

**GUIES DE FISCALITZACIÓ DE L'EXERCICI 2021,
CORRESPONENTS A:**

**Consell General
Agència Andorrana de Protecció de Dades
Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra (AQUA)
Raonador del Ciutadà
Govern
Tribunal Constitucional
Agència Andorrana Antidopatge
Agència Estatal de Resolució d'Entitats Bancàries
Autoritat Financera Andorrana
Caixa Andorrana de Seguretat Social
Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra
Consell Regulador Andorrà del Joc
Consell Superior de la Justícia
Escola de Formació de Professions Esportives i de Muntanya
Fons de Reserva de Jubilació
Forces Elèctriques d'Andorra
Fòrum Nacional de la Joventut d'Andorra
Institut d'Estudis Andorrans
Institut Nacional de l'Habitatge
Servei Andorrà d'Atenció Sanitària
Societat de Gestió Col·lectiva de Drets d'Autor i Drets Veïns del
Principat d'Andorra
Universitat d'Andorra
Fundació Andorra Recerca i Innovació
Fundació ActuaTech
Fundació Cimera Iberoamericana Andorra 2020
Fundació Escena Nacional d'Andorra
Fundació Museu Andorra
Fundació OMT. Themis
Fundació Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra**

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	4
PLANIFICACIÓ	6
RESPONSABILITATS	20
SARS-CoV-2	24
PRESSUPOST I MODIFICACIONS DEL PRESSUPOST	25
REVISIÓ DE LES DESPESES PLURIENNAIS	31
CONTROL D'OPORTUNITAT ECONÒMICA I EFICÀCIA	34
LIQUIDACIÓ DE PRESSUPOST	36
ROMANENT DE TRESORERIA AFECTAT I FINANÇAMENT AFECTAT	37
ESTATS FINANCERS	39
DESPESES DE PERSONAL	44
DESPESES EN BÉNS CORRENTS I SERVEIS	54
TRANSFERÈNCIES I SUBVENCIONS ATORGADES	58
PROPIETAT, PLANTA I EQUIPAMENT/ACTIUS INTANGIBLES	63
ACTIUS FINANCERS	69
ENDEUTAMENT	70
COMPTES A COBRAR, VENDES I INGRESSOS	73
INGRESSOS TRIBUTARIS I ALTRES INGRESSOS DE DRET PÚBLIC	76
TRANSFERÈNCIES I SUBVENCIONS CORRENTS I DE CAPITAL	78
INVENTARIS	80
EFFECTIU I EQUIVALENTS D'EFFECTIU	83
ACTIUS NETS/PATRIMONI	86
PROVISIONS NO CORRENTS	89
COMPTES A PAGAR	90
OPERACIONS NO PRESSUPOSTÀRIES	92
RESULTATS FINANCERS	94
SALDOS I TRANSACCIONS ENTRE PARTS VINCULADES	95
CONTRACTACIÓ PÚBLICA	97
TRIBUTS	111
SOSTENIBILITAT DE LES FINANCES PÚBLIQUES I ESTABILITAT PRESSUPOSTÀRIA I FISCAL *	114
TRANSFERÈNCIES ALS COMUNS *	117
REVISIÓ DE L'INFORME I ELS PAPERS DE TREBALL D'ALTRES AUDITORS	119
ENTITATS DEPENDENTS O PARTICIPADES	123
TANCAMENT DE LES ÀREES DE REVISIÓ	125
PAPERS DE TREBALL	126
INFORMES	129
ANNEX Núm. 1	132
ANNEX Núm. 2	133

Abreviacions

BOPA: Butlletí Oficial del Principat d'Andorra

CASS: Caixa Andorrana Seguretat Social

ECPN: Estat de canvis en el patrimoni net

LCP: Llei de contractació pública

LFP: Llei de la funció pública

LGFP: Llei general de les finances públiques

LQCP: Llei qualificada del Codi penal

LQTC: Llei qualificada de transferències als comuns

LSEPF: Llei de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal

LSS: Llei de la seguretat social

NICSP: Normes internacionals de comptabilitat del sector públic

PGC: Pla general de comptabilitat

PGCP: Pla general de comptabilitat pública

INTRODUCCIÓ

El plec de clàusules que regula l'execució de la fiscalització pel Tribunal de Comptes estableix que el treball de camp d'aquest encàrrec s'haurà d'executar amb subjecció amb aquestes guies de fiscalització.

Aquestes guies de fiscalització, degudament complementades amb els requeriments continguts en el plec i en les normes d'auditoria, han d'esdevenir els programes de treball l'execució dels quals és necessària per l'obtenció de l'evidència que haurà de sustentar les conclusions de la fiscalització.

Per tant, l'auditor, en la fase de planificació, haurà de:

- Ampliar les guies de fiscalització en aquells supòsits en que l'ens fiscalitzat hagi dut a terme operacions o transaccions que no estiguin previstes en les guies aportades.
- Adaptar les guies de fiscalització o proposar-ne d'alternatives quan les circumstàncies i característiques de l'entitat ho facin necessari, justificant adequadament en la memòria de planificació les raons que motiven la decisió.
- Definir l'amplitud de les mostres pels diferents procediments i àrees de revisió, en funció dels riscos d'auditoria avaluats i de la materialitat que s'hagi fixat.
- Assenyalar els criteris de selecció de mostres que, en cada cas, s'haurà d'utilitzar.

Atenent a les competències del Tribunal, la revisió del compliment de legalitat té un abast superior al d'una auditoria de regularitat. Així, mentre que l'objectiu de l'auditoria de regularitat és el de determinar en quina mesura les irregularitats i els actes contraris a la norma afecten al grau de compliment normatiu de l'entitat fiscalitzada, pertoca al Tribunal posar de manifest les responsabilitats comptables, disciplinàries o penals en les quals s'hagi incorregut, així com les mesures per exigir-les.

Per aquest motiu, l'anàlisi del compliment de legalitat ha de tenir en compte aquests aspectes, havent d'executar-se conforme el detallat en l'apartat de responsabilitats.

En la mateixa línia del detallat anteriorment, a més de les normes administratives, formen part de l'abast de fiscalització del Tribunal les normes de caire penal, en el sentit de que cal avaluar els procediments sobre la base de comprovar que són raonables per a prevenir actes delictius tipificats en el Codi penal, i analitzar les operacions considerant que no s'han produït incorrent en actes penats. Per aquest motiu, com a recordatori i a efectes il·lustratius, diferents apartats de les guies de fiscalització van acompanyades de possibles il·lícits penals que es podrien produir en les operacions que han de ser objecte de revisió.

El resultat de l'exposat en els paràgrafs anteriors s'haurà d'incorporar a la memòria de planificació que es descriu en aquesta guia de fiscalització.

Els programes de treball, elaborats d'acord amb els requeriments anteriors, s'hauran d'incorporar a l'expedient de la fiscalització, per cadascuna de les àrees de revisió i s'hauran de complimentar de la manera següent:

- Identificació de l'entitat fiscalitzada i any.
- Identificació de la persona de l'equip de treball que ha dut a terme cada prova i procediment d'auditoria previst.
- Data o dates de realització de la prova.
- Referències als papers de treball on es recull el treball executat en cadascun dels procediments.
- En el supòsit de que alguna prova o procediment d'auditoria no s'hagi aplicat, raons que ho motiven.
- Evidència de la supervisió de l'execució de les proves i procediments previstos per part dels responsables del treball.

Els programes de treball, complimentats d'acord amb l'assenyalat anteriorment, constitueix un element de prova dels treballs realitzats.

Durant la fase de planificació, s'estableixen estratègies i programes per a l'execució de la fiscalització, determinant la naturalesa, moment i extensió dels procediments d'auditoria a desenvolupar, normalment a partir d'estimacions preliminars. En el supòsit de que aquestes estimacions hagin de ser objecte de modificacions posteriors, a la llum dels resultats que es vagin obtenint, caldrà deixar constància en els programes de treball, i en els papers de treball, de les proves i procediments d'auditoria utilitzats i justificar la decisió adoptada.

PLANIFICACIÓ

LEGISLACIÓ APLICABLE

Normes d'auditoria del sector públic (ISSAI 100/200/300/400).

OBJECTIUS

Garantir que s'han identificat per part de l'equip d'auditoria els objectius de la fiscalització; que s'han identificat els riscos i les àrees de risc d'auditoria, amb la finalitat de minimitzar-los; que es coneixen els recursos humans i materials necessaris per a l'execució dels treballs; facilitar la distribució de les tasques i la supervisió i control dels treballs.

TREBALLS A EXECUTAR

D'acord amb el plec de clàusules que regulen la contractació, els treballs s'hauran de planificar adequadament, amb subjecció a les normes d'auditoria del sector públic i ajustant-se, com a mínim, als requeriments continguts en aquest programa de treball.

Del treball de la planificació, se n'haurà de preparar la conseqüent memòria, amb el format requerit en el plec, que s'haurà de sotmetre a l'aprovació del Tribunal.

Per a la planificació dels treballs, abans de cercar informació i mantenir entrevistes amb els responsables de les entitats fiscalitzades, s'analitzaran els papers de treball i els informes d'exercicis anteriors a l'objecte d'obtenir aquells antecedents que es considerin necessaris que estiguin en poder del Tribunal, augmentant d'aquesta manera l'eficiència dels treballs i evitant distorsions innecessàries a l'ens fiscalitzat. Quan els antecedents necessaris estiguin en poder del Tribunal, el treball de l'auditor consistirà en comprovar que no s'han produït modificacions respecte de l'exercici anterior o, si és el cas, conèixer i avaluar les mateixes.

Amb tot, si els antecedents necessaris no estiguessin en poder del Tribunal, o les descripcions o suport documentals dels mateixos fossin insuficients o incomplets, caldrà que els auditors efectuïn els treballs que siguin necessaris per a ser degudament formalitzats.

El conjunt de papers de treball de la planificació, tant aquells que s'hagin elaborat pels auditors, (extractes de documents, descripció de circuits i procediments, resums d'entrevistes, càlculs analítics, ...) com els que s'hagin obtingut de l'ens fiscalitzat (còpies de lleis de creació, d'estatuts, d'escriptures, de manuals de procediments, d'acords d'òrgans de govern, de resolucions, de contractes, ...) són part integrant dels papers de treball de la fiscalització i, per tant, s'hauran de lliurar al Tribunal de Comptes conjuntament amb la resta de papers de treball que s'elaborin en el transcurs de la fiscalització.

La memòria de planificació haurà de contenir la informació mínima següent:

- I. Referència a l'entitat fiscalitzada, període i abast.
- II. Resum dels comptes fiscalitzats i revisió analítica.
- III. Descripció dels riscos avaluats i anàlisi i avaluació del control intern, en els termes que es descriuen posteriorment.
- IV. Anàlisi dels informes de la Intervenció i, en el seu cas, de l'informe d'auditoria financer.
- V. Seguiment de l'informe de fiscalització de l'exercici anterior.
- VI. Importància relativa i materialitat.
- VII. Extensió de les mostres.
- VIII. Procediments de treball complementaris que l'auditor consideri necessaris.
- IX. Programació dels treballs, amb calendari i equips.
- X. Supervisió de la planificació, data i signatura.

Els treballs que s'hauran de desenvolupar són els següents:

Referència a l'entitat fiscalitzada, període i abast

S'hauran de conèixer i avaluar les principals característiques de l'ens que es fiscalitza, com són:

- Naturalesa jurídica.
- Normativa que regula la creació de l'ens, en el seu cas, i les seves finalitats.
- Òrgans de govern i atribucions dels mateixos.
- Règim econòmic i pressupostari.
- Estructura organitzativa.
- Estructura de control intern.
- Entorn en el que opera l'ens.

Resum dels comptes fiscalitzats i revisió analítica

Caldrà dur a terme, en la fase de planificació, una revisió analítica amb la finalitat d'identificar àrees de risc i millorar el coneixement de l'ens fiscalitzat.

S'hauran de preparar les revisions analítiques que es detallen seguidament i avaluar-ne els resultats:

- Pressupostos, les modificacions pressupostàries i les seves liquidacions:
 - Grau de liquidació dels ingressos en comparació amb les quantitats pressupostades i comparat amb l'exercici anterior per raonar sobre la fiabilitat del pressupost d'ingressos.
 - Grau de reconeixement d'obligacions com indicatiu de l'existència de despeses que no han disposat de cobertura pressupostària adequada (especialitat qualitativa) i suficient (especialitat quantitativa i universalitat).
 - Verificar que el pressupost s'ha aprovat anivellat pel que fa als ingressos i les despeses i que les possibles modificacions pressupostàries que s'hagin tramitat no hagin trencat aquest equilibri.

- Càlcul de l'estalvi net de l'exercici i comparació amb anys anteriors.
 - ...
- Romanent de tresoreria:
 - Evolució de la magnitud i de les partides que l'integren com expressió de la situació financera.
 - Uniformitat en la utilització de criteris en aspectes com:
 - Dotació de saldos de dubtosa cobrabilitat.
 - Romanent afectat.
 - Estructures de romanent de tresoreria no ajustades al que disposa el Model de Comptes anuals dictat per la intervenció general.
 - ...
- Comparació de l'estat del rendiment financer:
 - Identificació de variacions no habituals o tendències inesperades de les magnituds que puguin posar de manifest aspectes que mereixen especial atenció.
 - Magnituds significatives que anunciïn transaccions rellevants que han de ser objecte de revisió.
 - Identificar possibles manques d'uniformitat en determinats criteris comptables com:
 - Dotacions a l'amortització,
 - Dotacions a provisions,
 - Estimació de dubtós cobrament,
 - Periodificacions d'ingressos i despeses.
 - ...
 - Estructures l'estat del rendiment financer no ajustades al model de comptes dictat.
 - Comparació i conciliació de l'estat del rendiment financer amb la liquidació pressupostària dels capítols 1 a 5 de l'estat d'ingressos i 1 a 4 de l'estat de despeses identificant diferències no justificades o que hagin de ser objecte d'especial atenció.
 - ...
- Comparació de l'estat de situació financera amb el d'exercicis anteriors:
 - Identificant partides de moviments significatius i variacions no justificades.
 - Identificar partides significatives.
 - Estructures no ajustades als models de comptes.
 - ...
- Anàlisi de l'ECPN per a detectar operacions rellevants imputades directament al Patrimoni net a l'objecte d'analitzar la seva raonabilitat.
- Càlcul d'indicadors economicofinancers que posin de manifest el grau de solvència, endeutament, liquiditat de l'ens fiscalitzat i la seva evolució.

Nota: per al primer any d'aplicació de les NICSP, la comparació amb l'exercici anterior, en el cas que l'entitat no ho hagi preparat en atenció a allò que els permet la NICSP 33, es farà tenint en compte els ajustos i rectificacions que l'entitat hagi preparat.

Descripció dels riscos avaluats i anàlisi i avaluació del control intern

Caldrà que s'efectuï una anàlisi dels procediments de control intern (comptable i administratiu) de l'ens fiscalitzat, per cadascuna de les àrees de revisió, amb la finalitat d'arribar a una conclusió sobre el grau de confiança en els mateixos o, en el cas que s'observin deficiències en el mateix, identificar les possibles errades o irregularitats que aquestes deficiències puguin originar i identificar els riscos d'auditoria que es poden originar.

Així mateix, caldrà avaluar els procediments per comprovar que disposa de mesures per prevenir i evitar: falsedat, prevaricació, corrupció, tràfic d'influències, malbaratament de cabals públics, i altres abusos en l'exercici de la funció pública.

L'estudi i avaluació del control intern haurà de comprendre:

- Anàlisi preliminar del sistema global:
 - Estructura organitzativa,
 - Sistemes d'autoritzacions,
 - Òrgans de control intern,
 - Sistemes informàtics,
 - Anàlisi de manuals de procediments,
 - Estudis interns de control de gestió,
 - Registres.
- Coneixement, descripció i anàlisi dels principals procediments i circuits administratius, identificant les responsabilitats d'autorització, d'execució, de registre, de salvaguarda i custòdia de béns i drets, controls preventius i de protecció:
 - Procediments de gestió pressupostària i comptable.
 - Procediments de contractació de personal.
 - Procediments de contractació de les despeses.
 - Procediments de gestió de les despeses.
 - Procediments de gestió dels ingressos.
 - Procediments de la tresoreria.
 - Procediments de magatzem.
 - ...
- Anàlisi de l'adequada segregació de funcions.
- Conèixer i avaluar els procediments que té implantats la intervenció general per a exercir els controls d'oportunitat econòmica, legalitat i financer.
- Conèixer i avaluar els mecanismes de control d'eficàcia que l'organització tingui implantats.

Previ a la valoració del control intern, caldrà que s'executin proves de compliment que evidenciïn que els procediments descrits es segueixen.

Els papers de treball que continguin l'anàlisi del control intern formaran part de l'arxiu permanent i s'hauran de concloure amb l'avaluació dels mateixos indicant:

- Si els procediments són els adequats a les finalitats pels que van ser dissenyats.

- Si els controls dels procediments són els adequats per garantir la seva correcta execució.
- Descripció de les debilitats observades en el disseny dels procediments de control i els efectes que podrien provocar sobre l'objecte de la fiscalització.
- Evidència de que els procediments s'acompleixen.

Dels resultats d'aquestes revisions i anàlisi en dependrà el grau de confiança sobre el procediment revisat i, consegüentment, la naturalesa i amplitud de les proves d'auditoria que s'hauran de dur a terme.

En el cas que es detecti una manca de segregació de funcions, o que qualsevol dels circuits amb importància significativa en els comptes de l'entitat estigui en poder del mateix actor, caldrà una revisió dels circuits de control establerts per l'entitat, i determinar si aquest fet pot derivar en una manca de control intern per part de l'entitat.

Verificació de les aplicacions informàtiques de gestió utilitzades per l'entitat

Formarà part de l'anàlisi i avaluació del control intern la verificació de les aplicacions informàtiques de gestió que s'utilitzin en assumptes que formin part de l'objecte i abast de la fiscalització.

Caldrà que l'auditor efectuï una anàlisi que compregui:

- Descripció de l'aplicació (amb menció especial a si l'estructura comptable utilitzada s'ajusta al model de comptes), el seu ús i si a criteri de l'auditor s'obté el resultat pel que va ser implantat.
- Revisió de la seguretat física dels equips i de les dades:
 - Ubicació, còpies de seguretat, existència i ubicació de servidors "mirall",
 - ...
 - Existència de controls d'accés a programes i fitxers, amb descripció dels diferents nivells i les atribucions de cadascun d'ells.
 - Existència de sistemes que impedeixin l'accés remot no autoritzat.
- Existència de registres automàtics que identifiquin usuari, data, hora, ...
- Existència de mecanismes de numeració correlativa i automàtica, sense poder ser manipulada per l'usuari.
- Garanties de que qui disposa de les claus que permeten autoritzar operacions és una persona facultada per a fer-ho.
- Quan l'aplicació efectuï operacions, càlculs, classificacions, verificacions, ..., revisar que els resultats que s'obtenen són els correctes.
- Demanar si l'entitat ha fet cap auditoria de seguretat informàtica o de sistemes informàtics i comentar-ne els resultats, posant de manifest les debilitats detectades i els plans de millora proposats.

Igualment, caldrà comprovar l'existència de procediments que permetin garantir la coincidència entre les dades físiques i les informàtiques amb la finalitat de prevenir qualsevol delictes contra la seguretat en el tràfic jurídic com: la falsedat de documents, d'enregistraments tècnics i de dades informàtiques o, en el seu cas, detectar-lo de forma immediata (articles del 435 al 447 del Capítol segon de la LQCP).

Anàlisi i avaluació dels riscos d'auditoria

L'ús de tècniques i procediments d'auditoria en l'exercici del control financer i per garantir l'eficàcia d'aquests controls, obliga prèviament a una avaluació preliminar dels àmbits o aspectes susceptibles de generar riscos, entenent com a tals els errors o irregularitats que comporten incompliments rellevants de les normes i instruccions que són d'aplicació o, en el seu cas, que afecten significativament als comptes retuts.

L'auditor haurà d'avaluar els riscos d'auditoria per cada una de les àrees de revisió en que es divideixi el treball. L'assignació de riscos s'haurà de justificar degudament a partir d'un o diversos indicis i evidències obtinguts de l'anàlisi del control intern, de les peculiaritats de l'entorn en que opera l'ens fiscalitzat, de la naturalesa de les operacions i transaccions a revisar, de fluctuacions, xifres o indicadors obtinguts en la revisió analítica, o d'altres antecedents o motius; i haurà d'incidir directament en la determinació de proves i procediments d'auditoria que es duran a terme i amb el nombre i amplitud de les mateixes.

Aquesta anàlisi de riscos ha de permetre posar de manifest les transaccions, activitats, procediments o actes de les entitats fiscalitzades en les quals la probabilitat dels incompliments indicats sigui més elevada i determinar amb major eficàcia l'abast, la naturalesa, el moment i l'extensió de les proves d'auditoria a realitzar.

La anàlisi de riscos s'haurà d'incorporar com a memoràndum als papers de treball i se n'haurà de fer un extracte que s'incorporarà a la memòria de planificació i contindrà, com a mínim, els resultats següents:

- Riscos inherents i d'entorn de l'entitat fiscalitzada

S'hauran de detallar i avaluar els riscos que deriven de la naturalesa de la entitat, de l'activitat que desenvolupa habitualment i de les més significatives que ha desenvolupat en l'exercici fiscalitzat, així com les que són fruit del marc normatiu general i particular que se li aplica.

Descripció dels procediments d'auditoria, generals o particulars, que permetran detectar els errors, irregularitats o omissions que s'hagin pogut produir d'haver-se fet efectius els riscos detectats.

- Riscos del model de control intern

S'hauran de detallar i avaluar els riscos que deriven del model de control intern de l'entitat, els quals deriven de l'adequada estructura organitzativa, d'una segregació de funcions, de la intervenció de les seves operacions i de l'exercici i resultats del control pressupostari, d'una estructura directiva estable i estructura tècnica adequada, d'eines informàtiques adequades per a la gestió pressupostària, etc.

Descripció dels procediments d'auditoria, generals o particulars, que permetran detectar els errors, irregularitats o omissions que s'hagin pogut produir d'haver-se fet efectius els riscos detectats.

- Riscos d'àmbits d'activitat

S'hauran de detallar i avaluar els riscos que deriven dels principals àmbits d'activitat de l'entitat fiscalitzada que siguin probables o s'hagin detectat de la revisió i anàlisi dels antecedents, de l'entitat, del seu procediments, del seu control intern, de les fiscalitzacions anteriors i d'altres fonts d'informació.

Descripció dels procediments d'auditoria, generals o particulars, que permetran detectar els errors, irregularitats o omissions que s'hagin pogut produir d'haver-se fet efectius els riscos detectats.

Ajustant-ho als àmbits objectius de cada entitat fiscalitzada s'hauran de destacar els riscos potencials dels àmbits que es detallen, juntament amb els aspectes organitzatius i de control que, en el seu cas, poden atenuar els referits riscos:

Ingressos tributaris i de dret públic. Com són els riscos derivats de:

- El marc normatiu, de la reserva de llei i els derivats dels inherents a la naturalesa dels mateixos segons la definició feta anteriorment.
- Els recursos organitzatius especialitzats destinats a la seva gestió i inspecció.
- La bondat dels procediments per a conèixer els fets imposables i per gestionar la seva liquidació i recaptació.

Despeses de personal. Com són els riscos derivats de:

- Els procediments de contractació i el respecte als principis que els han de regir i els riscos derivats de l'elusió d'aquestes limitacions.
- Les limitacions normatives als increments retributius i de la despesa.
- Els inherents a la naturalesa de les operacions i a la complexitat del marc normatiu que les regula.
- Per l'elevat nombre d'operacions mensuals que es gestionen i la seva casuística.
- Dels procediments de revisió per part del serveis que els gestiona.

Contractació. Com són els riscos derivats de:

- Els procediments de contractació i el respecte als principis que els han de regir i els riscos derivats de l'elusió d'aquestes limitacions.
- Derivats de la realitat, efectivitat, regularitat i adequació dels serveis prestats.
- Derivats del compliment de les obligacions contractuals
- Derivat dels possibles fraccionaments de l'objecte dels contractes, especialment quan aquests puguin tenir per finalitat eludir la concurrència.

Subvencions. Com són els riscos derivats de:

- L'atorgament de les mateixes en el marc de les regulacions administratives i respecte dels principis que les inspiren.
- Derivades de l'existència, naturalesa i abast de les actuacions dels tercers beneficiaris de les subvencions.
- De l'objecte de la subvenció, diferent de la contractació de béns i serveis.

- Dels procediments de control sobre les activitats subvencionades i la seva justificació.

Endeutament i sostenibilitat financera. Com són els riscos derivats de:

- El compliment de les limitacions i restriccions normatives per a la formalització i disposició de les operacions d'endeutament.
- La destinació dels recursos d'aquesta naturalesa.
- L'adopció de mesures per a corregir desviacions normatives relatives als límits que fixa les lleis.
- L'existència d'operacions de compra, serveis, pluriennals i d'altres que comporten operacions d'endeutament implícites o explícites i que no es tramiten i computen segons aquesta naturalesa.

Béns i drets de l'entitat. Com són els riscos derivats de:

- L'existència d'inventari i custòdia dels mateixos.
- Que es destinin a la activitat o servei que justifica la seva possessió i ajustada a la seva naturalesa jurídica.
- D'operacions de gestió i explotació que no s'ajustin a les limitacions normatives.
- De procediments de revisió i custòdia que garanteixin la seva integritat, salvaguardin la possessió i, en el seu cas, la propietat dels béns.

Altres. Com són els riscos derivats de:

- D'executar o dur a terme serveis o activitats fora de l'àmbit objectiu de l'entitat.
- De compliment de les obligacions tributàries i amb la seguretat social, tant formals com materials.
- De l'eficiència i eficàcia dels serveis.

Obtenció de dades en suport informàtic

Caldrà obtenir de les entitats, i adjuntar als papers de treball, fitxers llegibles amb eines d'ofimàtica d'ús corrent, definides en l'apartat referit als papers de treball, amb la informació que es detalla seguidament. En el cas de no ser possible, caldrà indicar-ne el motiu tècnic que ho impedeix. Si s'observen impediments d'altra naturalesa caldrà notificar-ho al Tribunal als efectes de que es puguin efectuar els requeriments d'informació per altres mitjans.

Fitxers a obtenir:

- Liquidació del pressupost a un nivell mínim de concepte, que contingui, com a mínim, els camps següents:
 - Classificació administrativa,
 - Classificació funcional,
 - Classificació econòmica,
 - Descripció de la partida,
 - Pressupost inicial,
 - Modificacions,
 - Pressupost final,

- Imports autoritzats,
 - Imports compromesos,
 - Imports liquidats,
 - Imports ordenats,
 - Imports pagats,
 - Imports liquidats i cobrats (pels ingressos).
- Diari general d'operacions pressupostàries, que contingui, com a mínim, els camps següents:
 - Número d'operació,
 - Número d'operació de la que depèn,
 - Classificació administrativa,
 - Classificació funcional,
 - Classificació econòmica,
 - Descripció de la partida,
 - Identificació de tipus d'operació (A, AC, C, L ...),
 - Data registre,
 - Data aprovació de l'operació,
 - Descripció de l'operació,
 - Tercer, en el seu cas,
 - Import de l'operació.
- Balanç de sumes i saldos, al màxim nivell de desagregació possible:
 - Número de compte o subcompte,
 - Descripció,
 - Saldo inicial,
 - Sumatori de deure,
 - Sumatori d'haver,
 - Saldo final.
- Major de comptes:
 - Per cada compte:
 - Data d'operació,
 - Descripció d'operació,
 - Tercer,
 - Import de deure,
 - Import d'haver,
 - Referència a l'assentament.
- Diari:
 - Número d'operació,
 - Data,
 - Comptes de càrrec,
 - Comptes d'abonament,
 - Descripció de l'assentament,
 - Tercers,
 - Import de l'operació.
- Registre de contractes amb la informació següent:
 - Número d'expedient,
 - Objecte,
 - Tipus de contracte,
 - Tramitació,
 - Òrgan de contractació,
 - Data aprovació, licitació i plecs,

- Import de licitació,
- Data edicte,
- Data adjudicació,
- Import d'adjudicació,
- Adjudicatari,
- Import certificat,
- Data finalització,
- Partida pressupostària,
- Modificació:
 - Data,
 - Import,
 - Òrgan de contractació,
 - Data de formalització.
- Despeses de personal.
 - Quadre que, per mesos, detalli els imports satisfets per cadascun dels conceptes retributius que componen la nòmina de l'entitat, així com el concepte i import de les retencions practicades i el total líquid satisfet.
 - Quadre que, per persones, detalli per conceptes retributius les percepcions salarials de l'exercici i l'import de la suma de les retencions practicades durant l'any.

Marc d'informació financera que utilitza l'entitat i format de retiment de comptes

Per a l'exercici 2021, l'auditor ha de revisar les normes comptables que ha emprat l'entitat per al registre i valoració de les seves operacions i transaccions i la forma en la qual aquests comptes es reten, i ajustar els programes de treball a aquesta circumstància.

Atès que l'entrada en vigor és per als exercicis que s'iniciïn a partir de l'1 de gener de 2017, es poden donar les tres circumstàncies següents:

- Que l'entitat hagi elaborat la seva comptabilitat i formuli i reti els seus comptes d'acord amb el PGCP. En aquest cas, les incorporacions a aquestes guies relatives a les NICSP no han de ser considerades, restant vigents les de l'exercici anterior.
- Que l'entitat hagi enregistrat les seves operacions d'acord amb el que disposa el PGCP i hagi formulat i retut els comptes de conformitat amb el que disposa les NICSP. En aquest cas, l'auditor haurà d'efectuar un treball de revisió singular en relació a les conciliacions entre la informació comptable i els comptes formulats, referits a la data de tancament.
- Que l'entitat hagi enregistrat les seves operacions i hagi formulat i retut els comptes de conformitat amb el que disposa les NICSP. En aquest cas, el treball singular de revisió relatiu a la conciliació entre el PGCP i els NICSP s'haurà de referir a l'assentament d'obertura.

Anàlisi dels informes de la Intervenció i, en el seu cas, de l'informe d'auditoria financera

L'auditor haurà de descriure els procediments de treball de l'òrgan d'intervenció de l'ens fiscalitzat i efectuar proves de compliment per avaluar la seva efectivitat.

Haurà de procedir, també, a efectuar un buidat dels informes emesos per la Intervenció a l'objecte d'identificar incompliments normatius o deficiències de procediments i avaluar l'efecte que tenen sobre l'abast de la fiscalització. Quan els informes de fiscalització siguin contraris a la resolució adoptada caldrà conèixer i documentar les actuacions que s'han dut a terme a l'objecte de corregir o esmenar els efectes de l'incompliment, així com, si correspon, assenyalar i exigir responsabilitats. Avaluar també, quan correspongui, el detriment als fons públics o el perjudici patrimonial que causa o pot causar l'incompliment advertit per la Intervenció.

En el cas de que l'ens fiscalitzat s'hagi sotmès a una auditoria externa, caldrà recollir les conclusions d'aquest treball, així com les proves i procediments d'auditoria que durà a terme l'auditor d'aquest Tribunal per tal d'assumir-les.

Caldrà avaluar l'existència de responsabilitats en els termes previstos en aquesta guia en relació a les observacions, els incompliments normatius i els advertiments d'il·legalitat recollits en els informes anteriors.

Seguiment de l'informe de fiscalització de l'exercici anterior

Caldrà contrastar amb els responsables de l'entitat fiscalitzada l'evolució de les conclusions de l'informe de fiscalització del Tribunal de l'exercici immediat anterior i obtenir informació sobre les mesures adoptades en relació a les recomanacions que es van formular.

Anàlisi de les actuacions dutes a terme per l'entitat relatives a assumptes mediambientals

Caldrà obtenir dels responsables de la gestió de les entitats fiscalitzades informació relativa a les actuacions que duen a terme en relació a les iniciatives per a prevenir, minorar o esmenar els impactes mediambientals de la seva activitat.

Caldrà incloure en la memòria de planificació un resum del resultat d'aquest procediment. Igualment, caldrà avaluar la possibilitat que, a la vista de la informació que s'obtingui, s'hagin d'executar procediments de revisió específics que tinguin per finalitat identificar possibles provisions o altres passius a incloure en els estats fiscalitzats per a compensar costos futurs derivats d'actuacions de sanejament mediambiental, restitucions o arranjaments d'origen mediambiental, o possibles sancions que tinguin aquest origen.

Com a guia per desenvolupar els treballs que han de portar a concloure si existeixen o no riscos derivats de l'activitat de l'entitat en aquest àmbit, s'adjunta com annex núm. 1 el detall dels treballs, que com a mínim, cal executar.

En el cas dels treballs de Govern, caldrà demanar l'establiment, evolució i seguiment dels ODS, així com de les revisions efectuades i l'assoliment o no de les fites previstes.

Importància relativa i materialitat

Seguint el requeriment imposat per les normes d'auditoria del sector públic, l'auditor haurà de determinar i justificar en la planificació el nivell de materialitat o importància relativa que emprarà en l'execució dels treballs de fiscalització i en l'emissió d'informes.

Aquest nivell d'importància relativa no podrà ser superior als que s'assenyalen en el quadre següent:

Situació	Import - Base	Índex
Ajustos que afectin al romanent de tresoreria	Romanent de tresoreria no afectat	10%
Ajustos que afectin a resultats	Resultats de les activitats ordinàries	10%
Ajustos que afectin a la liquidació del pressupost	Drets liquidats per operacions corrents	5%
Ajustos que afectin a partides de l'estat de situació financera	Total actiu corrent	5%
Reclassificacions que afectin a la liquidació del pressupost	Drets liquidats per operacions corrents	10%
Reclassificacions que afectin a les partides de l'estat de situació financera i de l'estat de rendiment financer	Total actiu	10%

Als efectes de la planificació i en l'execució dels treballs, la materialitat no podrà ser superior al 30% de l'anterior.

Extensió de les mostres

En la memòria de planificació s'haurà d'indicar l'extensió de les mostres o la forma en que aquesta extensió serà determinada en el transcurs del treball. Quan el nombre de transaccions a revisar no es determini en la planificació, aquest nombre, degudament justificat, s'haurà de documentar en els papers de treball.

Alhora, caldrà indicar com aquesta extensió serà variada en el supòsit d'observar-se errors o irregularitats en la revisió.

Igualment, caldrà indicar els procediments i les formes de selecció de les transaccions que s'utilitzarà, indicant en quins supòsits s'utilitzaran procediments estadístics, no estadístics, o quines raons o circumstàncies podran motivar la selecció de transaccions a criteri de l'auditor.

Procediments de treball complementaris que l'auditor consideri necessaris

A criteri de l'auditor, per tal d'assolir l'objectiu de la fiscalització, es podran ampliar o adaptar aquestes guies de fiscalització, les quals s'hauran de remetre al Tribunal per la seva aprovació.

En aquest supòsit, la planificació haurà de recollir un resum dels procediments d'auditoria que s'utilitzaran els quals s'hauran de descriure en els papers de treball.

Programació dels treballs, amb calendari i equips

La planificació haurà de recollir el calendari previst per l'execució dels treballs i el lliurament dels informes, el qual s'haurà d'ajustar als requeriments continguts en el plec de clàusules.

Igualment, s'indicarà l'assignació dels treballs que es farà entre els diferents integrants de l'equip. Per això caldrà que es precisi:

- Noms, cognoms i categoria professional, la qual s'haurà d'ajustar a la proposta presentada a la licitació.
- Àrees i fases del procés en el que intervindran, amb indicació de les tasques que hi executaran i temps estimat que hi dedicaran a cadascuna d'elles.

La distribució de tasques haurà tenir en compte la categoria professional, capacitació i experiència de cadascun d'ells.

Circularització o cartes de confirmació de transaccions i saldos

Els procediments d'auditoria previstos a les guies de fiscalització del Tribunal preveuen la necessitat de sol·licitar confirmació de saldos i/o transaccions mitjançant comunicació amb tercers.

Durant la fase de planificació l'auditor haurà de seleccionar els tercers a circularitzar i preparar les cartes de circularització. Aquesta selecció serà comunicada al Tribunal de Comptes per tal que aquest en pugui fer un seguiment i sigui coneixedor de la selecció i els seus criteris, podent demanar complements en aquells casos que es consideri necessari.

El model de carta de circularització serà facilitat pel Tribunal.

La tramesa de les cartes les farà directament l'entitat auditada per mecanismes digitals sempre que sigui possible, amb còpia de la seva emissió a l'auditor per tal de garantir davant el Tribunal la seva remissió.

Aquest procediment no exclou, que l'empresa auditora hagi de facilitar al Tribunal, dins dels papers de treball, una còpia de les cartes de circularització signades i efectivament enviades.

La recepció de les respostes dels tercers la farà directament el Tribunal per mitjans digitals. L'esmentat, no exclou que l'auditor pugui, durant l'execució del treball de camp, considerar necessari, a la vista de les transaccions que es revisen, remetre noves demandes de circularització o ampliar l'abast del procediment. En aquest cas,

prepararà les cartes de circularització que seran igualment trameses i rebudes d'acord amb el procediment anterior.

RESPONSABILITATS

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 3-7-2019, BOPA any 2019/núm. 61), i les seves modificacions posteriors.
- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), i les seves modificacions posteriors.
- Llei del Tribunal de Comptes, del 13 d'abril del 2000 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 27-9-2017, BOPA any 2017/núm. 63), i les seves modificacions posteriors.
- Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 25-10-2017, BOPA any 2017 /núm. 71), i les seves modificacions posteriors.

OBJECTIUS

Detectar l'existència de possibles indicis de responsabilitats comptable, disciplinària o penal en la gestió dels ens fiscalitzats.

Identificar el càrrec o persona susceptible de ser-li imputada, en el seu cas, la responsabilitat comptable, disciplinària o penal que s'hagi detectat.

Quantificar, quan sigui possible, els efectes econòmics o patrimonials sobre els fons públics de les accions subjectes a responsabilitat.

NOTES PRÈVIES

Correspon al Tribunal de Comptes, per mandat de la seva llei de creació, detectar i informar en relació a les infraccions, els excessos o les pràctiques irregulars que hagi observat i indicar les responsabilitats en què s'hagi incorregut.

En aquest marc, en els treballs de fiscalització executats per compte del Tribunal, quan en l'execució dels procediments de revisió es posin de manifest observacions, limitacions, salvetats, o debilitats significatives de control intern, caldrà avaluar simultàniament la possible existència de responsabilitats i indicar en l'informe els càrrecs o persones que, a parer dels revisors, els hi és atribuïble la mateixa. Per a dur a terme aquesta avaluació de responsabilitats, caldrà tenir en compte les instruccions i procediments continguts en aquesta guia.

A aquests efectes, es considerarà responsabilitat tota aquella acció o omissió que, habitualment conseqüència d'un incompliment normatiu o d'una actuació contrària a la bona pràctica administrativa, hagi causat un dany o el pugui causar en el futur, que tingui o pugui tenir efectes econòmics o patrimonials negatius per als fons públics.

Cal recordar que, en general, les actuacions contràries a les normes en els àmbits pressupostaris, de contractació administrativa, de gestió de personal, d'administració

de subvencions, de tresoreria, etc., que tenen efectes sobre tercers, són susceptibles de generar responsabilitats de la naturalesa indicada anteriorment.

Sintèticament cal recordar que es poden identificar dos tipus de responsabilitat:

- La responsabilitat subjectiva, habitualment de caire personal, que és atribuïble a l'autoritat, directiu, funcionari, agent de l'administració o altre personal que, intencionadament, per negligència o per incompliment del deure de cura, sigui el causant, directe o per omissió, del perjudici patrimonial que s'hagi ocasionat, o es pugui ocasionar. S'inclourà dins d'aquest àmbit la responsabilitat indirecta o vicària.
- La responsabilitat objectiva que, en aquests casos, li és o li pot ser atribuïda a l'ens fiscalitzat com a conseqüència del que disposa el paràgraf primer de l'article 58 del Codi de l'Administració.

És objecte del treball de fiscalització la primera, la responsabilitat subjectiva, mentre que la segona serà utilitzada com a font d'informació conforme el que es descriu en els procediments de revisió.

TREBALLS A EXECUTAR

Treballs relatius a la detecció de possibles responsabilitats

Cercar en els registres comptables imports satisfets en concepte d'indemnitzacions per qualsevol causa, així com despeses suportades en la reparació de danys a tercers, analitzant-ne les causes i avaluar la possibilitat que sigui producte d'una actuació imputable a una autoritat, funcionari, agent de l'administració o d'altre.

Obtenir les respostes a la circularització dels advocats (o petició d'informació dels serveis jurídics) de l'entitat fiscalitzada revisant els litigis oberts i analitzant per a cadascun d'ells, quan siguin significatius, la possibilitat que siguin conseqüència d'una actuació susceptible de generar una responsabilitat subjectiva.

Analitzar notificacions, comunicats, etc., vinculats amb sinistres i incidències comunicats a les companyies asseguradores de l'ens fiscalitzat a l'objecte de verificar l'existència de possibles responsabilitats per acció o omissió en els fets que han originat aquests tràmits.

Quan de la revisió d'un procediment, d'un expedient, d'un acte administratiu, d'una operació, etc., se'n derivi un incompliment normatiu que produeixi o sigui susceptible de produir efectes a tercers, l'auditor, a la vista de la informació obtinguda o que pugui obtenir seguint els procediments habituals de revisió, avaluarà la possibilitat que el incompliment s'hagi produït de manera intencionada, per negligència o per incompliment del deure de cura. De l'avaluació efectuada, així com de la justificació del criteri adoptat, se'n deixarà constància expressa en el paper de treball.

A efectes il·lustratius, sense que tingui un abast limitatiu, són exemples d'incompliments susceptibles de generar responsabilitats als seus actors:

- L'adopció d'acords contraris a la norma, especialment quan es disposa d'informes tècnics advertint de la incorrecció.
- No emetre informe tècnic quan s'està obligat, havent disposat de l'oportunitat de fer-ho en el transcurs habitual del procediment tramitat.
- No retre comptes, de qualsevol abast i naturalesa, quan s'està obligat a fer-ho.
- No justificar adequadament les operacions o transaccions.
- No custodiar adequadament fons, béns o drets públics i no adoptar mesures de control adequades sobre els mateixos, quan se n'és responsable per raó del càrrec o lloc de treball.
- Adquirir compromisos de despesa sense disposar de consignació pressupostària adequada i suficient.
- Autoritzar i efectuar pagaments sense complir amb els requisits formals i materials requerits per la normativa.
- No promoure procediments concurrents per a la contractació de persones o de béns quan és exigible legalment.
- No complir amb les obligacions tributàries i de seguretat social.
- Conèixer fets com els detallats anteriorment, per raó del càrrec o lloc de treball, i no actuar d'acord amb les responsabilitats que li són inherents al càrrec per evitar-ho.

També s'inclouen dins d'aquest apartat totes aquelles conductes tipificades com a delictes pel Codi penal que afecten a la integritat o la gestió dels fons públics, les quals, d'acord amb el que disposa la LGFP no evita la responsabilitat civil. En aquest cas, però, caldrà procedir paral·lelament d'acord amb allò que es determina en aquesta guia per aquests supòsits. Igualment, a efectes il·lustratius, s'exposen alguns exemples que es poden donar en aquest àmbit els quals complementen els detallats en altres apartats de les guies de fiscalització:

- Sostreure fons, béns o drets de l'entitat fiscalitzada.
- Deslleialtat en la seva administració.
- Utilització indeguda de béns públics en benefici propi o de tercers.
- Alterar, en benefici propi o de tercers, la comptabilitat, les dades o registres de tota mena de l'entitat fiscalitzada.
- Alterar, en benefici propi o de tercers, els procediments i resultats de licitacions.
- Demanar o admetre compensacions o avantatges per actuacions administratives.
- Utilitzar el càrrec o lloc de treball en benefici d'activitats i negocis propis.
- Revelar dades protegides a tercers obtingudes per raó del càrrec o lloc de treball.
- Sostreure, ocultar, destruir o inutilitzar documents i dades que dificultin o impedeixin els treballs de l'Administració, inclosa la fiscalització del Tribunal.

Quan es posi de manifest un supòsit que sigui indicatiu de responsabilitat, s'haurà d'identificar aquells càrrecs o llocs de treball que, a parer dels auditors, són potencials responsables dels fets. A aquests efectes caldrà detallar, quan pertoqui:

- Persona o càrrec que ha autoritzat l'operació.
- Persona, càrrec o lloc de treball causant del dany.
- Persona o lloc de treball a càrrec de la qual es confiaven els fons, béns o drets afectats.

- Persones o llocs de treball responsables dels informes emesos o que, en el seu cas, haurien d'haver emès.
- Empreses o tercers afectats.
- Empreses o tercers col·laboradors.

Treballs relatius a la quantificació de possibles responsabilitats

No és objecte del treball de fiscalització fer valoracions de danys, de pèrdues o d'indemnitzacions a tercers derivades de l'existència de possibles responsabilitats.

Amb tot, per a determinar el grau de significació que els fets poden tenir, així com per a informar d'acord amb les pràctiques d'auditoria, caldrà informar de les magnituds econòmiques associades a les operacions que han generat l'observació.

A aquests efectes, caldrà que l'auditor indiqui, segons el cas, de:

- Import de l'operació, transacció, contracte, etc.
- Imports de les reclamacions efectuades per tercers.
- Imports d'indemnitzacions satisfetes.
- Cost d'adquisició i/o valor net comptable de béns o drets públics manlevats o malmesos.
- Import de les diferències observades en el treball de revisió.
- Altres que l'auditor consideri siguin el millor reflex de l'observació que es formula.

Observació de fets susceptibles de ser considerats delictes

Quan derivat del treball de fiscalització l'auditor observi un fet que sigui susceptible de ser considerat delicte, addicionalment als treballs descrits en els apartats anteriors i a la resta de les guies de fiscalització, haurà de procedir de la manera següent:

Els responsables de l'empresa d'auditoria comunicaran de forma immediata al Tribunal els fets observats.

Paral·lelament, quan així se li indiqui pel Tribunal, elaboraran un informe per escrit descriptiu dels fets observats, dels efectes econòmics o potencials que pot comportar, dels potencials responsables, i altra informació que considerin necessària per al millor reflex dels actes detallats.

Aquesta informació anirà acompanyada d'una còpia del suport documental o altra evidència que hagi servit als auditors per a observar el fet, així com del paper de treball elaborat al respecte encara que, aquest darrer, no estigui conclòs en el moment de la seva remissió al Tribunal.

SARS-CoV-2

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei 9/2020, del 25 de juny, de mesures de racionalització econòmica i de recursos humans del sector públic i de reducció salarial dels càrrecs electes i de lliure designació de les entitats públiques (BOPA any 2020/núm. 91).
- Llei 15/2020, del 26 de novembre, de mesures urgents en matèria d'arrendaments de finques urbanes i de millora del poder adquisitiu (BOPA any 2020/núm. 149).
- Llei 10/2021, del 3 de maig, de text consolidat d'ajuts a l'estudi (BOPA any 2021/núm. 60).
- Llei 17/2021, de 17 de juny, de noves mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2 (BOPA any 2021/núm. 75).

OBJECTIUS

Validar que per aquelles àrees que correspongui s'apliqui la normativa anterior amb referència a la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia SARS-CoV-2.

PRESSUPOST I MODIFICACIONS DEL PRESSUPOST

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), i les seves modificacions posteriors.
- Llei 18/2020, del 17 de desembre, del pressupost per a l'exercici del 2021 (BOPA any 2021/ núm. 2).

OBJECTIUS

Obtenir una seguretat raonable que el pressupost s'ha estructurat, tramitat, aprovat i, en el seu cas, modificat, donant compliment al regulat en la legislació sobre finances públiques.

Obtenir una seguretat raonable que s'han respectat els principis pressupostaris regulats en la LGFP i la Llei del pressupost i que han de regir la preparació i modificació del pressupost.

Obtenir evidència de que totes les modificacions de pressupost que s'hagin registrat han estat degudament aprovades per l'òrgan competent per a fer-ho i s'han ajustat a les normes que regula la LGFP i, en el seu cas, la llei del pressupost.

TREBALLS A EXECUTAR

Estructura, elaboració i aprovació del pressupost

Obtenir l'expedient del pressupost de l'entitat fiscalitzada i comprovar:

- Que s'estructura d'acord amb allò que estableix la LGFP. En el cas del Govern i de les entitats parapúbliques o de dret públic que en depenen, l'estructura pressupostària haurà de ser l'aprovada pel Govern.
- En qualsevol cas, el pressupost haurà de disposar:
 - Estat d'ingressos que tingui en compte la classificació econòmica de la llei.
 - Classificació administrativa, econòmica i funcional de les despeses, ajustades a allò que regula el punt 2 de l'article 18 de la LGFP.
 - Projectes d'inversió identificats, juntament a la informació requerida en l'apartat d) del punt 2 de l'article esmentat anteriorment.
 - D'una memòria explicativa que justifiqui les variacions més importants respecte al pressupost de l'exercici anterior i, si és el cas, la necessitat de nou endeutament, tot especificant-ne les possibles característiques i modalitats (art 19.4 de la LGFP).
- Que es respecten els nivells de vinculació jurídica dels crèdits regulat en l'article 15.2 de la LGFP.
- Comprovar que el pressupost ha estat degudament tramitat i aprovat.

- Comprovar que el pressupost inicial aprovat (llei del pressupost) és coincident amb el que ha estat comptabilitzat.
- Conèixer, i en el seu cas analitzar, els objectius continguts en el pressupost així com els indicadors per a mesurar el grau d'acompliment dels mateixos, així com els mecanismes que té establerts l'entitat per l'obtenció i anàlisi dels mateixos.
- Comprovar que el pressupost neix anivellat. En aquest sentit, si l'entitat utilitza el romanent de tresoreria per anivellar-lo verificar:
 - Que malgrat no podia conèixer el romanent que obtindria al tancament de l'exercici, aquest no ha diferit a l'esperat en menys.
 - Que en els exercicis anteriors s'havia liquidat amb un romanent de tresoreria prou elevat com per fer preveure que es disposaria de romanent pel nou pressupost.
- Contrastar les previsions inicials amb els imports liquidats i, per aquells supòsits en els quals la diferència sigui rellevant:
 - En les partides d'ingressos, si els imports liquidats han estat inferiors als pressupostats, analitzar la raonabilitat de les previsions efectuades, comprovar les bases i la informació que ha utilitzat l'entitat per a fer les previsions esmentades i, en el seu cas, avaluar la possibilitat de que les previsions s'hagin sobrevalorat als efectes d'aconseguir l'anivellament pressupostari. En aquest cas fer una possible valoració justificant-la.
 - En el cas de despeses que es liquidin per quanties significativament superiors a les previsions inicials, malgrat l'existència de possibles modificacions pressupostàries que s'hagin tramitat, analitzar la possibilitat que les previsions de despesa que s'han incrementat responguin a fets o circumstàncies que ja es coneixien en el moment d'elaborar el pressupost. Analitzar, també, els ingressos que s'han previst per a finançar la modificació i determinar la seva bondat.

A l'executar aquest apartat caldrà, quan correspongui, dur a terme les procediments descrits a l'apartat de sostenibilitat de les finances públiques i estabilitat pressupostària i fiscal.

Modificacions de pressupost

Preparar una cèdula sumària que reculli de forma resumida les modificacions i ampliacions de pressupost, classificat per modalitats de modificació i ampliació i diferenciant l'estat d'ingressos i el de despeses. Igualment, s'haurà d'indicar el nombre de modificacions que s'han tramitat per cada modalitat i els imports de les mateixes.

Les xifres que s'obtinguin s'hauran de creuar amb la liquidació de pressupost retuda.

Seleccionar una mostra representativa de modificacions i ampliacions de crèdits i efectuar les següents revisions segons la modalitat de modificació o ampliació que correspongui.

La mostra haurà de contemplar, en tot cas, les modificacions pressupostàries que es tramiten en dates properes al tancament de l'exercici a l'objecte d'avaluar si s'han promogut o tramitat per a donar cobertura a despeses autoritzades i compromeses amb anterioritat a la disponibilitat dels crèdits pressupostaris.

Crèdits extraordinaris i suplement de crèdit:

- Verificar que la modificació ha estat degudament aprovada i que s'ha seguit la tramitació que li correspon en funció de la naturalesa de l'ens fiscalitzat.
- Revisar l'existència i la raonabilitat del contingut de la memòria explicativa que justifiqui la necessitat i la urgència de realitzar l'obra o prestar el servei que ha motivat la modificació.
- Comprovar que els ingressos que s'han destinat a finançar el crèdit extraordinari o el suplement de crèdit provenen d'alguna de les fonts que s'indiquen, i que aquests ingressos existien en el moment de tramitar-se la modificació:
 - Major recaptació d'ingressos respecte als previstos.
 - Transferències d'altres crèdits que fossin reduïbles.
 - Contribucions especials.
 - Nou endeutament.
 - Romanent de tresoreria.
 - Venda de béns patrimonials.
 - O que estigui dins del marc de la Llei 5/2008 sobre les noves formes de contractació i finançament d'obres públiques.

En el cas d'un nou endeutament, comprovar que el destí del mateix és el finançament d'inversions reals, transferències de capital o, en el seu defecte, d'algun dels supòsits autoritzats per l'article 51 de la LGFP per a finançar despeses corrents. Així mateix, s'haurà de verificar que no excedeix el límit quantitatiu de l'article 12.4 o 5 de la LSEPF, segons el cas, i, en el cas del Govern, que s'ajusta al Marc pressupostari.

- Comprovar que amb el crèdit extraordinari o el suplement de crèdit no s'ha donat cobertura a despeses concretes amb anterioritat a l'aprovació de la modificació pressupostària, excepte en els supòsits d'avenços de fons.
- Comprovar que s'ha produït, o està en tràmit, el fet que va motivar la modificació pressupostària. En el seu defecte, verificar que els crèdits incrementats a les partides no s'han destinat a altres finalitats fent ús de les vinculacions jurídiques o de transferències de crèdit que s'hagin aprovat posteriorment.
- Si el crèdit extraordinari o el suplement de crèdit té per finalitat la ratificació d'avenços de fons, d'acord amb l'article 28 de la LGFP, caldrà constatar que l'avenç de fons estava motivat per un cas d'extrema urgència, que s'havia autoritzat per l'òrgan que correspon d'acord amb l'ens fiscalitzat i que l'import de l'avenç no superava en 5% de l'estat de despeses en el moment d'aprovar-se. En el cas que l'avenç de fons no hagi estat ratificat al tancament de l'exercici comprovar:
 - Que figuren disponibles recursos pressupostaris suficients per quantia igual, com a mínim, al de l'avenç de fons a càrrec dels crèdits del Ministeri o de l'entitat parapública o de dret públic corresponent.
 - Que s'ha ratificat l'avenç de fons per part del Consell General amb posterioritat al tancament de l'exercici.

Crèdits ampliables:

Dels expedients dels crèdits ampliables seleccionats verificar:

- Que l'òrgan que aprova la transferència és competent per a fer-ho i que s'han comunicat al Consell General conforme el disposat a l'article 4 de la Llei del pressupost per l'exercici fiscalitzat.
- Que la partida pressupostària que s'amplia està recollida de forma expressa i taxativa en la Llei del pressupost general o norma equivalent en funció de l'ens fiscalitzat.
- Que les despeses que s'amplien, a causa de llur naturalesa, són de difícil previsió a l'hora d'aprovar el pressupost o bé es tracten de despeses finançades amb l'afectació d'ingressos determinats.
- Que els ingressos que financen la modificació estaven, a la data de la modificació, suficientment garantits per no provocar un desequilibri pressupostari.
- Comprovar que la font de finançament sigui: recaptació d'ingressos més gran del que s'havia previst, transferència d'altres crèdits que s'estimin reduïbles o disminució de tresoreria.
- Comprovar que s'ha produït, o està en tràmit, el fet que va motivar la modificació pressupostària. En el seu defecte, verificar que els crèdits incrementats a les partides no s'han destinat a altres finalitats fent ús de les vinculacions jurídiques o de transferències de crèdit que s'hagin aprovat posteriorment.
- Que es respecten les limitacions que imposa l'article 4 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021.

Transferències de crèdit:

Dels expedients de transferència de crèdits seleccionats verificar:

- Que l'òrgan que aprova la transferència és competent per a fer-ho i que s'han comunicat al Consell General conforme el disposat a l'article 3.3 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021.
- Que a través d'aquesta modalitat de modificació, no es tramiten despeses corrents, llevat dels supòsits previstos en l'article 3 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021, per aquelles entitats que s'integren en els pressupostos de l'Estat.
- Que a través d'aquesta modalitat de modificació, no es tramiten despeses de capital, llevat dels supòsits previstos en l'article 3 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021, per aquelles entitats que s'integren en els pressupostos de l'Estat.
- Que les transferències de crèdit s'ajusten al disposat a l'article 3 i de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021, i a l'article 26 de la LGFP.
- Comprovar que s'ha produït, o està en tràmit, el fet que va motivar la modificació pressupostària. En el seu defecte, verificar que els crèdits incrementats a les partides no s'han destinat a altres finalitats fent ús de les vinculacions jurídiques o de transferències de crèdit que s'hagin aprovat posteriorment.
- Analitzar les transferències de crèdit que s'han acordat en dates properes al tancament de l'exercici i avaluar si s'han tramitat amb l'única finalitat de donar cobertura pressupostària a despeses compromeses amb anterioritat a la

modificació. En aquest cas, recollir la incidència en el paper de treball i l'informe juntament amb les evidències que ho suporten.

- És important remarcar que no poden ser considerades transferència de crèdit aquelles que es fan entre partides d'una mateixa vinculació jurídica.

Generació de crèdit:

- Dels expedients de generació de crèdit seleccionats verificar que el finançament de la modificació pressupostària provenia d'alguna de les fonts previstes en l'article 27 de la LGFP, i que estaven, a la data de la modificació, suficientment garantits per no provocar un desequilibri pressupostari.
- Comprovar que s'ha produït, o està en tràmit, el fet que va motivar la modificació pressupostària. En el seu defecte, verificar que els crèdits incrementats a les partides no s'han destinat a altres finalitats fent ús de les vinculacions jurídiques o de transferències de crèdit que s'hagin aprovat posteriorment.

Incorporació de romanents de crèdit art. 15.4B) de la LGFP:

- Seleccionar una mostra significativa de crèdits reconduïts procedents de l'exercici anterior i verificar:
 - Que eren susceptibles de ser reconduïts d'acord amb el que regula l'article esmentat anteriorment.
 - Es farà especial atenció a:
 - Si es tracta d'operacions de capital (apartat c) que s'havia adquirit el compromís de despesa (fase C) amb anterioritat al 31 de desembre.
 - Quan es tracti de despesa corrent (apartat d), que aquesta prové de l'exercici immediat anterior i, per tant, no prové de compromisos adquirits en anys anteriors diferents d'aquest.

Les incidències que s'observin d'aquests apartats s'hauran de detallar en els papers de treball i resumir a efecte de reflectir-ho a l'informe de fiscalització.

 - Que la quantia pel que s'han reconduït és la correcta.
 - Que es disposava de finançament adequat i, per tant, la incorporació no ha desnivellat el pressupost. En aquest sentit, es considera finançament adequat:
 - Desviacions positives de finançament del projecte, les quals s'han d'haver integrat en el romanent afectat de l'exercici immediat anterior.
 - Compromisos d'aportació de subvencions o d'altres ingressos fets per persones físiques o jurídiques per finançar despeses juntament amb l'ens fiscalitzat.
 - Major recaptació d'ingressos respecte als previstos.
 - Nous ingressos procedents d'endeutament, venda de béns patrimonials, ...
 - Romanent de tresoreria no afectat.
 - Que s'ha acordat la seva incorporació per l'òrgan facultat per a fer-ho d'acord amb la LGFP.

Pròrroga pressupostària

En aquells casos on s'apliqui la pròrroga pressupostària prevista en l'article 22 de la LGFP, verificar que l'entitat no assumeix compromisos de despesa que superin els crèdits disponibles per fer front a dites despeses; crèdits calculats en base al que preveu l'article 22 de la LGFP. Detallar el procediment de control i execució d'aquest mecanisme, i en concret pel període de temps que va des de l'inici de l'exercici fins la data d'entrada en vigor de la Llei del pressupost per aquell mateix exercici.

REVISIÓ DE LES DESPESES PLURIENNALS

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), article 29 i les seves modificacions posteriors.
- Llei 18/2020, del 17 de desembre, del pressupost per a l'exercici del 2021 (BOPA any 2021/ núm. 2).

OBJECTIUS

Garantir que els projectes de despesa que s'han finançat mitjançant aquest instrument de la gestió pressupostària es troben inclosos dins dels supòsits legalment previstos, que els recursos assignats eren suficients i distribuïts adequadament en el temps, i que s'han respectat les limitacions i els procediments previstos en les lleis que ho regulen.

Que el conjunt de compromisos de despesa que s'han adquirit que estenen els seus efectes més enllà de l'exercici pressupostari s'han tramitat com despesa pluriennal i que, igualment, s'han respectat les limitacions i els procediments previstos en les lleis que ho regulen.

TREBALLS A EXECUTAR

- A) Conèixer i avaluar els procediments que té implantats l'ens fiscalitzat per controlar els compromisos de despesa amb càrrec a futurs pressupostos.
- B) Obtenir una relació exhaustiva de despeses pluriennals aprovades per un exercici, tant les iniciades en un període com les iniciades en anys anteriors.

La informació ha de venir, o en el seu cas s'ha de contrastar amb, la Llei del pressupost, lleis de pressupostos d'anys anteriors, llei separada o de despeses pluriennals corrents decretades pel Govern (o l'òrgan que correspongui segons l'ens fiscalitzat).

Obtenir la relació de despeses pluriennals corrents decretades per Govern per a subministraments, gestió de serveis públics, prestació de serveis, assistència tècnica, arrendaments i altres negocis jurídics anàlegs i ajuts sempre, que la Llei del pressupost general n'estableixi els supòsits i la quantitat màxima per a l'exercici.

D'aquestes despeses, una vegada constatat que s'han autoritzat adequadament atenent a la verificació anterior, caldrà comprovar:

- Que s'ha respectat el termini màxim de cinc anys o, en el seu cas, el que determini la corresponent llei separada.

- Que els imports compromesos amb càrrec a l'exercici i amb càrrec a exercicis futurs són suficients per finançar el projecte de despesa que correspongui. Aquesta verificació s'haurà de fer, habitualment, comparant aquest import amb l'import de licitació i, en el seu cas, adjudicació, del corresponent projecte.
- Que al pressupost de l'exercici fiscalitzat s'han inclòs les previsions que corresponen i s'han comptabilitzat adequadament les transaccions relacionades amb l'operació. En el supòsit que s'observi una diferència significativa entre les quantitats previstes i les executades, obtenir una justificació raonada de la mateixa a la vista de l'expedient i de les manifestacions dels responsables de l'ens fiscalitzat.
- Que la distribució de l'import total entre les diferents anualitats s'ajusta al calendari d'execució del projecte, de manera que es dona una correlació entre la despesa que es preveu que s'executarà en un any, segons el corresponent projecte, i la consignació pressupostària prevista pel mateix període.
- Que, al pressupost de l'exercici fiscalitzat, s'ha inclòs la previsió de despesa d'acord amb els compromisos adoptats en el moment d'aprovar la despesa.
- Quan es tracti de despeses pluriennals corrents, caldrà constatar que es tracta de despeses d'aquesta naturalesa, que s'han aprovat per l'òrgan corresponent, i que s'han respectat els límits quantitius que es recullen a la Llei del pressupost de l'exercici fiscalitzat o de l'any en que es va adquirir el compromís de despesa.

En el supòsit que s'hagin produït modificacions dels imports en les diferents anualitats, comprovar que s'ha justificat adequadament a la memòria adjunta al projecte del pressupost segons, requereix la LGFP (article 29.6) i que la justificació està raonada.

- C) Obtenir, a partir d'antecedents del treball de camp de fiscalització i d'altres revisions que s'efectuïn, el conjunt de despeses compromeses susceptibles de ser considerades despeses pluriennals i comprovar, si és el cas, que se'ls hi ha donat el tractament adequat que preveu la normativa de finances.

Són susceptibles de ser considerades despeses pluriennals aquelles en les que es dona algun d'aquests supòsits:

- Haver-se contractat per ser executades durant més d'un exercici.
- Per tractar-se de contractes que puguin portar aparellades obligacions futures que es contractin o s'hagin de contractar.
- Quan es tracti d'obres que s'han d'executar per fases, per haver-se adjudicat les fases anteriors al mateix contractista o per que de la revisió de l'expedient se'n desprengui que les fases posteriors s'han d'executar pel contractista actual.
- Per donar-se tractes successius al llarg dels darrers anys amb un mateix contractista i per iguals conceptes.
- Per tractar-se d'una despesa que s'ha prorrogat repetidament els darrers anys.

Del resultat del treball anterior, els auditors hauran d'estimar l'import de despeses que s'han comptabilitzat durant l'exercici fiscalitzat que s'haurien compromès en anys anteriors sense haver utilitzat el procediment previst per a la despesa pluriennal, així com els compromisos de despesa adquirits durant l'exercici fiscalitzat o en anys anteriors, amb càrrec a exercicis posteriors, en els que, igualment, no s'hagi donat la consideració de despesa pluriennal.

CONTROL D'OPORTUNITAT ECONÒMICA I EFICÀCIA

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), articles 38, 40 i 44, i les seves modificacions posteriors.
- Decret del 3-04-2019 d'aprovació del Reglament regulador de la Intervenció General i de l'exercici del control pressupostari (BOPA any 2019/núm.34).
- Decret 104/2021, del 31-3-2021, d'aprovació del Reglament relatiu a l'establiment del programa de control pressupostari per a l'exercici 2021 (BOPA any 2021/ núm. 40).

OBJECTIUS

Amb la finalitat de comprovar i verificar si l'execució dels pressupostos s'ajusta a les normes i els principis, jurídics o d'una altra naturalesa, que la regeixen, als objectius que es pretenen i a l'economicitat i eficiència de la despesa pública, l'ens fiscalitzat ha de complementar el control financer amb els controls de legalitat, d'oportunitat econòmica i d'eficàcia i, especialment en el cas d'aquests dos darrers, indicar de forma clara i precisa quines circumstàncies han concorregut a l'hora de plantejar aquests controls i quin és el grau d'assoliment dels mateixos. L'objectiu d'aquesta àrea és el de verificar el compliment d'allò que s'ha referit anteriorment.

TREBALLS A EXECUTAR

D'acord amb allò que s'indica a la guia per a la preparació de la memòria de planificació, els auditors, en aquella fase, hauran de:

- Conèixer, i en el seu cas analitzar, els objectius continguts en el pressupost així com els indicadors per a mesurar el grau d'acompliment dels mateixos, així com els mecanismes que té establerts l'entitat per l'obtenció i anàlisi dels mateixos.
- Identificar, especialment, els objectius de caire mediambiental que s'han inclòs en el projecte de pressupost, els indicadors proposats per a la seva mesura i els resultats que es presenten al tancament.
- Conèixer i avaluar els procediments que té implantats la intervenció general per a exercir els controls d'oportunitat econòmica.
- Conèixer i avaluar els mecanismes de control d'eficàcia que l'organització tingui implantats.

Per la realització d'aquests treballs, s'adjunta, com annex núm. 2 un qüestionari detallat que ha de permetre facilitar la identificació dels camps requerits.

Adicionalment a l'anterior, l'auditor haurà de comprovar i documentar en els papers de treball, els aspectes següents:

- De l'expedient de pressupost de l'entitat fiscalitzada, es comprovarà que s'han marcat objectius relatius als programes i als projectes d'acord amb allò que es

regula a l'article 18.2c) i 18.2d) de la LGFP. En el supòsit que s'hagin formulat objectius verificar, sobre una mostra significativa dels mateixos:

- Que els objectius que es formulen són adequats atenent al programa sobre els que es formulen i que disposen d'indicadors apropiats per a mesurar-los.
 - Comprovar si els objectius han estat avaluats a l'acabament de l'exercici. En cas afirmatiu, descriure el procediment que s'ha seguit (procediment intern, procediment intern avaluat per un servei independent, avaluació per empresa externa, ...) i documentar a l'expedient els resultats que s'han obtingut. Comprovar que les xifres comptables i pressupostàries emprades en avaluar l'objectiu es desprenen dels comptes anuals que es fiscalitzen.
 - Quan dels objectius seleccionats els resultats no han estat els esperats, conèixer de l'ens fiscalitzat les mesures que, en el seu cas, s'han adoptat per millorar l'eficàcia del programa en exercicis següents.
- Obtenir de l'entitat fiscalitzada l'anàlisi del cost de funcionament i del rendiment dels serveis o inversions requerits a l'article 40 de la LGFP. Comprovar, sobre una mostra, que les xifres comptables i pressupostàries que s'hi contenen deriven de la comptabilitat de l'ens fiscalitzat.
 - Dels informes d'Intervenció relatius a propostes de despesa, que es revisin conseqüència dels treballs requerits en el conjunt de guies de fiscalització, s'analitzaran les manifestacions de l'interventor relatives al control d'oportunitat econòmica d'acord amb allò previst a l'article 38 de la LGFP i l'article 5 del Decret 104/2021, del 31-3-2021, d'aprovació del Reglament relatiu a l'establiment del programa de control pressupostari per a l'exercici 2021. Finalitzades les revisions, s'elaboraran papers de treball en els que es resumeixin les observacions i avaluacions de la intervenció en aquest àmbit i, a la vista dels resultats, s'emetrà una conclusió justificada del grau de compliment d'aquests articles.

LIQUIDACIÓ DE PRESSUPOST

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), i les seves modificacions posteriors.
- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.

OBJECTIUS

Comprovar que la liquidació del pressupost que es presenta i el resultat pressupostari és el resultat de l'execució del pressupost aprovat i de les seves modificacions i conté les operacions que deriven dels actes i acords adoptats de conformitat amb els procediments que requereix la LGFP.

TREBALLS A EXECUTAR

Comprovar que la liquidació del pressupost es presenta com un estat resum de l'execució pressupostària i que la seva forma i estructura s'ajusta als requeriments de la LGFP i a la proposta d'estructura de la intervenció general.

Comprovar que la liquidació del pressupost informa en atenció al principi d'annualitat de l'article 14 de la LGFP, especialment el referit a l'article 14.2 A) b) i 14.2 B) b) referit als drets ingressats i a les obligacions pagades fins el 31 de gener de l'any següent que correspongui a drets liquidats o obligacions liquidades fins el 31 de desembre. En cas contrari, obtenir les dades a partir de l'execució dels pressupostos tancats o d'altra font d'informació.

Obtenir o preparar la conciliació entre la liquidació pressupostària i els estats del rendiment financer i les variacions dels actius i passius no corrents de l'exercici i comprovar que les partides de conciliació entre els referits estats i comptes:

- Atenent el seu origen en diferències entre el principi d'annualitat recollit a l'article 14 de la LGFP i el principi de meritament (o base comptable d'acumulació) de les NICSP.
- Que les diferències anteriors han estat degudament enregistrades en els comptes que corresponen (441, 445, 411 i 413, especialment).
- Que les partides de conciliació diferents a les anteriors corresponen a operacions que no són ni seran susceptibles de ser imputades al pressupost.
- Revisar que la valoració de les operacions i saldos anteriors és raonable.
- Verificar la naturalesa i raonabilitat d'altres partides de conciliació.

ROMANENT DE TRESORERIA AFECTAT I FINANÇAMENT AFECTAT

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), i les seves modificacions posteriors, articles 15 i 16.
- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.

OBJECTIUS

Que els ingressos finalistes que ha obtingut l'entitat fiscalitzada s'han destinat a la finalitat que va motivar l'atorgament del dret o compromís.

Que el romanent de tresoreria que es rendeix, diferenciï adequadament els imports afectats dels no afectats.

Que l'ens fiscalitzat disposa de finançament suficient i adequat per a reconduir els crèdits regulats en l'article 15.4B) de la LGFP.

TREBALLS A EXECUTAR

- Obtenir de l'ens fiscalitzat, o si l'entitat no el disposa, preparar una cèdula on es presentin els projectes amb finançament finalista indicant, per a cada projecte, els imports compromesos i els imports liquidats, tant en ingressos com en despeses, els coeficients de finançament de cada una de les fonts de finançament i el càlcul i import de les desviacions de finançament.
- Creuar els imports anteriors amb els estats retuts i comprovar:
 - Que el sumatori de les desviacions positives de finançament dels projectes amb finançament finalista es correspon amb la quantitat considerada com romanent afectat.
 - Que tots els ingressos del pressupost, tant liquidats com compromesos, potencialment finalistes (subvencions, préstecs, contribucions especials, ...), s'hagin considerat pel càlcul de les desviacions de finançament o, en el seu defecte, correspongui a ingressos per projectes iniciats i acabats dins l'exercici, havent-se liquidat els drets i les obligacions corresponents i que no hagin generat desviació de finançament.
 - Que s'han calculat correctament els coeficients de finançament i els càlculs de les desviacions.
- En el supòsit que l'entitat no tingui elaborat el càlcul de les desviacions de finançament de l'exercici, a partir de la informació de projectes, transferències i subvencions, préstecs i altres ingressos finalistes, efectuar una quantificació aproximada de les desviacions que es poden haver generat durant l'exercici i el seu efecte sobre el romanent.
- Obtenir l'expedient de crèdits reconduïts a l'exercici posterior i comprovar que s'ha utilitzat per finançar-los, entre d'altres fonts, la totalitat de romanents de tresoreria afectats que figuren en els comptes que es fiscalitzen.

Qüestions aplicables a la Caixa Andorrana de Seguretat Social

Donada la prohibició expressa de girs comptables entre les seccions que componen l'activitat de la CASS, comprovar que l'entitat diferencia la quantia de romanent que prové de cadascuna de les referides seccions, i que aquell romanent que, en l'exercici posterior haurà de ser objecte de transferència al Fons de reserva de jubilació, se li dóna el tractament de romanent afectat.

En aplicació de l'article 89 de la Llei 17/2008 verificar que en el cas que hi hagi hagut préstecs entre les diferents branques de la CASS, aquests han complert els requisits d'aquest article. I en especial: que el supòsit que ha generat el préstec està contemplat en l'article, així com els càlculs dels interessos derivats del mateix, i la correcció en la forma d'aprovació d'aquests préstecs.

ESTATS FINANCERS

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), i les seves modificacions posteriors.
- Llei 11/2008, del 12 de juny, de fundacions (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 13-2-2019, BOPA any 2019/núm. 22) i les seves modificacions posteriors.
- Decret del 15-02-2012 pel qual s'aprova la modificació del Pla general de comptabilitat (BOPA any 24/núm. 9), pel que fa a les empreses públiques.
- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.
- Llei 25/2021, del 14 d'octubre, de modificació de la Llei 11/2008, del 12 juny, de fundacions (BOPA any 2021/núm. 114).

OBJECTIUS

Obtenir evidència suficient de que els estats i comptes que ret l'entitat fiscalitzada contenen la informació requerida per la normativa vigent, i que s'han retut, tramitat i aprovat d'acord amb el que regula la LGFP i les NICSP.

Per a l'any d'implantació de les NICSP, que l'adaptació feta sobre els estats i comptes retuts s'ajusta a les normes que s'hagin dictat i respecta els criteris de registre i valoració que deriven de les normes referides.

TREBALLS A EXECUTAR

Exercici d'implantació de les NICSP

Per a l'exercici 2021, l'auditor ha de revisar les normes comptables que ha emprat l'entitat per al registre i valoració de les seves operacions i transaccions i la forma en la qual aquests comptes es reten, i ajustar els programes de treball a aquesta circumstància.

Atès que l'entrada en vigor és per als exercicis que s'iniciïn a partir de l'1 de gener de 2017, es poden donar les tres circumstàncies següents:

- Que l'entitat hagi elaborat la seva comptabilitat i formuli i reti els seus comptes d'acord amb el PGCP. En aquest cas, les incorporacions a aquestes guies relatives a les NICSP no han de ser considerades, restant vigents les de l'exercici anterior.
- Que l'entitat hagi enregistrat les seves operacions d'acord amb el que disposa el PGCP i hagi formulat i retut els comptes de conformitat amb el que disposa les NICSP. En aquest cas, l'auditor haurà d'efectuar un treball de revisió singular en relació a les conciliacions entre la informació comptable i els comptes formulats, referits a la data de tancament.

- Que l'entitat hagi enregistrat les seves operacions i hagi formulat i retut els comptes de conformitat amb el que disposa les NICSP. En aquest cas, el treball singular de revisió relatiu a la conciliació entre el PGCP i els NICSP s'haurà de referir a l'assentament d'obertura.

L'auditor haurà d'obtenir i documentar en un paper de treball el conjunt dels ajustos, rectificacions, reclassificacions i altres adaptacions que l'entitat hagi fet per adaptar-se a les NICSP (les guies es refereixen a aquest conjunt emprant l'expressió *ajustos d'implementació*), així també com les que hagi dut a terme per a esmenar errors o omissions dels seus estats comptables d'exercicis anteriors.

Aquests ajustos d'implementació de les NICSP es referiran a l'inici o tancament de l'exercici en funció del criteri que hagi seguit l'entitat conforme l'expressat a l'apartat anterior.

Per a cadascun dels ajustos d'implementació que siguin quantitativa o qualitativament significatius, l'auditor haurà de procedir a obtenir i revisar els antecedents, valoracions, càlculs i estimacions que hagi fet l'entitat per a verificar que s'ajusten a les normes comptables i a les instruccions dictades per la intervenció general, així com manifestar-se sobre la seva raonabilitat.

Comprovarà, igualment, que les explicacions aportades a la memòria són correctes i suficients per a informar sobre els efectes en els comptes de la implantació de les NICSP.

A efectes il·lustratius i de recordatori, l'auditor haurà de:

- Actius fixos:
 - Revisar la naturalesa dels béns i drets donats de baixa i comprovar que es justifica que no es corresponen amb bens amb capacitat de generar beneficis econòmics o potencial de servei.
 - Comprovar que els béns donats de baixa però que resten en possessió de l'entitat figuren enregistrats en un inventari o altra instrument que garanteixi l'adequada custòdia dels mateixos.
 - Revisar les reclassificacions béns d'inversió i que aquests béns responen a la definició que els hi dona la NICSP 16.
 - Revisar els càlculs i la justificació dels valors raonables que l'entitat hagi promogut per a efectuar les valoracions posteriors.
 - Revisar els actius intangibles que restin als actius i obtenir de l'entitat la justificació. Verificar la seva raonabilitat.
 - En el cas de les concessions, verificar si s'han incorporat a l'actiu no corrent aquelles que no foren enregistrades en el seu moment (si és el cas) i, en el cas que no s'haguessin registrar, avaluar la justificació que n'hagi pogut fer l'entitat. Revisar la valoració efectuada i el seu registre comptable.
- Arrendaments (tant si és arrendador com si és arrendatari):
 - Revisar que la qualificació entre arrendaments financers i operatius respon als requeriments de la NICSP 13.

- En el cas dels arrendaments qualificats com a financers, revisar la valoració efectuada i la seva raonabilitat, el tipus d'interès emprat i el seu registre comptable.
- En el cas dels arrendataris, avaluar l'efecte d'aquesta operació sobre l'endeutament de l'entitat i les limitacions que li deriven de la LSEPF segons la seva naturalesa.

Quan l'entitat fiscalitzada no disposi d'un aplicatiu de gestió ajustat a l'estructura i als requeriments de les NICSP caldrà revisar els treballs que l'entitat ha dut a terme per convertir els seus estats i, en el seu cas, els canvis en els criteris comptables.

Proves generals

A partir dels estats i comptes que s'hagin retut al Tribunal i, tenint en compte la naturalesa jurídica de l'entitat fiscalitzada, avaluar si l'entitat duu a terme i enregistra les diferents fases de l'execució pressupostària d'ingressos i de despeses, que el pressupost té la funció limitativa, i que la liquidació es presenta conforme als requeriments de la LGFP i les normes dictades per la intervenció general.

En línia amb l'anterior, cal recordar que la LGFP i la Llei 11/2008 de fundacions, sotmeten a les entitats de dret públic i les fundacions del sector públic als requeriments de la primera de les normes i a les de la comptabilitat pública.

Quan s'observi que el pla comptable utilitzat no sigui el que correspon, l'auditor avaluarà en el paper de treball les diferències més rellevants, a nivell de masses patrimonials, que es donin en el balanç de situació conseqüència de la inaplicació del pla que correspon i les diferències més rellevants en els resultats. Quan les diferències que s'obtinguin siguin significatives, es traslladarà els resultats a l'informe.

En el cas que una entitat presenti estats pressupostaris, com poden ser la liquidació del pressupost, l'estat del romanent de tresoreria o el resultat pressupostari, el treball anterior s'haurà d'executar sobre aquests estats retuts.

A títol enunciatiu, la verificació haurà de contenir, com a mínim:

- Estats de situació financera i de resultat financer i memòria, d'acord amb els models proposats per la intervenció general.
- Els estats definits en l'article 48 de la LGFP. Aquests estats hauran de contenir la informació requerida a la LGFP i, en especial:
 - **Gestió comptable d'ingressos:** una informació classificada com a mínim per capítols pressupostaris, de les previsions inicials, de les modificacions pressupostàries aprovades durant l'any, dels drets liquidats, els imports recaptats i dels pendents de cobrament al tancament de l'exercici.
 - **Gestió comptable de les despeses:** Una informació, classificada com a mínim per capítols pressupostaris, de les previsions inicials, de les modificacions pressupostàries, el total dels imports autoritzats, compromesos, liquidats, ordenat el pagament i pendents de pagament al tancament de l'exercici.

- Resum dels imports cobrats durant l'exercici corresponents al pressupost de l'exercici i de pressupostos tancats.
 - Imports satisfets durant l'exercici igualment amb càrrec a despeses del pressupost de l'exercici i de pressupostos tancats.
 - Resum dels imports cobrats i pagats durant l'exercici corresponents a operacions extrapressupostàries.
 - Saldo final a la tresoreria i detall de la ubicació de les existències en comptes i dipòsits bancaris i en les caixes de metàl·lic.
 - **Gestió comptable de patrimoni:** El compte que és independent dels detalls sobre els comptes de l'immobilitzat que puguin contenir la memòria que acompanya al balanç de situació i el compte de resultats, haurà de contenir:
 - Resum, per naturalesa dels béns i dels drets, dels imports que componen els béns i drets que integren el patrimoni a l'inici de l'exercici.
 - Resum, classificat igualment en funció de la naturalesa dels béns, de les adquisicions i demés altes de l'exercici.
 - Resum amb idèntica classificació de les alienacions i baixes.
 - Conseqüència de les operacions anteriors, el compte ha de contenir un resum dels imports que componen els béns i drets que integren el patrimoni de l'ens al tancament de l'exercici revisat.
 - **Gestió comptable de l'endeutament:** El compte haurà d'informar:
 - Operacions vigents a l'inici de l'exercici, indicant l'import formalitzat i els saldos vigents.
 - Detall de les operacions formalitzades durant l'exercici, indicant, igualment, els imports disposats amb anterioritat al tancament.
 - Detall de les amortitzacions practicades durant l'any fiscalitzat.
 - Imports de les reclassificacions entre el curt i el llarg termini.
 - Saldos de les diferents operacions de deute al tancament de l'exercici.
 - Comprovar igualment si el compte informa dels interessos que s'han meritat i dels que s'han liquidat durant l'any fiscalitzat.
 - **Gestió comptable del romanent de tresoreria:** El compte haurà d'informar:
 - Càlcul que s'obté per diferència, al tancament de l'exercici, entre els drets reconeguts nets pendents de cobrament a curt termini i els fons líquids menys les obligacions certes reconegudes netes pendents de pagament a curt termini.
 - Diferenciant els drets i les obligacions anteriorment indicats segons l'origen entre operacions pressupostàries i no pressupostàries.
 - Assenyalar i identificant la part que en resulta afectada, destinada a cobrir les denominades «despeses amb finançament afectat» en cas que hi hagi desviacions de finançament positives, i la part de romanent no afectat
- Comprovar que la liquidació del pressupost s'ha retut per l'òrgan facultat per a fer-ho i que s'ha ultimat abans de l'1 d'abril de l'exercici següent.

- Comprovar que el compte general, o els estats i comptes anuals, en el seu cas, s'han aprovat pel màxim òrgan de govern de l'entitat fiscalitzada.
- Els imports que figurin en aquests estats s'hauran de contrastar, i en el seu cas conciliar, amb els que es desprenen dels altres estats i comptes retuts per l'entitat.

Qüestions aplicables a la Caixa Andorrana de Seguretat Social

D'acord amb el que disposa l'article 84 de la LSS i el Reglament financer de la CASS (vigent mentre no es legisli d'acord amb el que regula la Disposició final segona), els recursos de cada branca es destinen a finançar les despeses de cadascuna d'elles els resultats de cada branca s'han de destinar a constituir un fons de reserva de cadascuna d'elles, restant prohibit les transferències entre elles.

En atenció a l'anterior, caldrà comprovar que:

- Els resultats de l'exercici anterior s'han aplicat de conformitat a l'article 6 del Reglament financer.
- Que el pressupost inicial i, en el seu cas, les diferents modificacions pressupostàries, posen de manifest que es manté la diferenciació entre l'origen dels recursos i la seva aplicació. A aquests efectes, caldrà veure si la classificació funcional del pressupost s'estructura de manera que diferenciï clarament les dues branques.
- Igualment, caldrà fer una revisió analítica de la liquidació que verifiqui que la divisió s'ha respectat.

DESPESES DE PERSONAL

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei 17/2008, del 3 d'octubre, de la seguretat social (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 25-4-2018, BOPA any 2018/núm.25), i les seves modificacions posteriors.
- Llei 31/2008, del 18 de desembre, de mesures de reactivació econòmica (BOPA any 21/núm. 28).
- Llei 93/2010, del 16 de desembre, de mesures de promoció de l'activitat econòmica i social, i de racionalització i d'optimització dels recursos de l'Administració (BOPA any 23/núm. 4).
- Llei 2/2012, del 15 de març, de mesures de contenció de la despesa pública en matèria de personal (BOPA any 24/núm. 15).
- Llei 23/2014, del 30 d'octubre, qualificada de creació i de regulació del pla de pensions de la funció pública (BOPA any 26/núm. 67).
- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.
- Decret de l'1-8-2018 pel qual s'aprova el Reglament de funcionament de la Mútua dels Empleats de l'Administració general i de l'Administració de Justícia (BOPA any 2018/núm. 47).
- Llei 29/2018, del 22 de novembre, qualificada de modificació de la Llei 23/2014, del 30 d'octubre, qualificada de creació i de regulació del Pla de pensions de la funció pública (BOPA any 2018/núm. 78).
- Llei 31/2018, del 6 de desembre, de relacions laborals (BOPA any 2019/núm.3).
- Llei 1/2019, del 17 de gener, de la funció pública (BOPA any 2019/núm. 12).
- Llei 9/2020, del 25 de juny, de mesures de racionalització econòmica i de recursos humans del sector públic i de reducció salarial dels càrrecs electes i de lliure designació de les entitats públiques (BOPA any 2020/ núm. 91).
- Llei 18/2020, del 17 de desembre, del pressupost per a l'exercici del 2021 (BOPA any 2021/ núm. 2) .
- Reglaments de personal dels diferents ens.

OBJECTIUS

Que les persones al servei de l'Administració han assolit aquesta condició respectant els principis de mèrit, publicitat, igualtat i concurrència i ajustant-se als preceptes de la llei.

Que les despeses de personal s'han satisfet d'acord amb el sistema retributiu exigint per la norma i que s'han abonat i comptabilitzat adequadament.

Que l'ens fiscalitzat disposa d'una plantilla de personal estructurada d'acord amb la classificació de la LFP, o d'acord amb la reglamentació pròpia de l'entitat.

Que s'han comptabilitzat totes les despeses efectivament meritades durant l'exercici fiscalitzat.

Verificar l'afiliació dels treballadors a la CASS i la correcta aplicació i comptabilització de les quotes corresponents.

Pel que fa a l'aplicació de l'IRPF es realitzaran les proves que preveu aquesta guia a l'àrea de tributs.

ASPECTES A CONSIDERAR EN LA DETECCIÓ DE PRÀCTIQUES O FETS SUSCEPTIBLES DE SER CONSTITUTIUS DE DELICTES

En la revisió dels procediments relatius a les despeses de personal, caldrà fer especial atenció als fets següents:

- L'existència d'amistat i/o parentiu entre els membres dels tribunals selectius i els candidats, per tal d'evitar possibles delictes de prevaricació en la funció pública, corrupció i tràfic d'influències (Capítol primer i quart dels delictes contra la funció pública de la LQCP).
- Retribucions d'acord amb les categories laborals, places i pactes per prevenir qualsevol delicte d'administració deslleial del patrimoni (article 389 de la LQCP).
- L'existència de pràctiques per defraudar a la CASS (Capítol 5è, del Títol XII de la LQCP).
- Pràctiques susceptibles de delicte de corrupció, tràfic d'influències i malbaratament de cabals públics (Títol XXI de la LQCP).

TREBALLS A EXECUTAR

Classificació dels llocs de treball

- Sol·licitar la relació de llocs de treball de l'ens que es fiscalitza i comprovar que s'estructura en els cossos, grups i nivells que regulen les respectives normatives.
- Sobre una mostra de llocs de treball contrastar que el cos, grup, s'ajusta a les característiques del lloc de treball analitzat.
- Sol·licitar la valoració de llocs de treball i verificar que el nivell de classificació assignat als llocs de treball seleccionats en la mostra anterior s'han determinat a partir dels factors i, en el seu cas, els elements, que preveuen les respectives regulacions.
- Comprovar, igualment, que el lloc, juntament amb la corresponent classificació, figura inscrit en el registre de la funció pública, després del tràmit d'aprovació.

Accés, selecció i provisió de llocs de treball

- Preparar una cèdula en la que s'indiqui, estructurat per cossos, grups i nivells, el nombre de personal al tancament de l'exercici anterior, el nombre d'altres (diferenciant la naturalesa de les mateixes), el nombre de baixes i altres variacions que totalitzin el nombre de persones al tancament de l'exercici fiscalitzat.
- Sol·licitar la planificació de recursos humans per l'exercici i comprovar, sobre una mostra significativa, que les provisions de places de l'exercici figuraven previstes en la planificació indicada.

- Sobre la base dels expedients de les provisions de llocs de treball seleccionats en la mostra anterior, comprovar que:
 - Consta l'existència d'unes bases de la convocatòria.
 - Que el contingut de les bases s'ajusta a allò que es preveu en l'article 39 de la LFP o en la normativa pròpia de cada ens.
 - Que en el moment de la convocatòria existia consignació pressupostària adequada i suficient per retribuir el lloc de treball fins a la fi de l'exercici, que l'expedient s'ha fiscalitzat per la intervenció general, i que, juntament amb les bases, s'ha autoritzat la despesa i s'ha comptabilitzat la fase d'autorització (A).
 - Quan s'hagi iniciat una convocatòria externa, verificar que, prèviament s'ha fet una convocatòria per cobrir les places mitjançant promoció interna entre els funcionaris.
 - Verificar la publicació de les convocatòries, en el BOPA les externes i en els mitjans habituals de l'ens les internes, i que s'han respectat els terminis de publicitat segons la naturalesa de les mateixes.
 - Comprovar la constitució del corresponent comitè tècnic de selecció i que la seva composició s'ajusta al previst en la normativa que sigui d'aplicació segons el cas.
 - Si en el procés selectiu s'ha exclòs algun aspirant per incomplir algun dels requisits continguts en les bases, analitzar la seva raonabilitat.
 - Obtenir les qualificacions del comitè i comprovar que els aspectes avaluats són coincidents amb els anunciats en les bases de la convocatòria.
 - Comprovar el nomenament dels funcionaris, en període de formació o en període de prova, segons el cas.
 - Comprovar que el funcionari ha acceptat per jurament o promesa les obligacions inherents al lloc de treball.
 - Comprovar que s'ha comptabilitzat la fase de compromís de la despesa, prèvia la preceptiva fiscalització de l'expedient per la Intervenció.
 - Comprovar que el funcionari nomenat està inscrit en el registre de la funció pública que li correspon.
 - Verificar que durant l'exercici 2021 les places creades de funcionaris i d'agents de l'Administració de caràcter indefinit, es troben dins dels límits previstos al pressupost per a l'exercici 2021, i en particular aquells que indica l'article 21 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021.
 - Verificar que la provisió de places vacants s'han cobert d'acord amb els principis de publicitat, igualtat i concurrència, primerament mitjançant concurs intern i, si escau, posteriorment, mitjançant concurs extern, amb acord del Govern, amb l'informe previ preceptiu de la Direcció i el vistiplau de la secretaria d'Estat de Funció Pública.
 - Verificar que durant l'exercici 2021, la provisió de places en situació d'adscripció i de comissió de serveis s'ha fet garantint els principis de publicitat, igualtat i concurrència, a excepció de les situacions suficientment justificades i aprovades per la Secretaria d'Estat de Funció Pública que es podien proveir directament.
 - En el cas de les contractacions efectuades en el 2021 de personal de relació especial comprovar que aquestes s'han publicat al BOPA.
 - Comprovar com els apartats 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 i 10 de l'article 21 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021, han estat aplicats a

l'Administració de justícia i a les entitats parapúbliques o de dret públic; i a les societats públiques, i altres organismes públics i a les entitats autònomes les despeses corrents de les quals es financen mitjançant transferència corrent del Govern. En aquests casos, les referències als òrgans de l'Administració general s'entenen substituïdes pels òrgans competents de les administracions o entitats esmentades que integren el pressupost de l'Estat.

- Verificar si el Consell Superior de la Justícia, pel que fa al personal de l'Administració de justícia que es troba integrat dins del pressupost del ministeri que tingui atribuïdes les competències en matèria de justícia, les entitats parapúbliques, de dret públic, i altres organismes públics i les societats públiques les despeses corrents de les quals es financen mitjançant transferència corrent del Govern, han d'acordar un procediment per contractar personal interí similar al que estableixen els apartats anteriors de l'article 21 de la llei del pressupost per a l'exercici de 2021.
- En el cas que s'apliqui l'article 21.9 de la llei del pressupost de l'exercici 2021, verificar que la plaça coberta abans de la jubilació d'un treballador públic no hagi estat per un període superior als dos mesos, i que hagi estat acordat prèviament per Govern.
- Quan en la mostra anterior en resulti el nomenament d'un lloc de treball de director, verificar que:
 - El designat sigui un funcionari o treballador públic de caràcter indefinit de nacionalitat andorrana i que ocupi un lloc de treball corresponent a la família de tècnics o comandaments del sistema de classificació establert.
 - Que hagi estat nomenat per l'òrgan que tingui atribuïda la competència, d'acord amb la normativa que correspongui.
 - Que hagi jurat o promès el càrrec.
 - Que se li hagi assignat el corresponent complement de responsabilitat addicional.
- Personal eventual (treballadors públics interins):
 - Obtenir la relació de les persones contractades en caràcter eventual que estiguin o hagin estat d'alta durant l'exercici revisat classificades per:
 - L'existència de vacants, mentre es desenvolupa el procediment de provisió.
 - La substitució provisional del funcionari o treballador públic que té assignada la plaça.
 - La cobertura de funcions estructurals i periòdiques.
 - L'execució de projectes de caràcter temporal, que no poden tenir una durada superior a dos anys, ampliable per una sola vegada per un termini màxim de fins a dotze mesos.
 - L'excés o acumulació de tasques, per un termini màxim de nou mesos dins d'un període de dotze mesos.
 - Seleccionar una mostra de cadascuna de les contractacions anteriors i verificar:
 - Pels supòsits de substitució d'un funcionari en excedència:
 - ✓ Que el funcionari excedent té dret a la reserva de plaça.
 - ✓ Que la situació d'excedència és vigent i, si s'ha reincorporat durant l'exercici, que s'ha produït la baixa simultània de l'eventual.

- ✓ En el supòsit que hagi estat contractat durant l'exercici, comprovar que és fruit d'una excedència en els termes previstos per la Llei.
 - En el cas que fossin contractes per a proveir una plaça vacant o de nova creació comprovar:
 - ✓ Si s'han cobert durant l'exercici:
 - Que el Govern hagi autoritzat la reconversió o reconducció de places vacants amb la creació de nous llocs de treball, amb l'informe previ preceptiu de la Direcció i el vistiplau de la Secretaria d'Estat de Funció Pública que en justifiqui la necessitat segons l'article 21.2 de la Llei del pressupost de 2021.
 - ✓ Tant les cobertes durant l'exercici, com les que provenen d'exercicis anteriors, comprovar que no tenen una antiguitat superior als 9 mesos. Igualment, comprovar si la plaça s'ha convocat i, en el cas d'haver-se adjudicat, que la incorporació d'aquest ha comportat la baixa de l'eventual.
 - En el cas que fossin contractes l'execució de projectes temporals:
 - ✓ Que s'evidenciï la singularitat de l'obra o servei de manera que es posi de manifest que no es tracta de tasques atribuïbles a personal de carrera.
 - ✓ En el cas de contractació per obra, que es vincula la contractació a l'execució de la mateixa i, en el seu cas, que l'acabament d'aquesta ha comportat la finalització del contracte d'obra.
 - ✓ L'execució de projectes de caràcter temporal, que no poden tenir una durada superior a dos anys, ampliable per una sola vegada per un termini màxim de fins a dotze mesos.
 - ✓ Que es dóna compliment a l'article 20.6 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021 i en concret: que la provisió de places en situació d'adscripció i de comissió de serveis s'ha de fer garantint els principis de publicitat, igualtat i concurrència, a excepció de les situacions suficientment justificades i aprovades per la Secretaria d'Estat de Funció Pública que es podran proveir directament.
- Comprovar que durant l'exercici 2021 les baixes o permisos administratius amb reserva de plaça de fins a quaranta-cinc dies no es poden cobrir amb personal interí. El ministre encarregat de les finances, amb l'informe previ de la Secretaria d'Estat de Funció Pública i amb el vistiplau del Govern, pot autoritzar la cobertura de baixes o permisos administratius amb reserva de plaça d'una durada superior a trenta dies. De manera excepcional, es poden cobrir baixes o permisos administratius amb reserva de plaça amb una durada inferior a quaranta-cinc dies per donar resposta a les necessitats de personal en els llocs de treball definits en l'article 20.7 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021.

Retribució i comptabilització

- Preparar una cèdula on es presentin els costos de personal agrupats per conceptes homogenis, diferenciant les fases de gestió pressupostària, i comparar els imports liquidats amb els de l'exercici anterior.
- Comprovar que tots els conceptes retributius que s'hagin observat disposen d'una norma que els reguli.
- Comprovar si a començament d'any es comptabilitzen les corresponents fases d'autorització i compromís de despesa corresponents a les retribucions a satisfer al llarg de l'exercici al total de les persones que presten el seu servei en l'ens fiscalitzat i es trobaven en actiu a l'inici de l'exercici.
- Obtindre les variacions del nombre de persones al servei de l'ens fiscalitzat i comparar amb les variacions de despesa de personal de l'exercici, avaluant la seva raonabilitat.
- A partir dels resums de nòmines de l'entitat, elaborar un quadre en el que s'incloguin els totals mensuals, incloent tots els conceptes retributius, i contrastar els imports resultants amb els que figuren en els corresponents comptes comptables i pressupostaris, analitzant i conciliant, si és el cas, les diferències. Alhora, caldrà verificar la correcta comptabilització de les despeses i els corresponents passius.
- Crear un quadre buidant els pagaments efectuats per sous i salaris per l'entitat (transferències, xecs, etc).
- Comprovar que l'import pagat en concepte de nòmines (transferències, xecs, etc.) concorda amb el sou líquid total segons els resums de nòmines. En cas necessari, comentar i documentar les diferències.
- En el supòsit que s'hagi fet una periodificació i/o provisió de despeses de personal verificar que és oportú, que els càlculs són correctes, i que s'ha donat l'adequada uniformitat respecte de l'exercici anterior.
- En el supòsit de que la memòria contingui informació sobre l'àrea, verificar que és correcta i es correspon amb la informació comptable i pressupostària de l'entitat.
- Igualment, caldrà verificar si la memòria conté tota la informació, respecte a l'àrea de revisió, que li és requerida per les NICSP.
- Verificar que les retribucions del personal han estat objecte de l'increment previst en l'article 20 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021 i que, aquest es correspon amb l'IPC de l'any 2020.
- En els casos d'increments salarials, indicar els motius dels mateixos, l'òrgan que els ha aprovat indicant la capacitat del mateix per fer-ho. Analitzar la normativa o altra documentació que justifiqui aquests increments salarials i determinar-ne la correcció, si aquests increments salarials venen determinats per avaluacions del personal demanar la documentació final de les mateixes i revisar-ne els criteris així com la justificació dels increments, i la seva corresponent aprovació per aquell òrgan que tingui la capacitat per fer-ho.
- Verificar que els punts 2,3, i 4 de l'article 20 de la Llei del pressupost de l'exercici 2021 siguin aplicats a les societats públiques, a les entitats parapúbliques, de dret públic i altres organismes públics; i a les entitats autònomes les despeses corrents de les quals es financen mitjançant transferència corrent del Govern.

Seguretat social

- Preparar una cèdula on s'observi, per cada mes, l'import acreditat amb càrrec a l'ens fiscalitzat, l'import de les retencions practicades, els reintegraments compensats o transferits de la CASS i l'import líquid. Comparar els imports totals anteriors amb les xifres que es desprenen del pressupost, dels comptes no pressupostaris de la CASS i de la cèdula de sous i salaris.
- Comprovar si a començament d'any es comptabilitzen les corresponents fases d'autorització i compromís de despesa corresponents a les cotitzacions a satisfer al llarg de l'exercici per les persones que presten el seu servei en l'ens fiscalitzat i es trobaven en actiu a l'inici de l'exercici.
- A partir dels butlletins de cotització, confeccionar un quadre amb l'import liquidat mensualment a la CASS i contrastar amb els imports comptabilitzats i els imports liquidats, analitzant les diferències.
- Sobre una mostra de treballadors que han percebut retribucions en l'exercici fiscalitzat comprovar:
 - Que figuren en els butlletins de cotització de la CASS.
 - Que les cotitzacions són les correctes atenent al temps i naturalesa de la relació contractual i, que totes aquelles gratificacions susceptibles de ser generadores de cotització han estat cotitzades.
- Verificar la composició i raonabilitat del compte 476 "Organismes de previsió social creditors", tenint en compte que el saldo del compte ha de correspondre amb les quantitats retingudes als treballadors pendents de pagament, mentre que les quotes a càrrec de l'entitat, pendents de pagament, han de figurar en el compte 400 "Creditors per obligacions reconegudes. Pressupost de despeses corrent".
- Verificar si existeixen imports pendents de pagament reclamats en via d'apressament i comprovar si han estat o no comptabilitzats els recàrrecs corresponents.

Fons mutual

- Quan aquest existeixi, preparar una cèdula en la que es reculli el saldo inicial del fons mutual, les altes i les aplicacions (detallant-ne els supòsits) de l'exercici i comprovar:
 - Que s'ha dotat el fons mutual en el % corresponent de les retribucions satisfetes.
 - Que la seva comptabilització i imputació pressupostària, quan procedeixi, ha estat l'adequada.
 - Que el fons mutual s'ha utilitzat per satisfer la part de les incapacitats temporals que no queden cobertes per la CASS.
 - Que el saldo al tancament de l'exercici no és deutor.
 - Per supòsits en que es doni una gestió del fons mutual diferent a la prevista en els punts anteriors, descriure el procediment seguit i valorar la raonabilitat de la seva aplicació.
 - Tenir en compte les previsions del Decret de l'1-8-2018 pel qual s'aprova el Reglament de funcionament de la Mútua dels Empleats de l'Administració general i de l'Administració de Justícia.

- Per a entitats diferents de l'Administració general, comprovar que es disposa de normativa que reguli el funcionament del fons, avaluant si es considera suficient, tant en el fons com en el rang normatiu.
- Comprovar la sostenibilitat del sistema i els mecanismes previstos en cas de dèficit en el fons.
- De les baixes de l'exercici agafar-ne un nombre rellevant analitzant: dies de baixa, pagament del fons, control realitzat pel responsable del mateix, reemborsament al fons en el cas que aquest existeixi...

Prestacions post-ocupació. (Plans de pensions, prestacions per jubilació, premis de jubilació, ...)

- Identificar si l'entitat té adquirits compromisos amb els seus treballadors que comportin prestacions que han de ser satisfetes a llarg termini.
- En cas afirmatiu, descriure la seva naturalesa, compromisos, acords assolits, etc., i descriure els procediments i mecanismes que té establerts l'entitat per valorar les obligacions que es meriten dels acords o pactes anteriors, així com la forma de reflectir-ho comptablement i pressupostària. Determinar les aportacions que realitzen els treballadors de l'entitat, i si fos el cas les que realitzi l'entitat de forma complementària, raonar la seva comptabilització i tractament pressupostari.
- Determinar si es tracta de retribucions d'aportació definida o de prestació definida.
- En el primer cas, documentar (en el cas de que no estigui disponible en els papers de treball en poder del Tribunal), el contracte o contractes, avaluar si responen als compromisos adquirits amb els treballadors i el compliment del mateix. Verificar l'aportació de l'exercici, la seva quantificació així com, en el seu cas, l'adequada periodificació.
- En el cas del plans de prestació definida, analitzar l'import de la provisió dotada per l'entitat i el saldo total de la provisió a partir de verificar:
 - L'existència d'un estudi actuarial que estimi el cost meritat fins l'exercici. Documentar i avaluar el mètode utilitzat en el referit càlcul així com de les variables emprades. Documentar amb quina regularitat s'efectua aquesta revisió i si és raonable atenent a la quantia de la provisió.
 - En el cas que es disposi d'una assegurança o altre actiu afecte, distingir-lo i avaluar la seva valoració, i, conseqüentment, si s'ha considerat correctament al determinar la provisió anterior.
 - En el cas de que la provisió sigui insuficient, conèixer i documentar els plans de l'entitat per a reconduir aquesta situació, en el cas d'existir, avaluant-ne la seva raonabilitat.
- En cas d'aportacions inicials o periòdiques procedents de tercers per tal de dotar el fons, determinar-ne els imports i el tractament pressupostari que han tingut.
- En cas d'aportació inicial de l'entitat, demanar aquells estudis que han validat l'import aportat, analitzar el seu tractament pressupostari.
- Demanar els estudis que validin els percentatges d'aportació i si d'aquests se'n deriva la necessitat d'aportacions complementàries pel manteniment del sistema.
- Confeccionar un document on es detallin els treballadors que s'han adscrit al pla i aquells que no. Pels primers determinar l'import de les retencions

practicades en l'exercici, i les eventuais aportacions complementàries de l'entitat, així com la seva correcta liquidació i pagament al fons.

- En el cas d'aportacions inicials, sigui quina sigui la font determinar els eventuais efectes fiscals que pugui tenir sobre els treballadors i si aquests s'han considerat.
- Demanar informació als gestors dels fons per tal de comprovar la recepció dels imports que s'han aportat.
- Demanar tots aquells informes que els gestors del fons redactin per tal de comprovar la viabilitat del mateix.
- Determinar amb exactitud els drets que ofereix el fons als seus partícips i les eventuais excepcionalitats per qualsevol motiu.
- Analitzar la normativa que regeixi el fons i l'operativa, així com la seva execució per part de l'entitat.
- Determinar si el fons funciona mitjançant un sistema de capitalització o bé pel contrari seguint un sistema de repartiment. Determinar si les aportacions són recuperables pels partícips. Analitzar si un cop arribada a l'edat prevista el sistema es preveu sota el règim d'una pensió vitalícia o bé es preveuen altres modalitats de pagament.
- Determinar el grau de participació en la gestió del fons per part de l'entitat, i els eventuais mecanismes de seguiment i control que aquesta tingui sobre el mateix.
- Si en l'exercici s'ha produït cap de les situacions per les que es va crear el fons, comprovar que aquest està cobrint les seves obligacions amb els diferents partícips.
- Independentment de la naturalesa de les aportacions, analitzar l'impacte pressupostari dels pagaments d'aquestes retribucions post-ocupació, o de les aportacions en el seu cas, tant en l'exercici com en els exercicis futurs, detectant, si és el cas, l'existència de riscos futurs per incapacitat del pressupost per absorbir aquestes quanties.
- L'externalització del fons no exclou de la realització de les proves descrites amb anterioritat, sempre que sigui possible, obtenint les respostes dels gestors del fons. Caldrà avaluar els criteris de l'externalització tan pel que fa al fons i la forma, i en particular analitzant les condicions de l'externalització i els costos que pugui implicar aquesta externalització. D'aquest treball s'haurà de concloure si les condicions finals pactades amb el tercer gestor del fons donen resposta a les obligacions concretes inicialment per l'entitat creadora del fons.

Proves individuals

- Sol·licitar una relació dels treballadors de l'ens fiscalitzat comparant les retribucions satisfetes en l'exercici i les satisfetes en l'exercici anterior. D'aquelles variacions que excedeixin el percentatge de l'IPC, o els increments previstos en la Llei del pressupost per l'exercici, seleccionar-ne una mostra representativa i comprovar que els increments estan adequadament justificats i autoritzats.
- Seleccionar una mostra de treballadors de l'ens i sol·licitar els expedients de personal, o bé el seu contingut per comprovar que es disposa, i és correcte:
 - Contracte de treball, pròrroques, etc.
 - Butlletins alta i baixa, si s'escau, a la CASS.
- Sobre una mostra de salaris corresponents a un mes, comprovar:

- Que el treballador seleccionat figura relacionat en el resum anual del mes corresponent i que els imports són coincidents.
 - Que els conceptes retributius que figuren als fulls de salari es corresponen amb els aprovats i que les quanties són correctes.
 - Verificar que els càlculs a efectes del rebut del salari mensual han estat degudament realitzats i els descomptes correctament aplicats.
 - Comprovar que és correcte el càlcul de la cotització a la CASS.
 - Comprovar que el treballador està inclòs en el butlletí de cotització a la CASS d'aquell mes.
- Per la mostra anterior, en el cas que dintre del rebut mensual de salari figurin altres conceptes, com descomptes, bestretes, quitances, verificar que es troben degudament suportats, aprovats i/o autoritzats i que els càlculs són correctes.

DESPESES EN BÉNS CORRENTS I SERVEIS

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei de contractació pública del 9 de novembre de 2000 (BOPA any 12/núm. 75) especialment els articles 44 a 54.
- Llei 5/2008 del 15 de maig, d'acompanyament del projecte de llei de pressupost 2008 sobre les noves formes de contractació i finançament d'obres públiques (BOPA any 20/núm. 47).
- Llei 31/2008, del 18 de desembre, de mesures de reactivació econòmica (BOPA any 21/núm. 4).
- Llei 93/2010, del 16 de desembre, de mesures de promoció de l'activitat econòmica i social, i de racionalització i d'optimització dels recursos de l'Administració (BOPA any 23/núm. 4).
- Decret del 9-02-2011 d'aprovació del reglament relatiu a la simplificació de procediments de pagaments d'una quantitat escassa (BOPA any 23/núm. 10).
- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), especialment els articles 31 a 33, i les seves modificacions posteriors.
- Llei 2/2016, del 10 de març, del pressupost per a l'exercici del 2016 (BOPA any 2016/núm. 20), en concret l'apartat 2 la disposició final quarta.
- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.
- Llei 18/2020, del 17 de desembre, del pressupost per a l'exercici del 2021 (BOPA any 2021/ núm. 2).

OBJECTIUS

Determinar que:

Les despeses estan degudament autoritzades, que s'han finançat amb consignació pressupostària adequada i suficient, que s'ha donat l'adequada tramitació i comptabilització de la despesa, atenent a la seva naturalesa i quantia.

Els béns i serveis rebuts es corresponen amb despeses degudament autoritzades, que s'han rebut de conformitat i s'han comptabilitzat adequadament.

Els imports comptabilitzats i, en el seu cas pagats, es corresponen amb despeses per la compra de béns i serveis efectivament rebuts.

Els passius corresponents a la data d'examen es troben degudament reflectits en els comptes anuals.

Els passius i els comptes de despeses en béns corrents i serveis estan degudament descrits i classificats en els estats pressupostaris i en els comptes anuals.

ASPECTES A CONSIDERAR EN LA DETECCIÓ DE PRÀCTIQUES O FETS SUSCEPTIBLES DE SER CONSTITUTIUS DE DELICTES

En la revisió dels procediments relatius a les despeses en béns corrents i serveis, caldrà fer especial atenció als fets següents:

- L'existència d'amistat i/o parentiu entre els responsables de contractar i els contractistes, per tal d'evitar possibles delictes de prevaricació en la funció pública, corrupció i tràfic d'influències (Capítol primer i quart dels delictes contra la funció pública de la LQCP).
- L'existència d'operacions susceptibles de ser considerades administració deslleial del patrimoni públic (art. 389 de la LQCP) o negociacions prohibides (art. 392 de la LQCP).
- Possibilitat de sostracció de béns o drets de l'Administració (Títol XI de la LQCP).
- Pràctiques susceptibles de delicte de corrupció, tràfic d'influències i malbaratament de cabals públics (Títol XXI de la LQCP).

TREBALLS A EXECUTAR

- Elaborar la cèdula sumària de l'àrea recollint la composició de les partides pressupostàries amb detall de saldos per despeses autoritzades, compromeses, liquidades, ordenat el pagament, i pagades. Igualment, s'hauran de compondre els saldos de l'exercici i comparar amb els de l'exercici anterior.
- Per cada concepte pressupostari, preparar una cèdula en la que es detallin la composició dels imports més rellevants, indicant els imports compromesos i els imports liquidats. Quan sigui procedent, comparar aquestes xifres amb les de l'exercici anterior.
- Seleccionar una mostra representativa de cadascuna de les partides pressupostàries de despeses de l'exercici i dur a terme les proves següents:
 - Si les despeses, per naturalesa i import, han requerit d'un procediment de contractació administrativa, i l'adjudicació del contracte s'ha fet durant l'exercici que es fiscalitza, efectuar les proves d'auditoria descrites en la guia de contractació pública.
 - Per aquelles despeses que es varen licitar en exercicis anteriors o que, per import, no han requerit d'un procediment de contractació administrativa, comprovar:
 - Quan no s'ha dut a terme un procediment de contractació, que es donava algun dels supòsits permesos per les normes per procedir a l'adjudicació directa o que es tractava d'obres d'import inferior al que determina la llei de pressupost per l'exercici o subministraments menors de béns consumibles o de fàcil deteriorament que, per aplicació de la llei del pressupost, eren susceptibles de ser adquirides directament. I que sempre que ha estat possible s'han realitzat les consultes escaients per obtenir un mínim de tres pressupostos diferents.
 - Que la compra estava autoritzada per l'òrgan que té atribuïda la competència.
 - Que està comptabilitzada en la partida pressupostària i en el compte comptable que li correspon.

- Que el bé o servei s'ha recepcionat i està en poder de l'entitat, i es correspon amb l'objecte de la contractació. Quan la naturalesa del bé o servei ho permeti, es verificarà la seva existència mitjançant comprovació material per part dels auditors. En cas contrari, es farà constar als papers de treball les circumstàncies que ho impedeixen i les evidències alternatives que s'han cercat per obtenir una seguretat raonable de que el bé s'ha rebut o que el servei s'ha prestat. Quan els béns a comprovar siguin un nombre elevat, les comprovacions es faran per mostres que s'indicaran al paper de treball.
- Que l'operació està suportada per factures i aquestes són correctes (titularitat, dades de l'emissor i del receptor, càlculs, etc.). Comprovar que s'ha imputat la liquidació de la despesa dins de l'exercici en el que s'ha dictat l'acte administratiu o, en el seu cas, al 31 de desembre de l'any fiscalitzat sempre que l'acte administratiu de liquidació s'hagi dictat amb anterioritat al 31 de gener posterior.
- En el cas de contractes menors i en aplicació de l'article 8 de la Llei del pressupost per l'exercici del 2021 que aquests no tinguin una durada superior a l'any, ni siguin objecte de pròrroga ni revisió de preus. I que per a l'adjudicació d'aquests contractes s'hagi fet una consulta, sempre que fos possible, per tenir tres pressupostos diferents. Excepcionalment, en els contractes d'una durada superior a un any l'import dels quals –per tota la durada, incloses les pròrrogues i les revisions de preus– sigui igual o inferior a 7.500 euros, la tramitació de l'expedient es fa mitjançant contractació directa, d'acord amb el que estableix aquest article pel que fa als contractes menors. En aquest contracte, però, la tramitació de l'expedient requereix la formalització d'un contracte.
- Creuar, al màxim detall possible, les xifres que es desprenen de les obligacions liquidades de pressupost i les despeses del compte de l'estat del rendiment financer i verificar que les diferències es corresponen a operacions que provenen dels comptes 413 i 411 del principi de l'exercici o que s'han aplicat a aquests mateixos comptes a la fi de l'exercici.
- Seleccionar una mostra de saldos de compromisos de despesa, pels que restava pendent de liquidar l'obligació de despesa, i comprovar:
 - L'existència d'acord o acte administratiu de liquidació de la despesa posterior al 31 de gener de l'any següent al del tancament.
 - En el supòsit de que el crèdit fos susceptible de ser reconduït, que s'ha incorporat a l'exercici següent mitjançant la corresponent modificació pressupostària.
 - Que el compromís s'ha convertit, si és el cas, en despesa liquidada en l'exercici següent i s'ha respectat el meritament de la mateixa.
- Obtenir una relació de contractes vigents a l'exercici i que provenen d'exercicis anteriors i, sobre una mostra representativa dels mateixos, comprovar:
 - Que estaven vigents durant l'exercici.
 - Quan correspongui, que s'han prorrogat expressament.
 - Que s'han respectat els terminis màxims previstos en la LCP.

- Si s'han produït revisions de preus, que s'han respectat els terminis mínims previstos en la LCP, que s'ajusten a allò previst en el plec de clàusules que regula la contractació i que els càlculs són correctes.
 - Que les despeses imputades a l'exercici s'ajusten a allò que es desprèn dels contractes subscrits i de les possibles revisions de preus.
- Pels saldos dels comptes de subministraments, de comunicacions i altres serveis, i altres comptes anàlegs, contrastar els imports comptabilitzats amb els d'exercicis anteriors, analitzant diferències i fluctuacions poc raonables.
- En el supòsit que en l'exercici fiscalitzat s'hagi posat en funcionament un nou servei o activitat, obtenir i analitzar els estudis relatius als costos previstos, els rendiments o la utilitat d'aquests serveis.
- En el supòsit que l'entitat hagi aplicat el Decret del 9-02-2011 d'aprovació del Reglament relatiu a la simplificació de procediments de pagaments d'una quantitat escassa: Comprovar que només s'ha fet per aquelles despeses corrents de consum de béns corrents i de serveis, i les despeses de personal dels subconceptes de formació i perfeccionament del personal i de dietes per formació i perfeccionament del personal, inferiors a 600 euros, respectivament. I que s'ha fet de la forma que regula el mateix decret.
- Per aquelles despeses susceptibles de desagregació tal i com exposa l'article 5, i 7 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021 realitzar les següents operacions:
 - Conèixer i avaluar els procediments que pugui tenir implantats l'entitat a l'objecte de planificar les necessitat de subministraments i programar compres agregades segons necessitat de l'exercici.
 - Comprovar que els contractes de subministrament no tinguin un termini de vigència superior a dos anys, amb l'excepció prevista en l'article 7 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021.
 - Per tal de verificar que no s'ha fraccionat l'objecte del contracte a l'objecte d'evitar un procediment de contractació i que es respecta la limitació de l'article 5 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021, filtrar les operacions ACL i ACLOP del capítol 2 agregant-les per partida i tercer, descartant les corresponents a subministraments de telèfon, electricitat i aigua. D'aquelles l'agregació de les quals superi el límit de la despesa directa, seleccionar una mostra representativa i verificar que no era susceptible d'un procediment de contractació en els termes de la LCP. Igualment, verificar que no es produeixen els fraccionaments als quals es refereix l'article 5 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021.
- Pel que fa a Forces Elèctriques d'Andorra, i amb l'aprovació i entrada en vigor de la Llei 5/2016, del 10 de març, que regula l'ens públic Forces Elèctriques d'Andorra (FEDA) i el règim de les activitats dels sectors elèctric, del fred i de la calor, caldrà obtenir evidència de com s'ha implementat en l'entitat la referida norma i en particular com s'ha desplegat l'article 16 de la Llei, i com s'ha procedit a fiscalitzar les contractacions efectuades aplicant el manual de bones pràctiques elaborat per la pròpia entitat. S'haurà de validar que aquest manual doni resposta als requisits que preveu la referida norma sobre els processos de contractació.

TRANSFERÈNCIES I SUBVENCIONS ATORGADES

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Reglament del 12 de juliol de 2000 del procediment per a la concessió i control de les subvencions i transferències públiques (BOPA any 12/núm. 38).
- Decret del 2-03-2016 de modificació del Reglament d'ajudes a l'esport, del 12 de juliol del 2000 (BOPA any 2016/núm. 15).
- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.
- Decret del 3-04-2019 d'aprovació del Reglament regulador de la Intervenció General i de l'exercici del control pressupostari (BOPA any 2019/núm.34).
- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), i les seves modificacions posteriors.
- Llei 18/2020, del 17 de desembre, del pressupost per a l'exercici del 2021 (BOPA any 2021/ núm. 2).
- Decret 104/2021, del 31-3-2021, d'aprovació del Reglament relatiu a l'establiment del programa de control pressupostari per a l'exercici 2021 (BOPA any 2021/ núm. 40).

OBJECTIUS

Determinar si les transferències i subvencions han estat concedides d'acord amb la normativa vigent, si, quan correspongui, s'han quantificat correctament; també obtenir l'evidència de que han estat pagades a l'entitat a la que han estat atorgades, i que aquestes transferències i ajudes, quan correspongui, han estat aplicades al destí pel que van ser atorgades.

Que, quan correspon, les subvencions s'han atorgat amb criteris de publicitat, concurrència i objectivitat.

ASPECTES A CONSIDERAR EN LA DETECCIÓ DE PRÀCTIQUES O FETS SUSCEPTIBLES DE SER CONSTITUTIUS DE DELICTES

En la revisió dels procediments relatius a l'atorgament de subvencions, caldrà fer especial atenció als fets següents:

- L'existència d'amistat i/o parentiu entre qui té facultat per atorgar subvencions i els beneficiaris, per tal d'evitar possibles delictes de prevaricació en la funció pública, corrupció i tràfic d'influències (Capítol primer i quart dels delictes contra la funció pública de la LQCP).
- Possibilitat de falsejar operacions amb l'objectiu de sostreure cabals públics (art. 388 de la LQCP).
- Ús d'informació privilegiada en benefici propi o de tercers (art. 394 de la LQCP).
- L'existència d'operacions susceptibles de ser considerades administració deslleial del patrimoni públic (art. 389 de la LQCP), o negociacions prohibides (art. 392 de la LQCP).

- Possibilitat de sostracció de béns o drets de l'Administració (Títol XI de la LQCP).
- Pràctiques susceptibles de delictes de corrupció, tràfic d'influències i malbaratament de cabals públics (Títol XXI de la LQCP).

TREBALLS A EXECUTAR

Transferències

Les transferències que deriven de la Llei qualificada de transferències als comuns, es revisaran d'acord amb els procediments descrits en la guia específica que s'ha elaborat.

- Preparar una cèdula sumària que contingui un detall individualitzat de les transferències compromeses durant l'exercici detallant l'import liquidat i l'import pagat durant l'exercici, i es contrastaran amb els imports de l'exercici anterior. Aquestes transferències s'hauran de classificar per partides pressupostàries i/o per conceptes homogenis.
- Sobre una mostra representativa de les transferències anteriors verificar:
 - La procedència i raonabilitat de la transferència.
 - Que els acords d'atorgament s'han adoptat per l'òrgan que ostenta la competència i que disposen de suport documental suficient.
 - Que els imports satisfets i comptabilitzats s'ajusten als documents que suporten la transacció.
 - Quan la transferència sigui conseqüència d'una llei, que els imports i els procediments s'ajusten als requeriments de la norma.
 - Quan la transferència estigui vinculada a uns ingressos concrets (com és el cas dels impostos d'àmbit estatal compartits), es verificarà que les transferències s'han calculat, comptabilitzat i, si és el cas, pagat, d'acord amb els ingressos liquidats i/o recaptats i efectuant els càlculs procedents.
 - Creuar les xifres dels estats de despeses amb les liquidacions de pressupost, estats comptables o d'altre informació de les entitats perceptores. Aquest creuament s'ha de fer a les diferents fases d'execució.
 - Comprovar, sobre una mostra, que efectivament han estat satisfetes les transferències mitjançant les corresponents ordres de transferència, transferències bancàries, etc.

Subvencions nominatives

- Elaborar una cèdula on s'especificarà la subvenció nominativa prevista, l'import compromès i l'import liquidat. Els imports obtinguts es creuaran amb el pressupost i amb la liquidació pressupostària.
- Comprovar que la subvenció nominativa estava prevista en el pressupost general aprovat.
- Comprovar que l'entitat beneficiària ha presentat la sol·licitud amb la informació requerida pel reglament que regula les subvencions.
- Quan sigui possible, creuar les xifres dels estats de despeses amb les liquidacions de pressupost, estats comptables o d'altra informació de les

entitats beneficiàries. Aquests creuaments s'han de fer a les diferents fases d'execució.

- Sobre una mostra representativa de beneficiaris de subvencions nominatives, efectuar una circularització sol·licitant confirmació d'importos transferits i de, en el seu cas, saldos pendents. La circularització s'haurà de fer d'acord amb el procediment descrit a la guia de fiscalització relativa a la planificació.
- Comprovar, sobre una mostra que efectivament han estat transferides les subvencions mitjançant les corresponents ordres de transferència, càrrecs de xecs, etc.
- A partir de la informació facilitada per l'ens beneficiari o a partir dels controls que pugui establir l'ens concedent, verificar que la quantia de les ajudes no superen, per ella sola o en concurrència amb altres ajudes, el cost de l'activitat a desenvolupar pel beneficiari.
- És aplicable a aquest punt els aspectes relatius a la justificació de la despesa que es desenvolupa en apartats següents.

Subvencions no nominatives

- Elaborar una cèdula on es detallin, agrupades per criteris homogenis, les subvencions atorgades durant l'any, indicant l'import compromès i l'import liquidat. Quan l'import de les subvencions sigui significatiu, la informació es presentarà detallada per subvencions. Els importos obtinguts es creuaran amb el pressupost i amb la liquidació pressupostària.
- Obtenir una mostra de subvencions atorgades i comprovar:
 - Que s'han atorgat mitjançant convocatòria pública o altre procediment que permeti respectar els criteris de publicitat, concurrència i objectivitat. En el cas que no s'hagi fet convocatòria, revisar si l'expedient conté alguna raó que ho justifiqui i, en qualsevol cas, avaluar si es considera raonable no haver procedit a procediments oberts.
 - Quan de la subvenció sol·licitada se'n derivi un procediment de convocatòria o similar, sol·licitar les bases que han regit l'atorgament dels ajuts i verificar que contenen la informació següent o aquella que es requereixi en la norma que reguli l'esmentada subvenció:
 - Definició de l'objecte de l'ajuda.
 - Requisits dels beneficiaris per obtenir l'ajuda, termini de vigència dels requisits i forma d'acreditar-los.
 - Terminis i forma de justificació dels fons rebuts.
 - Importos i periodicitats de pagament, quan es prevegi la possibilitat de pagaments avançats.
 - Mesures de garantia a favor dels interessos públics.
 - Criteris que regeixen la concessió de l'ajuda.
 - Composició de l'òrgan que atorgarà l'ajuda.
 - Obligació dels beneficiaris de facilitar informació que els demani l'òrgan competent.
 - Manifestació de la possibilitat de modificar l'ajuda atorgada en el cas de qualsevol canvi en les condicions necessàries per a la concessió, així com l'obtenció d'ajudes concurrents.
 - Dels procediments anteriors, revisar que s'hagi donat compliment als requeriments anteriors tant en les subvencions atorgades com en les denegades.

- Per les sol·licituds denegades, de la convocatòria que es revisa, comprovar que s'han notificat per escrit i que s'ha concedit el termini d'al·legacions. En el cas que s'hagin formulat, analitzar-les i valorar-ne la seva raonabilitat.
- Comprovar que l'òrgan que atorga la subvenció disposa de l'atribució per a fer-ho.
- A partir de la informació facilitada per l'ens beneficiari o a partir dels controls que pugui establir l'ens concedent, verificar que la quantia de les ajudes no superen, per ella sola o en concurrència amb altres ajudes, el cost de l'activitat a desenvolupar pel beneficiari o aquell que s'hagi fixat com a màxim en la normativa que reguli la subvenció o en les bases de convocatòria.
- Comprovar l'existència de suficient consignació a la partida pressupostària corresponent i que s'han respectat les fases d'execució pressupostària que preveu la LGFP.
- Comprovar que el pagament s'ha fet a favor de l'entitat beneficiària.
- Quan s'hagi donat pagament amb caràcter previ a la justificació, comprovar que s'ha requerit l'assenyalat en els punts següents o, en el seu cas, allò que prevegi la normativa que reguli la subvenció que es revisa:
 - Que està expressament previst en les bases reguladores, indicant els imports i les periodicitats amb què s'efectuaran.
 - Que són supòsits excepcionals i estan degudament justificats.
 - Que és necessari el finançament previ per poder portar a terme els propòsits, les activitats o els projectes inherents a l'ajuda.

Justificació i control de les subvencions

- En el supòsit de que s'hagi exigint a l'acord de concessió de la subvenció la presentació de factures/certificacions o qualsevol altra documentació o el compliment de determinats requisits, verificar que aquests s'han acomplert i que els suports documentals aportats són justificatius del propòsit, activitat o projecte pel que s'atorga l'ajuda.
- Descriure els procediments de control intern que l'entitat tingui establerts per efectuar el control de les ajudes i comprovar que s'adequa a la normativa reguladora.
- Obtenir els resultats de les fiscalitzacions de subvencions i ajudes i efectuar-ne un buidat i una anàlisi crítica.

Control financer de les subvencions

Conèixer, detallar i analitzar el procediment que té establert la Intervenció de l'entitat per dur a terme el control financer de subvencions i altres ajuts públics.

Obtenir la totalitat dels informes de control financer que s'hagin dut a terme, en aplicació de l'article 39 de la LGFP i del Decret 104/2021, del 31-3-2021, d'aprovació del Reglament relatiu a l'establiment del programa de control pressupostari per a l'exercici 2021 i, per part de la Intervenció, relatius a subvencions, préstecs, avals o ajuts a càrrec del pressupost general.

Analitzar la raonabilitat del procediment emprat i de les conclusions que s'hi expressen.

En aquest sentit, caldrà incloure en els papers de treball un inventari detallat de les comprovacions efectuades i del seu resultat.

Quan la Intervenció no dugui a terme els corresponents controls financers, aprofundir en les tasques de control de l'aplicació de les subvencions de les proves de l'apartat anterior.

PROPIETAT, PLANTA I EQUIPAMENT/ACTIUS INTANGIBLES

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), i les seves modificacions posteriors.
- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.
- Llei 18/2020, del 17 de desembre, del pressupost per a l'exercici del 2021 (BOPA any 2021/ núm. 2).

OBJECTIUS

Que els béns existeixen i són propietat de l'entitat fiscalitzada o han estat rebuts en cessió o en adscripció, que estan registrats en llibres, i que es troben en condicions normals d'ús.

Que es troben degudament custodiats mitjançant la seva anotació en inventaris o instruments similars.

Que l'ús que se'ls hi dona s'ajusta a la naturalesa jurídica dels mateixos.

Que s'han adquirit o s'han incorporat al balanç seguint els procediments de contractació o administratius corresponents.

En el seu cas, que s'han venut, cedit o adscrit amb subjecció a la normativa que els reguli.

Quan figuren a l'actiu, que tenen capacitat per a rebre beneficis econòmics o potencials de servei futurs associats als elements.

La seva valoració és l'adequada d'acord amb el que disposa la NICSP 17 i ha estat uniforme respecte d'exercicis anteriors.

La política d'amortitzacions respon a un mètode raonable que s'aplica de forma uniforme, comptabilitzant-se correctament les amortitzacions així calculades.

Les baixes s'han comptabilitzat correctament, donant de baixa tant el cost com l'amortització acumulada.

TREBALLS A EXECUTAR

Aspectes generals

- Preparar la cèdula sumària de l'àrea, recollint el saldo inicial, el sumatori de les altes, el sumatori de les baixes i el saldo final de l'exercici per cadascun dels comptes o grups que comprèn.

- Comprovar que els saldos inicials de la cèdula sumària quadren amb els saldos finals dels papers de treball i del balanç de l'entitat tancat de l'exercici anterior.
- Obtenir, en el seu cas, la subadministració o registre auxiliar d'aquests actius, i conciliar amb els de la comptabilitat. (Veure apartat d'inventari).
- Comprovar que no existeixen passius no registrats, corresponents a compres d'immobilitzat o despeses relacionades amb aquest. Per això cal revisar els documents comptabilitzats amb posterioritat al tancament, com factures, documents bancaris, etc.
- Preparar un quadre amb indicació dels actius assegurats (element, valor comptable, pòlissa d'assegurança, ...) i detallar, en el seu cas, els actius significatius que no es troben coberts amb assegurança. Per la seva banda, a partir de la informació dels contractes d'assegurances, verificar que no s'estigui satisfent primes per actius que no figuren en l'immobilitzat de l'ens.
- Composar els ingressos i les despeses extraordinàries i les transaccions imputades directament al patrimoni net, procedents de l'immobilitzat, i verificar:
 - Que corresponen efectivament a transaccions i operacions d'aquesta naturalesa.
 - Verificar que els conceptes comptabilitzats no contenen irregularitats o operacions comptables no suportades per transaccions materials degudament meritades.
 - Caldrà creuar aquesta informació amb la que resulti de revisar les baixes de l'exercici o altres operacions que tinguin incidència en aquests comptes.

Altes de l'exercici

- Preparar un detall de les altes més significatives de l'exercici.
- Seleccionar una mostra d'altes de l'exercici, diferenciant el procediment pel que s'han incorporat en el balanç i:
 - Si les altes, per naturalesa i import, han requerit d'un procediment de contractació administrativa, i l'adjudicació del contracte s'ha fet durant l'exercici que es fiscalitza, efectuar les proves d'auditoria descrites en la guia de contractació pública.
 - Per aquelles compres que es varen licitar en exercicis anteriors o que, per import, no han requerit d'un procediment de contractació administrativa, comprovar:
 - Quan no s'ha dut a terme un procediment de contractació, que es donava algun dels supòsits permesos per les normes per procedir a l'adjudicació directa o que es tractava d'obres per import inferior al fixat per la llei de pressupost per a l'exercici i que, per tant, eren susceptibles de ser adjudicades directament.
 - Que es tractava de compres que, per l'import, eren susceptibles de ser adquirides directament.
 - Que la compra estava autoritzada per l'òrgan que té atribuïda la competència.
 - Que està comptabilitzada en la partida pressupostària i en el compte comptable que li correspon.
 - Que el bé o dret s'ha recepcionat i està en poder de l'entitat.

- Que l'operació està suportada per factures i aquestes són correctes (titularitat, dades de l'emissor i del receptor, càlculs, etc.).
- Que es tracta d'un bé activable d'acord amb la seva naturalesa i les NICPS.
- Quan les altes de l'exercici es corresponguin amb projectes en curs, i per tant no conclusos a la data de l'acabament de l'exercici, caldrà revisar, a més de l'esmentat en els punts anteriors, que a 31 de desembre figura en la partida pressupostària, consignació pressupostària compromesa suficient per a finançar la resta del projecte adjudicat i que el crèdit compromès s'ha reconduït a l'exercici següent per poder continuar l'execució del projecte.
- Per les altes de l'exercici que siguin producte de cessions o adscripcions, o de reversions de cessions o adscripcions, verificar:
 - Que es disposa d'actes o acords suficients per a justificar l'adscripció o cessió i que aquesta està dictada per òrgan competent.
 - Que l'entitat està en possessió del bé i està en ús.
 - Obtenir la valoració per la qual s'ha dut a terme el reconeixement inicial i verificar que es basa en el seu valor raonable. Obtenir la referida valoració i efectuar-ne una anàlisi crítica del mateix.
 - Revisar els acords de cessió o adscripció per verificar si incorporen obligacions susceptibles de requerir el registre d'un passiu.
 - Que està degudament documentada l'existència dels béns.
 - Que la cessió o adscripció, o la seva reversió, es correspon amb els acords dictats.
- Per les altes de l'exercici que disposin de finançament finalista, caldrà dur a terme les proves corresponents que es detallen en la guia de romanent de tresoreria afectat i finançament afectat.

Baixes de l'exercici

- Preparar un detall de les baixes més significatives de l'exercici, indicant-ne el motiu de la baixa.
- Seleccionar una mostra de baixes comptabilitzades en l'exercici i efectuar les proves següents:
 - Vendes d'immobilitzat:
 - Comprovar que els béns eren propietat de l'ens fiscalitzat.
 - Que els béns eren susceptibles de ser venuts.
 - Comprovar que han estat degudament autoritzades.
 - Verificar els documents justificatius de les vendes (documents notarials, factures, ...), comparant les condicions de venda (béns o drets, preus, terminis de cobrament, etc.) amb les autoritzades.
 - Verificar la correcta comptabilització de la mateixa.
 - Baixes per obsolescència, desús, avaria, ...
 - Comprovar la deguda autorització de les baixes, segons el que estableixen els procediments de l'entitat i, en el seu cas, la normativa.

- Revisar el suport documental de la baixa que justifiqui que l'element, bé o dret, existia i estava en ús.
- Verificar la correcta comptabilització de les baixes, que impliquen donar de baixa el cost, regularitzar, en el seu cas, les provisions, i quan es tracti d'immobilitzats materials i immaterials, l'amortització acumulada, reconeixent en els resultats el benefici o pèrdua corresponent.
- Baixes per cessions o adscripcions, o de reversions de cessions o adscripcions:
 - Comprovar l'existència d'acords dictats per òrgans que tinguin atribuïda la competència per a fer-ho.
 - Que està degudament documentada l'operació i que s'ajusta als acords adoptats.

Amortitzacions (immobilitzat material i immaterial)

- Preparar un quadre amb les variacions de l'exercici (altes, baixes i reclassificacions).
- Verificar que els criteris d'amortització es corresponen amb allò establert a la NICSP 17 i que mantenen una uniformitat amb l'exercici anterior.
- Creuar la variació entre la dotació acumulada inicial i final de l'exercici amb el saldo dels comptes Dotacions per amortitzacions. Conciliar les possibles diferències amb les baixes d'immobilitzat produïdes durant l'exercici.
- Comprovar que per les possibles baixes d'immobilitzat de l'exercici s'ha donat també de baixa la corresponent amortització acumulada.
- Seleccionar una mostra d'elements de l'immobilitzat i verificar que el criteri d'amortització emprat és l'adequat, que la vida útil estimada del bé és raonable, que els càlculs fets són correctes, i que l'amortització acumulada del bé no supera en cap cas el cost d'adquisició.

Deterioraments

- Preparar una cèdula on s'indiqui els saldos inicials, les dotacions de l'exercici i les aplicacions, també, de l'exercici, comprovant que el resultat d'aquest detall correspon amb els saldos finals de l'exercici.
- Obtenir de l'entitat les classificacions efectuades entre actius generadors d'efectiu i el que no ho són. Efectuar una revisió crítica que caldrà raonar.
- Conèixer les polítiques i pràctiques comptables que té implantades per a detectar la necessitat de possibles deterioraments dels actius. Especialment, caldrà conèixer si l'entitat disposa de mecanismes per a conèixer el valor en ús dels actius que no són generadors d'efectius. Avaluar la seva efectivitat.
- Si s'han produït variacions durant l'exercici en saldos de comptes de deterioraments d'immobilitzat, verificar la raonabilitat dels càlculs efectuats.
- Verificar la raonabilitat de les pèrdues per deteriorament de l'immobilitzat, així com la seva adequació al que estableix les NICSP, tenint en compte que es tracta de correccions valoratives per pèrdues reversibles i no definitives.
- Si s'han produït baixes d'immobilitzat, verificar que s'ha modificat també els deterioraments.
- Pels valors negociables, revisar la raonabilitat de les correccions valoratives practicades.

Arrendaments financers (leasing)

- Obtenir còpia dels contractes de l'arrendament financer més significatius i comprovar, a partir de les dades contractuals, la correcta comptabilització dels mateixos atenent a la seva naturalesa.
- Avaluar l'efecte d'aquestes operacions sobre l'endeutament de la entitat i les limitacions de la LSEPF.
- Verificar els assentaments realitzats relacionats amb el pagament de quotes, l'amortització i, en el seu cas, el venciment dels arrendaments financers.

Reparacions i conservació

- Realitzar una revisió analítica de les despeses de reparacions i conservació, comparant el saldo de l'exercici amb els de l'anterior i investigar diferències significatives.
- Fer una selecció de les transaccions més significatives de despeses de reparacions i conservació i comprovar, a partir de la factura del proveïdor o altres documents justificatius, el correcte tractament, en funció de la seva naturalesa, com a despesa corrent.
- Si s'han activat conceptes de millora d'immobilitzats, assegurar-se que s'ajusten al que determina la NICSP. En tot cas, tenir en compte el criteri de prudència i tendir a proposar la comptabilització de les activacions dubtoses com a despesa.

Valoració posterior. Model de revalorització

En el cas que una entitat fiscalitzada utilitzi el model de revalorització dels seus actius caldrà:

- Anàlisi crític de la justificació per la qual l'entitat opta per aquesta solució i avaluar si, a criteri del auditor, es donen les circumstàncies del mercat impliquin uns increments substancials en el preu, que facin que el valor comptable d'un element de l'immobilitzat sigui poc significatiu respecte al seu valor real.
- La norma comptable requereix per a l'aplicació del model de revalorització que existeixi un mercat suficientment significatiu i transparent que minimitzi el biaix que es pugui produir en el càlcul de les plusvàlues.
- Revisar els càlculs del valor raonable que hagi fet l'entitat.
- Verificar que els increments de valor dels actius es reconeixen amb contrapartida a reserves de revalorització del Patrimoni net.
- Que les revaloritzacions són o es preveuen periòdiques i quan es puguin produir canvis significatius en el valor raonable del bé.
- Que les revaloritzacions s'efectuen per al conjunt d'elements que integren una mateixa classe d'actius, i que no és selectiva pel que fa als béns als quals se'ls aplica aquest criteri.

Inventari

- Obtenir l'inventari o altra instrument que l'entitat utilitzi per a conèixer, custodiar i donar suport comptable als béns que integren el seu actiu fix.
- Conciliar l'inventari amb la comptabilitat. Fer especial esment als béns que son propietat o estan en possessió de l'entitat i que no són objecte de registre comptable. Comprovar que es donen les circumstàncies que justifiquen la seva exclusió de la comptabilitat.
- Obtenir de l'inventari de l'exercici anterior els béns que no figuren comptabilitats i comprovar que figuren a l'inventari de l'exercici. En cas contrari, obtenir suport documental de l'acord o resolució que motiva la transacció.
- Conèixer i valorar els procediments utilitzats per l'entitat per a mantenir l'inventari actualitzat
- Revisar les regularitzacions comptables efectuades i comprovar la seva raonabilitat.
- Seleccionar una mostra dels bens que figuren a l'inventari i comprovar:
 - Que el bé o dret existeix i és propietat o està en possessió de l'entitat.
 - Que es disposa de títol que justifica la seva titularitat.
 - Que correspon el seu registre comptable i, en el seu cas, que la seva valoració és l'adequada i els percentatges d'amortització són els adequats i els càlculs s'han fet i comptabilitzat correctament.
 - Que el bé o dret està en ús.
- Seleccionar béns de l'entitat o que l'entitat utilitzi i comprovar que figuren a l'inventari anterior. En aquest cas, dur a terme les proves que s'han descrit anteriorment.
- Circularitzar a aquelles entitats susceptibles de ser beneficiàries de béns lliurats en cessió o adscripció sol·licitant informació sobre aquests béns, com ara, descripció, característiques, data de cessió o adscripció, acord o resolució que el va motivar, valoració, ús que se li dona, estat d'ús, millores dutes a terme per l'entitat, ..., i creuar la informació obtinguda amb la disponible a l'entitat fiscalitzada.
- Conèixer i avaluar els procediments, registres i informació de que disposa l'entitat per fer un seguiment dels béns que té lliurats en cessió o adscripció a d'altres entitats.
- Obtenir un detall d'edificis i instal·lacions que ocupa l'entitat per l'exercici de les seves funcions. El detall es pot obtenir, per exemple, de la relació de telèfons que es paguen, de les assegurances, dels tributs comunals o altres fons similars. Sobre una mostra de la relació anterior:
 - Obtenir el títol en virtut del qual aquest bé pot ser ocupat per l'entitat.
 - Comprovar que són instal·lacions que són utilitzades i que, per tant, no s'han cedit, adscrit o transmès a altres ens.
 - En el cas que el bé sigui susceptible de ser activat, comprovar que s'ha registrat adequadament en el compte comptable que pertoca i pel valor adequat.
 - Comprovar les dotacions a l'amortització que s'hagin de practicar i el seu reflex comptable.

ACTIUS FINANCERS

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), i les seves modificacions posteriors.
- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.
- Llei 18/2020, del 17 de desembre, del pressupost per a l'exercici del 2021 (BOPA any 2021/ núm. 2).

OBJECTIUS

Que les inversions financeres de l'entitat que figuren en el seu actiu són de la seva titularitat, estan classificades en funció de la finalitat per la qual s'han adquirit o es posseeixen, i estan degudament valorades.

Que s'han adquirit o s'han incorporat al balanç seguint els procediments que preveu la norma administrativa, pressupostaria, financera i, en el seu cas, societària.

En el seu cas, que s'hagin venut, subjecció a la normativa que els reguli.

TREBALLS A EXECUTAR

- Preparar la cèdula sumària de l'àrea, recollint el saldo inicial, el sumatori de les altes, el sumatori de les baixes i el saldo final de l'exercici per les participacions en cadascuna de les empreses o entitat participades.
- Comprovar que els saldos inicials de la cèdula sumària quadren amb els saldos finals dels papers de treball i del balanç de l'entitat tancat de l'exercici anterior.
- Per les participacions en entitats que integren el sector públic, obtenir del Tribunal els comptes anuals de les participades. En altres casos, obtenir de l'entitat fiscalitzada i; crear els imports comptabilitzats amb els que figuren en els comptes de les entitats parapúbliques, empreses, públiques o privades o altres ens.
- En el seu cas, conciliar les diferències amb els documents de compravenda, ampliacions o d'altres.
- Verificar la raonabilitat dels deterioraments calculats i revisar la correcta comptabilització.
- Creuar, igualment, els préstecs que, en el seu cas, s'hagin pogut atorgar per part del Govern a aquestes entitats.

ENDEUTAMENT

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), Capítol VI, i les seves modificacions posteriors.
- Llei 32/2014, del 27 de novembre, de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102) i les seves modificacions posteriors.
- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.
- Llei 18/2020, del 17 de desembre, del pressupost per a l'exercici del 2021 (BOPA any 2021/ núm. 2).

OBJECTIUS

Determinar si els comptes anuals reflecteixen tots els passius existents o contrets a la data de la fiscalització per aquests conceptes.

Verificar que aquests passius estan adequadament descrits i classificats.

Determinar que tots els compromisos importants o contingències existents a la data de revisió es presenten adequadament als comptes anuals.

Pel que fa al compliment de la Llei 32/2014 de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal, caldrà fer les proves previstes en aquell punt de la guia.

TREBALLS A EXECUTAR

- Elaborar la cèdula sumària de l'àrea recollint els saldos inicial i fiscalitzat i la variació de l'exercici per cada compte o grup de comptes.
- Comprovar que els saldos de l'exercici anterior de la cèdula sumària coincideixen amb els saldos finals del balanç definitiu de l'exercici anterior.
- Comprovar que els saldos de l'exercici anterior de la cèdula sumària coincideixen amb els del balanç d'obertura de l'exercici.
- Comprovar que l'endeutament, en el seu conjunt, no supera les limitacions que imposa la LSEPF, en funció de la naturalesa de l'entitat.
- Preparar una relació de tots els préstecs i pòlisses vigents durant l'exercici, amb indicació de les següents dades:
 - a) Naturalesa de l'operació (préstec, crèdit, emprèstit, leasing, etc.).
 - b) Entitat prestadora, en el seu cas.
 - c) Data de formalització.
 - d) Termini.
 - e) Tipus d'interès o referència amb indicació de data o dates de revisió.

- f) Tipus aplicat/s durant l'exercici.
 - g) Despeses financeres satisfetes durant l'exercici.
 - h) Import de les amortitzacions realitzades durant l'exercici.
 - i) Import del principal pendent de pagament a la data dels comptes fiscalitzats i al tancament de l'exercici anterior.
 - j) Garanties.
 - k) En el seu cas, finalitat per la que fou formalitzada l'operació.
- Obtenir còpia dels contractes i altra documentació justificativa i comprovar el detall obtingut en el punt anterior amb aquesta documentació.
 - Obtenir les següents dades comptables i pressupostàries i revisar la seva raonabilitat i la seva conciliació:
 - o Import pel qual va ser registrat inicialment el passiu.
 - o Tipus d'interès efectiu.
 - o Interessos enregistrats comptablement i enregistrats pressupostàriament.
 - o Amortització enregistrada comptablement i pressupostària.

Nota: cal tenir en compte que les NICSP requereixen la comptabilització dels passius financers pel cost amortitzat el qual difereix del registre pressupostari el qual s'ha d'ajustar al contingut jurídic dels contractes i els fluxos monetaris que en deriven.

- Analitzar la justificació d'aquelles operacions a les que se'ls hi ha aplicat un tipus d'interès que difereix significativament del de mercat.
- Revisar les possibles garanties establertes als contractes i la seva adequada consideració als comptes anuals.
- Enviar carta de confirmació de saldo a les entitats bancàries amb les que es mantenen operacions d'endeutament. La circularització s'haurà de fer d'acord amb el procediment descrit a la guia de fiscalització relativa a la planificació.
- Preparar un quadre amb la conciliació dels saldos de l'àrea i les dades obtingudes dels suports documentals i amb les respostes de les entitats de crèdit a la circularització efectuada.
- Per als comptes per als que no es rebí finalment resposta, conciliar els saldos per procediments alternatius, per exemple, a partir dels rebuts pagats durant l'exercici pels préstecs.
- Verificar la correcta classificació dels deutes entre curt i llarg termini i, en el seu cas, entre operació pressupostària i no pressupostària. En aquest cas, cal tenir en compte que tenen la naturalesa de no pressupostàries aquelles operacions la finalitat de les quals és el cobrir el desajust temporal de tresoreria i que, per tant, no constitueixen un recurs pressupostari destinat al finançament de les despeses previstes en el pressupost.
- Creuar la informació obtinguda sobre interessos abonats durant l'exercici amb l'àrea de resultats financers.
- En base a la darrera liquidació practicada dels préstecs corresponents, revisar la raonabilitat de les periodificacions d'interessos a final d'exercici.

- Pels préstecs formalitzats a l'exercici comprovar:
 - Que estava autoritzat per la llei del pressupost.
 - Que s'han autoritzat per l'òrgan competent.
 - Que, en el seu cas, estaven previstos en el Marc pressupostari.
 - Que en el moment de la seva formalització l'import de l'operació no comportava excedir els límits d'endeutament de la LSEPF.
 - Que se'ls hi ha donat l'adequat reflex comptable i pressupostari. Cal tenir en compte que les NICSP requereixen el reconeixement inicial pel valor raonable, mentre que pressupostàriament s'ha d'estar al que disposen els instruments jurídics subscrits i els fluxos monetaris.
 - Que, excepte les operacions de tresoreria, s'han destinat, en el seu cas, a finançar despeses que es corresponen amb les permeses per la normativa aplicable a cada cas. En general, el producte de les operacions a llarg termini s'haurà de destinar a finançar operacions de capital o, en el cas de desviacions positives de finançament, s'han de considerar romanent afectat per finançar els crèdits a reconduir a l'exercici posterior.
 - En el cas del Govern, en els casos que preveu la llei del pressupost per l'exercici fiscalitzat, que la destinació que se li ha donat a les operacions d'endeutament formalitzades ha estat l'especificat en la referida norma.
- En el cas de Govern comprovar que l'endeutament formalitzat compleix en el previst en l'article 23 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021, identificant les partides d'endeutament contractades amb cada un dels supòsits previstos en la Llei.
- En el cas que l'endeutament s'hagi formalitzat o sigui viu en una entitat parapública, de dret públic, i altres organismes, analitzar:
 - Que disposa de cobertura legal per a formalitzar la operació i, en cas afirmatiu, que s'hagi destinat a les finalitats previstes.
 - La capacitat de retorn del préstec que té l'entitat. Caldrà considerar que disposa de capacitat de retorn del préstec en el supòsit que l'estalvi net del pressupost és positiu una vegada substituïda la càrrega financera efectivament suportada pels préstecs durant l'exercici fiscalitzat per les anualitats teòriques de les operacions que componen el deute viu a la data del tancament.
 - Comprovar que el deute formalitzat no té per finalitat finançar operacions el destinatari o beneficiari de les quals sigui el Govern i que, per tant, s'hagués instrumentalitzat de manera que evités el còmput d'endeutament al Govern.

COMPTES A COBRAR, VENDES I INGRESSOS

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), i les seves modificacions posteriors.
- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.

OBJECTIUS

Obtenir satisfacció de la correcció dels saldos comptabilitzats a l'actiu com a quantitats pendents de cobrar de clients o altres deutors per vendes i altres conceptes.

Verificar la raonabilitat dels imports comptabilitzats com a ingressos per vendes i similars de l'exercici.

Comprovar raonablement que s'han comptabilitzat tots els ingressos per vendes o prestacions de serveis derivats de l'activitat de l'entitat durant l'exercici fiscalitzat.

TREBALLS A EXECUTAR

Procediments generals

- Elaborar la cèdula sumària de l'àrea recollint el saldo inicial, el saldo fiscalitzat i la variació de l'exercici per cadascun dels comptes o subcomptes que comprèn.
- Comprovar, pels comptes de balanç, que els saldos del balanç d'obertura quadren amb els saldos finals de l'exercici anterior.
- Explicar i detallar de forma sistemàtica el circuit existent des del moment en que es genera el dret a favor de l'entitat fins que aquest s'acaba cobrant o considerant com a incobrable, indicant els actors, les tasques i funcions i fent una anàlisi crítica sobre el mateix.

Circularització

- Per aquelles entitats que la naturalesa de la seva activitat ho faci possible, determinar una mostra de clients i trametre'ls una carta de confirmació de saldos. La circularització s'haurà de fer d'acord amb el procediment descrit a la guia de fiscalització relativa a la planificació.
- Preparar un full de resum de la circularització, detallant tots els clients circularitzats, els saldos segons balanç i segons resposta, les diferències, el percentatge circularitzat sobre el saldo de l'àrea, el percentatge de resposta obtingut i la importància relativa de les diferències sobre el saldo.
- Efectuar la conciliació entre els saldos i les respostes no coincidents, detectant les partides conciliatòries i documentant-les.

- Per aquells clients dels que no s'obtingui resposta, fer la composició de saldos a la data de la fiscalització i documentar les partides que els componen.

Deteriorament. Operacions de gestió

- Preparar un detall dels deutors més rellevants que componen el saldo d'aquest compte.
- Seleccionar una mostra representativa de saldos continguts en el compte 431 "Deutors per drets reconeguts, pressupostos d'ingressos tancats" (o el compte 436 Deutors per operacions comercials. Pressupostos tancats en el seu cas), i comprovar la raonabilitat de la seva comptabilització, les actuacions dutes a terme per recaptar els drets, i que no hagin prescrit. Comprovar que tots els saldos donats de baixa com a incobrables hagin estat autoritzats per la persona responsable, i que s'han exhaurit tots els mecanismes per realitzar el cobrament d'aquests imports.
- Verificar els criteris emprats per efectuar les estimacions dels deterioraments de deutors, comprovar-ne els càlculs i la seva comptabilització, així com la uniformitat de tractament respecte de l'exercici anterior.
- Comprovar que no figurin provisionats deutors que per la seva antiguitat o altres factors, hagin de ser considerats baixes definitives.
- Analitzar els mecanismes implantats per l'entitat per tal d'evitar la prescripció dels deutes pendents, així com els circuits per garantir el cobrament dels mateixos, determinant si de l'actuació o no actuació de l'entitat se'n poden derivar actes susceptibles de generar responsabilitats segons el que diu l'article 58 de la LGFP.

Entitats vinculades

- Elaborar un quadre detallat que reculli els saldos i els volums d'operacions amb entitats vinculades per vendes o altres transaccions que generin ingressos a l'ens fiscalitzat i conciliar amb les dades comptables d'aquestes entitats.
- Comprovar que existeix el suficient i adequat suport documental per les transaccions comptabilitzades.
- Verificar si existeixen pactes o contractes escrits per a regular aquestes transaccions, i comprovar que s'han aplicat els extrems més significatius.

Ingressos per vendes i prestació de serveis

- Confeccionar una anàlisi mensual de les vendes i:
 - Comparar-la amb la de l'any anterior i amb els pressupostos de l'entitat, investigant les variacions i desviacions importants.
 - Sobre una mostra d'ingressos, comprovar la seva correcta comptabilització als comptes d'ingressos i d'actius, així com el seu adequat reflex pressupostari.
 - Sobre una mostra d'operacions de vendes i ingressos, verificar:
 - Quan els preus aplicats responguin a tarifes aprovades, que aquestes s'han aplicat correctament.
 - La correcció formal de la factura i dels seus càlculs.

- L'existència de suport documental que evidenciï la transacció com pot ser, segons el cas, l'existència d'un contracte, d'una comanda, d'un albarà, ...
 - La correcta comptabilització.
 - El posterior cobrament o les actuacions que s'han dut a terme per a fer-ho.
- En el cas d'ingressos per lloguers i cànon, comparar els imports comptabilitzats amb els que deriven del contracte o acord corresponent.

Tall d'operacions

- Revisar una mostra significativa de les transaccions comptabilitzades en el pressupost d'ingressos, corresponents al mes de desembre de l'any fiscalitzat i al mes de gener de l'any següent i comprovar que s'ha respectat el principi d'annualitat previst en la LGFP. En especial, comprovar que s'han imputat a l'exercici fiscalitzat operacions meritades dins d'aquest exercici o liquidades amb anterioritat al 31 de gener de l'any immediat posterior al revisat.
- Revisar les estimacions enregistrades en els comptes 441, deutors per ingressos meritats i 445 impostos meritats pendents de liquidar.
- Comprovar la correcta periodificació d'ingressos anticipats en el compte 485, com a extensió de la prova de tall d'operacions.
- Comprovar que no s'han imputat a l'exercici fiscalitzat ingressos corresponents a exercicis posteriors.

INGRESSOS TRIBUTARIS I ALTRES INGRESSOS DE DRET PÚBLIC

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), article 2, i les seves modificacions posteriors.
- Correcció d'errata del 21-02-2018 per la qual s'esmena un error de transcripció al Decret legislatiu del 7-02-2018 de publicació del text refós de la Llei 21/2014, del 16 d'octubre, de bases de l'ordenament tributari (BOPA any 2018/núm. 11).
- Llei general d'ordenació del territori i urbanisme (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 19-6-2019, BOPA any 2019/núm. 57).
- Llei 18/2020, del 17 de desembre, del pressupost per a l'exercici del 2021 (BOPA any 2021/ núm. 2).
- Lleis reguladores dels diferents impostos i taxes.

OBJECTIUS

Determinar si els ingressos tributaris s'han ajustat al principi de reserva de llei, que s'han calculat i liquidat d'acord amb la normativa.

Que l'entitat ha dut a terme totes les actuacions que tendeixin a conèixer fets susceptibles d'originar drets tributaris i d'ingressos de dret públic i que s'han realitzat les actuacions per a ser liquidats i recaptats.

TREBALLS A EXECUTAR

- Preparar una revisió analítica de tots els impostos, taxes i altres ingressos de dret públic analitzant la seva evolució durant els exercicis i la seva raonabilitat. Manifestar-se, en el seu cas, sobre les variacions més rellevants que s'observin.
- Efectuar una relació de tots els impostos i taxes per les que ha tingut ingressos l'entitat fiscalitzada i comprovar que tots ells tenen lleis, que estableixen la seva imposició i en regulen la seva gestió.
- Per cada un dels tributs, efectuar una anàlisi dels procediments administratius i de gestió que segueix l'entitat per liquidar i recaptar els tributs i contrastar amb les regulacions contingudes en les respectives lleis per verificar que s'ajusten al regulat en la norma.
- Quan s'hagi imposat un tribut nou durant l'exercici o, en el seu cas, quan s'hagi variat la seva quantia de forma significativa, obtenir i analitzar l'estudi econòmic que hagi pogut elaborar l'entitat per a justificar la quantia a imposar.
- Seleccionar una mostra de liquidacions tributàries i verificar que s'ajusten a allò que estableix la respectiva norma, especialment pel que fa al fet imposable, base imposable, quota, recaptació i els procediments administratius requerits per la referida norma.
- Obtenir de l'entitat els procediments de gestió que segueixen per a verificar la coherència entre les diferents declaracions tributàries d'un obligat tributari. Seleccionar aleatòriament un nombre d'empreses i verificar que aquesta

coherència es dona (P.e. Volums de venda amb bases imposables d'IGI, despeses de personal amb IRPF, ...).

- Preparar un quadre resum que quantifiqui les actuacions de gestió i d'inspecció que hagi dut a terme l'entitat, indicant nombre d'actuacions i els resultats obtinguts. Documentar els criteris d'actuació que s'han seguit.
- Obtenir una relació de recursos de naturalesa tributària i, a partir dels mateixos, verificar la possibilitat de defectes regulatoris, de procediment o de gestió del/s tributs.
- Revisar una mostra de recursos de naturalesa tributària que s'hagin resolt verificant que es motiven adequadament i, en el seu cas, que l'auditor conclouria de igual manera.
- Obtenir dades de recursos de naturalesa tributària pendents de resoldre, classificats per naturalesa (i/o tribut) i antiguitat. En el seu cas, fer indicacions sobre possibles ineficiències.
- Seleccionar una mostra d'imports pendents de cobrament per conceptes tributaris i de dret públic i revisar i avaluar les actuacions que ha dut a terme l'entitat per aconseguir la seva recaptació o, en el seu cas, evitar-ne la prescripció, determinant si de l'actuació o no actuació de l'entitat se'n poden derivar actes susceptibles de generar responsabilitats segons el que diu l'article 58 de la LGFP.
- Conèixer i avaluar els procediments que té establerts l'entitat per garantir que ha obtingut tota la informació relativa al conjunt de fets imposables dels diferents tributs. En aquest sentit, i referit especialment a exercicis tancats, revisar les actuacions de l'entitat per fer efectiu el cobrament dels pendents i, en altre cas, per evitar la prescripció dels mateixos.
- Seleccionar una mostra de tributs ingressats amb posterioritat al venciment del període voluntari de pagament i verificar que s'han aplicat els recàrrecs i interessos que requereix la norma i que s'han quantificat degudament.
- Seleccionar una mostra de devolucions d'ingressos de naturalesa tributària i comprovar que s'ha donat compliment als requeriments normatius i que els càlculs son correctes. Comprovar que s'ha retornat al mateix tercer que va fer l'ingrés.
- En el cas dels treballs de Govern caldrà indicar els treballs efectuats de revisió dels procediments de gestió i inspecció tributària, així com el resultat dels mateixos.

TRANSFERÈNCIES I SUBVENCIONS CORRENTS I DE CAPITAL

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), i les seves modificacions posteriors.
- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.
- Llei 18/2020, del 17 de desembre, del pressupost per a l'exercici del 2021 (BOPA any 2021/ núm. 2).

OBJECTIUS

Comprovar que les transferències i subvencions corrents comptabilitzades per l'entitat es corresponen amb transferències i subvencions realment rebudes; si són finalistes s'han destinat a finançar les despeses pel que foren atorgades i s'han complert les condicions de la seva concessió, i que s'ha donat l'adequada correlació entre ingressos i despeses.

Verificar en el cas de les transferències i subvencions de capital comptabilitzades per l'entitat es corresponen amb transferències i subvencions realment rebudes, s'han destinat a finançar inversions o altres operacions de capital, que s'han complert les condicions de la seva concessió.

TREBALLS A EXECUTAR

- Elaborar la cèdula sumària de l'àrea on es detallin les transferències i subvencions rebudes en l'exercici, diferenciant les finalistes de les no finalistes.
- Per una mostra representativa de les transferències:
 - Obtenir còpia de la documentació acreditativa de les mateixes i comprovar que allò que s'ha comptabilitzat es correspon amb els suports documentals obtinguts.
 - Quan la transferència sigui conseqüència d'allò que s'ha acordat a la llei del pressupost, comprovar que les xifres comptabilitzades s'ajusten a les publicades.
 - Contrastar, mitjançant circularització o altres fonts, els imports comptabilitzats per l'ens que atorga la transferència, conciliant, si és el cas, les diferències.
 - Comprovar que, els pendents de cobrament a l'acabament de l'exercici fiscalitzat, s'han ingressat amb posterioritat.
 - Si la transferència està condicionada (a una activitat, a unes pèrdues, ...) comprovar que s'ha donat la condició per que s'acrediti.
- Sobre una mostra representativa de les subvencions rebudes en l'exercici, obtenir còpia de la documentació acreditativa de la concessió de les subvencions i comprovar:

- Que en l'aplicació de les subvencions rebudes s'han acomplert els termes i condicions expressats en els documents de concessió, en particular pel que fa a la seva destinació.
 - Que la seva comptabilització s'ajusta a l'establert en les seves clàusules, que s'ha realitzat en el moment en què s'han satisfet els requisits establerts per a la seva concessió.
 - Per aquelles subvencions que s'han utilitzat per finançar modificacions pressupostàries, caldrà executar les proves corresponents descrites en l'àrea de pressupost i modificacions de crèdit.
- Pel que fa a les subvencions finalistes o a les transferències condicionades, comprovar que s'han analitzat les possibles desviacions de finançament pel càlcul del romanent de tresoreria afectat.
 - Preparar una circularització d'una mostra de les entitats que, d'acord amb la informació pressupostària i comptable, han atorgat subvencions, o han lliurat transferències a l'ens fiscalitzat, per tal de que confirmin aquestes operacions i els seus saldos, i conciliar les respostes rebudes. Igualment, s'haurà de circularitzar una mostra d'aquelles entitats que habitualment han vingut atorgant subvencions d'aquesta naturalesa a l'ens fiscalitzat en exercicis anteriors. La circularització s'haurà de fer d'acord amb el procediment descrit a la guia de fiscalització relativa a la planificació. En qualsevol cas, en la circularització al Govern demanar a més a més informació del pressupost que s'ha acceptat per l'entitat subvencionada, detall de la subvenció acordada i quin import de romanent de tresoreria s'aplicaria.
 - De les actes dels òrgans de govern col·legiats, o d'altra font d'informació de l'ens que es fiscalitza, revisar o verificar l'existència de possibles concessions i/o acceptacions de subvencions i crear aquesta informació amb la que figura en la gestió pressupostària i la comptabilitat.
 - En el cas de rebre transferències de Govern validar que l'entitat doni compliment al previst en l'article 18.1 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021. En cas contrari, quantificar l'import de transferència que, d'acord amb l'article esmentat, s'hauria de considerar afectat. Traslladar el resultat d'aquesta revisió a l'apartat de romanent de tresoreria als efectes de quantificar l'import afectat.
 - En cas de no haver-se fet efectiva la devolució, determinar els motius que al·legui l'entitat per no haver realitzat aquest retorn.
 - En el cas de percebre subvencions de capital veure que s'aplica la NICSP23, i veure tractament a les subvencions procedents d'exercicis anteriors.

INVENTARIS

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.

OBJECTIUS

Obtenir seguretat que les unitats físiques registrades en existències estan degudament valorades, que existeixen i que són propietat de l'entitat.

Comprovar que els principis comptables aplicats en la valoració de les existències són adequats i consistents amb els aplicats en exercicis anteriors.

Comprovar que l'entitat ha registrat les necessàries provisions per pèrdues que poguessin derivar-se de compromisos de compra o venda subscrits per l'entitat o de l'existència de productes obsolets o de lenta rotació.

Verificar que la presentació de les existències en els comptes anuals és l'adequada.

TREBALLS A EXECUTAR

Aspectes generals

- Previ als treballs posteriors, tant per les entitats que disposin de compte d'existències com d'aquells que no en tinguin, caldrà una anàlisi de la raonabilitat de que l'entitat disposi del referit compte tenint en compte la naturalesa de les transaccions que efectua i, en el seu cas, dels béns que es controlen a través dels referits comptes.
- Preparar la cèdula sumària de l'àrea, recollint el saldo inicial, el saldo fiscalitzat i la variació de l'exercici per cadascun dels comptes o grups que comprèn.
- Comprovar que els saldos inicials de la cèdula sumària quadren amb els saldos finals dels papers de treball i del balanç de l'entitat tancat de l'exercici anterior i amb el balanç d'obertura de l'exercici.

Verificació de l'inventari d'existències

- Preparar un paper de treball que detalli tots els magatzems i/o dipòsits d'existències de l'entitat, els noms dels seus responsables i els noms dels encarregats del recompte físic de les seves existències.
- Obtenir un detall dels moviments que s'han succeït en els comptes d'existències des de l'u de gener fins a la data de fiscalització i:
 - Revisar els moviments més rellevants de cada grup d'existències, comprovant que es van originar per transaccions normals de l'activitat de l'ens.
 - Revisar possibles assentaments poc usuals o que semblin anormals.

- Obtenir explicació satisfactòria dels augments o disminucions de les existències.
- Revisar el suport documental d'una mostra representativa de les partides rebudes i trameses amb posterioritat a la data de l'inventari i la seva adequada comptabilització.
- Examinar l'evidència suficient que es va realitzar un inventari físic i que el procediment seguit garanteix una correcta determinació de les existències.
- Obtenir una còpia de l'inventari realitzat i:
 - Verificar els càlculs i comparar l'inventari amb les fitxes o llibres a la mateixa data.
 - Verificar els assentaments de correcció de les diferències aparegudes en el recompte.
- Observar altre inventari o efectuar les proves físiques que es considerin necessàries, mitjançant mostreig, en el que s'inclouran els articles de més difícil control i els de major valor unitari, per obtenir satisfacció de la bondat de les quantitats que apareixen en les fitxes o en la comptabilitat. Aquest mostreig ha de fer-se:
 - Selecció de productes del magatzem i comprovant si les quantitats s'adiuen amb les fitxes.
 - Prenent saldos d'aquestes fitxes seleccionades i comprovant que existeixen en el magatzem les quantitats en elles reflectides.
- En el transcurs de la revisió, observar la possibilitat de que existeixin productes obsolets o de molt baixa rotació i comprovar si s'ha dotat una provisió pels mateixos.
- Creuar les còpies dels llistats emprats durant el recompte o altres papers equivalents amb el llistat d'inventari definitiu, emprat per a la comptabilització de les existències.
- Verificar les multiplicacions, sumes i resums totals de l'inventari, especialment si els llistats són manuals.
- Assegurar-se que les quantitats i preus unitaris figuren en unitats exactes.

Tall d'operacions

- Per als cinc darrers i cinc primers documents d'entrades rebudes posteriors a la realització de l'inventari físic, verificar que el càrrec a compres i l'abonament a proveïdors es va realitzar correctament.
- Comprovar que la seva entrada al registre d'inventari permanent s'ha efectuat en els períodes indicats.
- Per als cinc darrers i cinc primers suports documentals de sortides, verificar que es correspon a lliuraments (o en el seu cas, vendes) realitzats en el període adequat.

Valoració d'existències

- Analitzar el mètode de valoració emprat per l'entitat fiscalitzada i raonar si s'ajusta als mètodes NICSP i és el mateix que en exercicis anteriors.
- Preparar un paper de treball que per cada ítem revisat durant la verificació del recompte físic o bé per una nova mostra d'elements, i revisar la seva valoració comparant-la amb factures i altres suports documentals de les compres. En aquesta revisió caldrà tenir en compte el mètode de valoració emprat.

- Per als productes destinats a la seva comercialització, comprovar per una mostra que el seu preu de venda o realització és superior a la seva valoració com existències.
- Verificar si correspon una depreciació d'existències atenent a la seva antiguitat o baixa rotació elements obsolets, fora d'ús o de baixa rotació, si correspon, efectuar una revisió física dels elements que permeti evidenciar l'indicat anteriorment.

EFECTIU I EQUIVALENTS D'EFECTIU

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), Capítol VII i les seves modificacions posteriors.
- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.

OBJECTIUS

Determinar que els saldos de caixa i bancs i de comptes financers que es mostren en el balanç de situació representen mitjans de pagament realment existents en poder de l'entitat.

L'entitat fiscalitzada és realment titular de l'efectiu en caixa i dels comptes bancaris i altres actius financers.

No existeixen altres disponibilitats líquides o saldos de comptes bancaris que no hagin estat reflectits en els estats financers.

Els imports de caixa i bancs es presenten adequadament classificats en els estats financers, indicant-se clarament qualsevol restricció a la seva disponibilitat que pogués existir.

La valoració dels fons de tresoreria ha estat efectuada d'acord amb les normes i principis de comptabilitat, aplicats amb criteris uniformes respecte exercicis anteriors.

ASPECTES A CONSIDERAR EN LA DETECCIÓ DE PRÀCTIQUES O FETS SUSCEPTIBLES DE SER CONSTITUTIUS DE DELICTES

En la revisió dels procediments relatius a la gestió de la tresoreria, caldrà fer especial atenció als fets següents:

- Possibilitat de falsejar operacions amb l'objectiu de sostroure cabals públics (art. 388 de la LQCP).
- L'existència d'operacions susceptibles de ser considerades administració deslleial del patrimoni públic (art. 389 de la LQCP) o negociacions prohibides (art. 392 de la LQCP).
- Possibilitat de sostracció de béns o drets de l'Administració (Títol XI de la LQCP).
- Pràctiques susceptibles de delictes de corrupció, tràfic d'influències i malbaratament de cabals públics (Títol XXI de la LQCP).

TREBALLS A EXECUTAR

- Elaborar la cèdula sumària de l'àrea recollint el saldo anterior, el saldo fiscalitzat i la variació de l'exercici per cadascun dels comptes o subcomptes que comprèn.
- Comprovar que els saldos de l'exercici anterior de la cèdula sumària quadren amb els saldos finals dels estats financers de l'entitat d'aquell mateix exercici.
- Comprovar que els saldos de l'exercici anterior de la cèdula sumària quadren amb els del balanç d'obertura de l'exercici.

Bancs i comptes financers

- Preparar un detall de tots els comptes corrents, d'estalvi i de dipòsit que té l'entitat, incloent els que puguin haver estat cancel·lats durant l'exercici.
- Per als principals comptes, fer una ràpida revisió dels extractes de l'exercici, per detectar i investigar, si correspon, conceptes o imports inusuals o poc adients per l'activitat normal de l'entitat.
- Trametre cartes de confirmació de saldos per a totes les entitats de crèdit amb les que ha treballat l'entitat durant l'exercici. La circularització s'haurà de fer d'acord amb el procediment descrit a la guia de fiscalització relativa a la planificació.
- A la carta de confirmació caldrà sol·licitar la relació de les persones autoritzades (tant les que figuraven al tancament de l'exercici, com aquelles que ho han estat en el mateix) i, en el seu cas, possibles restriccions, contrastant la informació obtinguda amb la normativa que reguli les atribucions dels òrgans de govern i/o direcció de cada entitat.
- En els casos de pagament per mitjans telemàtics, comprovar els mecanismes de control que disposa l'entitat per garantir que les operacions s'efectuen per les persones autoritzades. Caldrà demanar el procés de pagament amb mitjans telemàtics i verificar que cada fase està degudament autoritzada per les persones competents per autoritzar les operacions. Caldrà demanar qui té accés als codis o aplicacions per realitzar aquest tipus d'operatives i especialment com són fiscalitzades.
- Obtenir les conciliacions dels comptes bancaris a la data de la fiscalització i revisar-les, comprovant que continguin:
 - a) Saldo dels comptes segons els llibres.
 - b) Càrrecs i abonaments registrats pel banc però no per l'entitat.
 - c) Càrrecs i abonaments registrats per l'entitat però no pel banc.
 - d) Saldo segons els extractes bancaris.
- Fer el creuament entre els saldos de la conciliació, els de les respostes a la circularització i els del balanç.
- Assegurar-se que totes les partides conciliatòries estan clarament identificades.
- Verificar que les partides conciliatòries han estat posteriorment comptabilitzades tant en els extractes com en la comptabilitat de l'entitat.
- Revisar els cobraments i pagaments dels últims dies de l'exercici fiscalitzat i dels primers de l'exercici següent, per verificar el correcte tall d'operacions i comprovar que han estat correctament comptabilitzats.
- Comprovar si l'entitat manté saldos mínims en algun compte, i obtenir l'explicació.

- Si els comptes bancaris estan remunerats, reflectir el tipus de remuneració (tipus d'interès) i fer un càlcul global dels interessos meritats, en base al saldo mitjà mensual estimat, per creuar-lo amb l'àrea d'ingressos financers.
- Revisar la correcta classificació dels comptes amb entitats bancàries.
- En el cas dels comptes financers, obtenir suports documentals de l'operació, així com revisar l'existència de restriccions.
- Detectar possibles pagaments domiciliats als comptes de l'entitat tot valorant si en el procés de pagament es dona compliment a allò que preveuen els articles 31 i 33 de la LGFP.
- Analitzar els procediments adoptats per l'entitat en relació amb els pagaments efectuats amb xecs i verificar la seva adequació a allò que preveuen els articles 31 i 33 de la LGFP.

Caixa en metàl·lic

- Comprovar que a la data de la fiscalització el saldo del llibre de caixa coincideix amb la xifra consignada als comptes anuals i al llibre major.
- Comprovar, així mateix, que aquesta coincidència es manté a la data de la realització de les proves.
- Revisar que aquest efectiu sigui raonable, segons l'activitat desenvolupada per l'entitat, i proporcionat respecte d'exercicis anteriors.
- Efectuar un arqueig de caixa per sorpresa en presència del caixer de l'entitat, elaborant posteriorment la corresponent acta d'arqueig, amb detall de l'efectiu comptat i de les possibles divergències, amb la signatura del caixer i l'auditor.
- Comprovar l'autorització dels valors i comprovants. Si hi ha algun dubte sobre l'autenticitat d'aquests, revisar-los amb alguna persona autoritzada diferent del caixer.
- Comprovar que els talons bancaris existents a la data de l'arqueig han estat registrats i ingressats al banc en un període apropiat.
- Comprovar que els talons de reposició de fons de caixa han estat degudament registrats.

Targetes de crèdit

- Obtenir una relació de targetes de crèdit amb càrrec als comptes de l'entitat fiscalitzada (tant les vigents al tancament de l'exercici, com aquelles que han operat en els comptes al llarg del mateix) i detallar nom i càrrec de la persona autoritzada i límit de les operacions. En el cas d'existir, documentar l'acord o resolució que autoritza la disposició de la mateixa.
- Obtenir la relació de les despeses efectuades amb targeta de crèdit i de la documentació de suport, fer un extractat de la naturalesa de les mateixes analitzant la seva raonabilitat i si es tracta de despeses necessàries per a l'entitat fiscalitzada, així com si era possible efectuar-les sota un altre procediment de pagament.
- Analitzar els procediments adoptats per l'entitat en relació amb els pagaments efectuats amb targeta de crèdit i verificar la seva adequació a allò que preveu la LGFP.

ACTIUS NETS/PATRIMONI

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.

OBJECTIUS

Verificar la correcta composició i variacions de les diverses partides que componen el patrimoni de l'entitat i els comptes relacionats.

Verificar l'adequada presentació de les variacions patrimonials a l'Estat de canvis en el Patrimoni net (ECPN).

Verificar l'adequat reflex comptable de les cessions i adscripcions de béns i, en el seu cas, la seva reversió o devolució.

TREBALLS A EXECUTAR

- Elaborar la cèdula sumària de l'àrea on es detallin, per compte comptable, el saldo inicial, les incorporacions, (aportacions i béns rebuts o reversions de cessions i adscripcions), les baixes (aplicacions, béns rebuts o reversions de cessions i adscripcions), les aplicacions de resultats i altres variacions de l'exercici.
- Contrastar les operacions anteriors amb les que s'observen a l'ECPN, analitzant les diferències.
- Comprovar que els saldos inicials de la cèdula sumària coincideixen amb els saldos finals dels papers de treball i de l'Estat de la situació financera de l'exercici anterior i amb l'assentament d'obertura de l'exercici.
- Analitzar la raonabilitat de les variacions de l'exercici.
- Si s'han produït reduccions o augments de patrimoni, verificar que aquests corresponen a acords adoptats per òrgans facultats per a fer-ho i que s'han materialitzat adequadament.
- Composar i detallar els ajustaments per correccions imputats directament al Patrimoni net analitzant-los i documentant-los cadascun d'ells; diferenciant-los en errors, canvis de criteri i, si és el cas, altres causes. Avaluar, per cadascun d'ells, la raonabilitat dels fets o circumstàncies que els justifiquen i la raonabilitat i correcció de les valoracions, estimacions i càlculs. Revisar el reflex comptable dels comptes relacionats i el tractament pressupostari que s'ha donat a les operacions quan pertoqui, atenent a la naturalesa de les correccions.
- Respecte al patrimoni rebut en adscripció o en cessió, i al patrimoni lliurat en adscripció o en cessió, tant en l'exercici com el provinent d'exercicis anteriors, circularitzar els ens dels que provenen i l'ens a qui s'han destinat els béns, per tal que confirmen les operacions i la seva valoració.
- Creuar les variacions de l'exercici del patrimoni rebut i del patrimoni cedit amb les variacions corresponents de l'àrea d'immobilitzat.
- Comprovar que, d'acord amb el que disposa l'article 18.1 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021, no es presenten com a resultats positius els excessos de transferència rebuda del Govern la qual ha de quedar afectada

d'acord amb la regulació anterior. En cas que no es respecti la limitació anterior, quantificar l'import en excés que figura com resultats de l'exercici o d'exercicis anteriors.

- Model de revalorització: En el cas que l'entitat hagi optat pel model de revalorització de les NICSP, caldrà procedir d'acord amb el que es descriu a la guia d'inversions reals.
- En el cas que s'hagin produït ajustos per canvi de valor diferents dels anteriors:
 - o Avaluar si procedeix el registre de l'ajust de conformitat amb els NICSP.
 - o Obtenir i revisar la valoració que ha dut a terme l'entitat fiscalitzada.
 - o La adequada comptabilització als comptes relacionats.
- Si es produeix una aplicació del mateix, que s'ha produït la baixa, alienació o cancel·lació i la mateixa respon a acords adoptats per òrgans de govern de l'entitat i que s'ha respectat el procediment que li correspon atenent a la seva naturalesa i la valoració és la correcte.

Per al primer exercici d'aplicació de les NICSP, revisar la conciliació entre els saldos de tancament de l'exercici i els d'obertura. Obtenir, de cada ajust o correcció:

- El fet o circumstància que el motiva.
- Raonabilitat del mateix.
- Correcció dels càlculs efectuats.
- Suport documental i evidència del mateix.

En els treballs corresponents al Fons de Reserva de Jubilació (FRJ) caldrà:

- Verificar que l'estratègia d'inversió del Fons es regeix pels principis de responsabilitat, transparència, liquiditat, seguretat, eficiència i diversificació, a la vegada que procura aconseguir a mig i llarg termini una rendibilitat real positiva, és a dir, superior a la inflació andorrana.
- Que en la definició de l'estratègia d'inversió es tenen en compte les conclusions de l'estudi actuarial que la Caixa Andorrana de Seguretat Social realitza segons el que estableix la normativa vigent així com les conclusions derivades d'altres estudis realitzats pel Govern.
- Que els actius del Fons s'inverteixen d'acord amb la regla de persona prudent, i en particular, d'acord amb les següents normes:
 - a) Que els actius s'hagin invertit defensant al màxim els interessos dels beneficiaris. En cas de possible conflicte d'interès, la Comissió Gestora hagi vetllat perquè la inversió es realitzi defensant únicament l'interès dels beneficiaris;
 - b) Que els actius s'hagin invertit majoritàriament en mercats reglamentats. Les inversions en actius que no puguin negociar-se en un mercat financer reglamentat hauran de mantenir-se sempre dins de nivells prudencials;
 - c) Que els actius s'hagin invertit prenent en consideració en tot moment els principis prudencials de diversificació de riscos, de forma que s'eviti una excessiva concentració de risc de crèdit, de risc de contrapart, de risc país, de risc divisa, de risc de mercat, de risc de tipus d'interès o de risc sectorial.

d) Que la inversió en instruments derivats s'hagin invertit en la mesura en què contribueixi a la reducció o a la cobertura del risc d'inversió o faciliti la gestió eficaç de la cartera sense incrementar-ne el seu perfil de risc. Aquests instruments derivats es valoraran d'acord amb les normes internacionals de comptabilitat i informació financera, i s'inclouran en la valoració dels actius del Fons de reserva.

- Verificar que el Fons de reserva no hagi signat préstecs ni fet de garant per compte de tercers. Amb les excepcions que preveu la norma de l'entitat.
- Que en la gestió del Fons de reserva es tenen en compte criteris d'inversió socialment responsable, tenint com a referència els Principis d'Inversió Responsable promoguts per Nacions Unides.

PROVISIONS NO CORRENTS

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.

OBJECTIUS

Que s'han previst en els comptes els riscos previsibles i pèrdues eventuais.

(Nota: les proves per a la revisió de les provisions per retribucions a llarg termini al personal es detallen a l'apartat de despesa de personal. Igualment, les proves per revisar les provisions a llarg termini per desmantellament es detallen a l'apartat d'Inversions reals i actius fixes.)

TREBALLS A EXECUTAR

- Elaborar la cèdula sumària de l'àrea on es detallin les altes, baixes i altres variacions de l'exercici.
- Comprovar que els saldos inicials de la cèdula sumària coincideixen amb els saldos finals dels papers de treball i del balanç definitiu de l'exercici anterior i amb els del balanç d'obertura de l'exercici.
- Determinar la raonabilitat dels saldos comptabilitzats, tenint en compte el que determina les NICSP. En aquest sentit, a partir de la informació de l'exercici anterior, verificar si subsisteixen els riscos provisionats i, en el seu cas, si la seva valoració és l'adequada.
- Analitzar i documentar les altes, baixes i altres possibles variacions de l'exercici justificant la seva quantificació.
- Sol·licitar a l'ens fiscalitzat una relació dels litigis en curs amb transcendència econòmica o patrimonial. Revisar aquells l'import dels quals excedeixi de la materialitat a efectes de treball de camp i analitzar si és susceptible de ser comptabilitzada una provisió per a responsabilitats i, en el cas que aquesta provisió s'hagi comptabilitzat, raonar si és procedent. En aquest sentit, cal entendre que tot litigi que hagi donat lloc a una sentència desfavorable a l'entitat en primera instància, tot i haver-se recorregut, és susceptible de donar lloc a una provisió. Per contra, atenent al principi de legitimitat i legalitat dels actes de l'administració, un litigi pendent de resolució no necessàriament ha de generar provisió, llevat que l'entitat valori com probable una sentència desfavorable.
- Circularitzar a la totalitat d'advocats i assessors de l'ens fiscalitzat sol·licitant informació sobre els litigis en curs, els riscos potencials i la seva quantificació, analitzant la informació obtinguda. La circularització s'haurà de fer d'acord amb el procediment descrit a la guia de fiscalització relativa a la planificació.
- Del treball executat en altres àrees de revisió n'hauran de sorgir fets i transaccions que siguin susceptibles de ser objecte de provisió.

COMPTES A PAGAR

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), especialment els articles 31 a 33, i les seves modificacions posteriors.
- Llei 31/2008 del 18 de desembre de reactivació econòmica (BOPA any 21/núm. 4).
- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.

OBJECTIUS

Que els passius exigibles per creditors, corresponents a la data d'examen es troben degudament reflectits en els comptes anuals, amb l'adequada descripció o classificació.

Que les obligacions comptabilitzades són exigibles a l'ens fiscalitzat.

TREBALLS A EXECUTAR

- Elaborar la cèdula sumària de l'àrea on es detallin, per compte comptable les variacions de l'exercici.
- Comprovar que els saldos inicials de la cèdula sumària coincideixen amb els saldos finals dels papers de treball i del balanç definitiu de l'exercici anterior i amb els del balanç d'obertura de l'exercici.
- Preparar un detall dels saldos més rellevants de creditors al tancament de l'exercici.
- Trametre cartes de circularització als proveïdors per la confirmació de saldos i moviments. La circularització s'haurà de fer d'acord amb el procediment descrit a la guia de fiscalització relativa a la planificació. En cas de no rebre les respostes, preparar una segona circularització i, si cal, una reclamació telefònica.
- Conciliar les respostes rebudes amb la comptabilitat de l'entitat fiscalitzada.
- Per als creditors circularitzats dels que no s'obtingui resposta, compondre el saldo a la data de tancament, documentar-lo i verificar la seva correcció i el seu pagament durant l'exercici següent.
- De la relació nominal de creditors de pressupostos tancats, seleccionar els imports rellevants i aquells que no han tingut moviment durant l'exercici i, a més de la possible confirmació externa mitjançant la circularització, analitzar les causes que motiven el retard en el pagament i, en el seu cas, si procedeix la que figuri en deute en el passiu.
- Revisar la relació nominal de creditors per detectar possibles tercers amb saldos deutors i, en el seu cas, analitzar-ne l'origen.

- Pels creditors per operacions no pressupostàries, efectuar una composició dels saldos dels comptes analitzant les partides més rellevants i aquelles que tinguin certa antiguitat.
- Verificar que els saldos a 31 de desembre de l'exercici anterior dels comptes 411 i 413 s'han cancel·lat durant l'exercici fiscalitzat i que, per tant, no resten pendents d'aplicar al pressupost operacions meritades en exercicis anteriors.
- Seleccionar una mostra representativa de les operacions que componen el saldo del compte 411 i verificar que:
 - Es tracta de despesa pressupostària el compromís de la qual s'ha adquirit degudament durant l'exercici.
 - Que la despesa estava meritada a 31 de desembre si bé mancaven requisits formals per poder liquidar la obligació.
 - Que s'ha completat la seva tramitació durant l'exercici següent.
- Seleccionar una mostra d'operacions que componen el saldo del compte 413 i analitzar:
 - Que es tracta de despesa efectivament meritada que no disposa de consignació pressupostària adequada i suficient.
 - Que s'ha aplicat al pressupost de l'exercici següent en partides pressupostàries adequades atenent la seva naturalesa.
 - Obtenir de l'entitat les justificacions donades a l'existència d'aquestes operacions i analitzar-ne la seva raonabilitat, així com detallar, en el seu cas, les possibles deficiències de control intern.
- Seleccionar una mostra representativa de liquidacions de despesa imputades al pressupost de l'exercici següent durant el mes de gener, per diferents partides de tots els capítols pressupostaris, i verificar que es corresponen a despeses meritades dins d'aquest exercici i que, per tant, no eren susceptibles de ser comptabilitzades a l'exercici fiscalitzat amb contrapartida als comptes 411 o 413.
- Comprovar en els comptes de pagaments pendents d'aplicació (555) i en les partides de conciliació bancària que no figuren pagaments de despeses enregistrades en els comptes 411 o 413 o de despeses susceptibles d'haver estat enregistrades en aquests comptes.

Entitats vinculades

- Elaborar un quadre detallat que reculli els saldos i els volums d'operacions amb entitats vinculades per compres o altres transaccions que generin despeses a l'ens fiscalitzat i conciliar amb les dades comptables d'aquestes entitats.
- Comprovar que existeix el suficient i adequat suport documental per les transaccions comptabilitzades.
- Verificar si existeixen pactes o contractes escrits per a regular aquestes transaccions, i comprovar que s'han aplicat els extrems més significatius.

OPERACIONS NO PRESSUPOSTÀRIES

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), pels pagaments a justificar article 33, i les seves modificacions posteriors.
- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.

OBJECTIUS

Determinar si els comptes anuals reflecteixen tots els actius i passius d'aquesta naturalesa existents o contrets a la data de fiscalització.

Verificar que aquests actius i passius estan adequadament descrits i classificats.

Determinar que no s'han comptabilitzat en aquests apartats operacions que, atenent a la seva naturalesa, haurien d'haver-se comptabilitzat en el pressupost de l'exercici.

TREBALLS A EXECUTAR

Procediments generals

- Elaborar la cèdula sumària de l'àrea recollint els saldos inicial i fiscalitzat i la variació de l'exercici per cada compte o grup de comptes.
- Comprovar que els saldos de l'exercici anterior de la cèdula sumària coincideixen amb els saldos finals del balanç definitiu de l'exercici anterior.
- Comprovar que els saldos de l'exercici anterior de la cèdula sumària coincideixen amb els del balanç d'obertura de l'exercici.
- Preparar la composició dels saldos dels comptes d'importos significatius.
- Per una mostra significativa i representativa dels comptes, determinar l'origen dels saldos comptabilitzats i la seva raonabilitat, documentant-los.
- Quan sigui possible, enviar cartes de confirmació als tercers amb els que es mantenen saldos per aquests conceptes, conciliant les respostes a la circularització amb els saldos de l'àrea. La circularització s'haurà de fer d'acord amb el procediment descrit a la guia de fiscalització relativa a la planificació.

Deutors per provisió de fons a justificar

- Obtenir una composició de les operacions que s'han succeït en el compte 447 en el que figuri:
 - Beneficiari del fons,
 - Finalitat,
 - Import,
 - Data d'atorgament,
 - Òrgan que l'ha atorgat,

- Termini de justificació.
- Sobre una mostra de les operacions anteriors, revisar:
 - Que l'òrgan que ha atorgat el fons a justificar estava facultat per a fer-ho.
 - Que s'ha donat l'adequat reflex pressupostari a la operació.
 - Que el pagament s'ha fet al beneficiari autoritzat.
 - Que s'han justificat dins del termini de 3 mesos i, en qualsevol cas, abans del 15 de gener de l'any següent.
 - En el seu cas, que s'han justificat adequadament i que els suports documentals de la justificació es corresponen amb la naturalesa pressupostària a la que es va imputar el fons.
 - Que els imports justificats s'han comptabilitzat en els comptes corresponents de l'estat del rendiment financer.
- Per aquells que han superat el termini de justificació, conèixer i avaluar les actuacions que ha dut a terme l'entitat per requerir la justificació o per rescabalar-se dels fons.
- Demanar a l'entitat la normativa o circuit dels pagaments a justificar i validar que es compleix en les operacions seleccionades.

Deutors a llarg i curt termini per ajornament i fraccionament

- Obtenir una composició del saldo dels comptes 2521 i 443 a la data del tancament de l'exercici on es reculli:
 - Subjecte passiu,
 - Concepte tributari,
 - Import ajornat i/o fraccionat,
 - Termini/s,
 - Import pendent a 31 de desembre,
 - Condicions imposades.
- Sobre una mostra de les operacions anteriors comprovar:
 - Que l'ajornament o fraccionament s'ha autoritzat per l'òrgan que té les atribucions per a fer-ho.
 - Que els terminis o l'ajornament atorgat fan que s'hagi de comptabilitzar en el compte indicat.
 - Que s'estan complint els terminis i les condicions imposades en l'acord o, en cas contrari, actuacions que duu a terme l'entitat per fer efectiu el deute.

Creditors per periodificació de despeses pressupostàries

- Obtenir la composició del saldo del compte.
- Sobre una mostra de les transaccions que componen el saldo del compte 411 comprovar:
 - Que es tractava de despeses degudament compromeses en l'exercici fiscalitzat i, per tant, diferents d'aquelles que haurien de figurar en el compte 413.
 - En el cas d'imports estimats, que els càlculs efectuats per determinar la quantitat imputable a l'exercici, són raonables.
 - Que en l'exercici posterior s'ha produït el reconeixement de la obligació i, per tant, la cancel·lació d'aquest import.

RESULTATS FINANCERS

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.

OBJECTIUS

Determinar la raonabilitat dels resultats financers obtinguts per l'entitat, en funció de les càrregues que ha de suportar per aquest concepte i dels ingressos que, igualment, en pugui obtenir.

TREBALLS A EXECUTAR

Procediments generals

- Elaborar la cèdula sumària de l'àrea recollint els saldos anteriors i fiscalitzats i la variació de l'exercici per cada compte o grup de comptes.
- Determinar si s'han produït variacions significatives en els resultats financers entre l'exercici fiscalitzat i l'anterior, i en cas afirmatiu, verificar-ne l'origen i la raonabilitat.

Despeses financeres

- Obtenir informació sobre despeses financeres acreditades o calculades en les àrees d'endeutament i de tresoreria i contrastar amb els imports comptabilitzats en l'estat del rendiment financer i en la liquidació de pressupost.
Cal tenir en compte el que s'ha esmentat en relació als diferents criteris de registre i valoració comptable, basat en el cost amortitzat, i el pressupostari, d'acord amb la forma jurídica.

Ingressos financers

- Obtenir informació de l'immobilitzat financer i comptes de tresoreria i contrastar amb els que deriven dels imports comptabilitzats en la liquidació del pressupost i en les rúbriques de l'estat del rendiment financer.

Tall d'operacions

- Revisar les primeres transaccions d'ingressos i de despeses financeres de l'exercici fiscalitzat i de l'exercici immediat posterior i comprovar que s'han imputat en l'exercici que pertoca.

SALDOS I TRANSACCIONS ENTRE PARTS VINCULADES

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei 30/2007, del 20 de desembre, de comptabilitat dels empresaris (el text refós de la qual va ser publicat per Decret del 15-02-2012, BOPA any 24/núm. 9), modificada per la Llei 8/2010, del 22 d'abril i per la Llei 26/2011, del 29 de desembre.
- Decret del 15-02-2012 pel qual s'aprova la modificació del Pla general de comptabilitat (BOPA any 24/núm. 9).
- Decret del 15-02-2012 pel qual es modifica el reglament de formulació dels comptes anuals consolidats (BOPA any 24/núm. 9).
- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.

OBJECTIUS

Determinar la raonabilitat de les operacions, dels imports i dels saldos derivats de les transaccions entre l'entitat fiscalitzada i l'entitat de la qual depèn o de les entitats que en depenen.

TREBALLS A EXECUTAR

Quan l'entitat fiscalitzada depengui d'una administració o d'altra entitat, o, quan l'entitat sigui titular o participi majoritàriament en altres ens, caldrà:

- Elaborar la cèdula sumària on es recolliran comparats, els imports de les transaccions de qualsevol naturalesa (transferències, aportacions, compres, vendes, ...) que hagin interrelacionat les entitats durant l'exercici. Igualment, es compararan els saldos deutors i creditors entre aquestes entitats al 31 de desembre de l'exercici. L'auditor haurà d'obtenir la conciliació entre els diferents imports, analitzarà la raonabilitat de les partides de conciliació i, en el seu cas, proposarà les observacions que se'n derivin.
- Es compararan les transaccions detallades anteriorment amb les dels dos o tres exercicis anteriors, per observar, en el seu cas, l'existència d'operacions no habituals. De donar-se aquest cas, caldrà obtenir i analitzar el suport documental de les operacions.
- De les operacions que interrelacionin l'entitat amb l'entitat de la qual depèn, o de les entitats que en depenen, segons el cas, es seleccionaran les més rellevants i es verificarà el compliment normatiu, l'adequat reflex comptable de l'operació i l'adequada valoració de les transaccions. Es tindrà en compte, especialment, que el fons de l'operació s'ajusti a la forma que se li ha donat, així com que sigui raonable amb la finalitat pretesa. Així, per exemple, es volen identificar adquisicions que tinguin per finalitat capitalitzar o descapitalitzar una entitat, transaccions que pretenguin alterar els resultats que es reten, l'atorgament de préstecs entre entitats formalitzats com operacions comercials, ...

- En el cas de condonacions de deutes o no aplicació d'obligacions contractuals, obtenir els documents que autoritzen aquestes operacions. Determinar si la viabilitat de l'entitat participada deriva de la condonació d'aquestes operacions.

CONTRACTACIÓ PÚBLICA

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 3-7-2019, BOPA any 2019/núm. 61), i les seves modificacions posteriors.
- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), i les seves modificacions posteriors.
- Llei de contractació pública, de 9 de novembre de 2000 (BOPA any 12/núm. 75).
- Llei 5/2008 del 15 de maig, d'acompanyament del Projecte de Llei del pressupost 2008 sobre les noves formes de contractació i finançament d'obres públiques (BOPA any 20/núm. 47).
- Llei 31/2008, del 18 de desembre, de mesures de reactivació econòmica (BOPA any 21/ núm. 4).
- Avís del 21-04-2010 pel qual es fa públic el codi de conducta per a l'Administració pública (codi de conducta i ètica professional) (BOPA any 22/núm. 37).
- Llei 93/2010, del 16 de desembre, de mesures de promoció de l'activitat econòmica i social, i de racionalització i d'optimització dels recursos de l'Administració (BOPA any 23/núm. 4).
- Llei 2/2016, del 10 de març, del pressupost per a l'exercici del 2016 (BOPA any 2016/núm. 20), en concret la disposició final quarta.
- Llei 32/2017, del 20 de desembre, de col·laboració entre l'administració general i els comuns, i entre els comuns (BOPA any 2018/núm.4) i modificacions posteriors.
- Llei 18/2020, del 17 de desembre, del pressupost per a l'exercici del 2021 (BOPA any 2021/ núm. 2).

OBJECTIUS

Determinar si l'ens fiscalitzat té establerts els procediments ajustats a la normativa vigent per a l'adquisició dels béns i serveis.

En el cas dels contractes de concessió d'obra pública, comprovar que els compromisos que hagi adquirit l'administració es reflecteixen adequadament, tant pressupostàriament com finançament, segons la seva naturalesa.

ASPECTES A CONSIDERAR EN LA DETECCIÓ DE PRÀCTIQUES O FETS SUSCEPTIBLES DE SER CONSTITUTIUS DE DELICTES

En la revisió dels procediments relatius a la contractació de béns, subministraments i serveis, caldrà fer especial atenció als fets següents:

- L'existència d'amistat i/o parentiu entre qui té facultat per atorgar el contracte i els contractistes, per tal d'evitar possibles delictes de prevaricació en la funció

pública, corrupció i tràfic d'influències (Capítol primer i quart dels delictes contra la funció pública de la LQCP).

- Possibilitat de falsejar operacions amb l'objectiu de sostroure cabals públics (art. 388 de la LQCP).
- Ús d'informació privilegiada en benefici propi o de tercers. (art. 394 de la LQCP). L'existència d'operacions susceptibles de ser considerades administració deslleial del patrimoni públic (art. 389 de la LQCP) o negociacions prohibides (art. 392 de la LQCP).
- Possibilitat de sostracció de béns o drets de l'Administració (Títol XI de la LQCP).
- Pràctiques susceptibles de delictes de corrupció, tràfic d'influències i malbaratament de cabals públics (Títol XXI de la LQCP).

TREBALLS A EXECUTAR

Composició dels compromisos de capítols 2 i 6 segons procediment de contractació:

Composar el total de despeses compromeses (fase C) dels capítols 2 i 6 de l'exercici d'acord amb l'estructura següent:

- Compromisos que deriven d'un concurs (independentment que s'hagi adjudicat en l'exercici o en exercicis anteriors).
- Compromisos que deriven d'un procediment de contractació directa (independentment que s'hagi adjudicat en l'exercici o en exercicis anteriors).
- Compromisos per despeses de subministraments de telèfon, electricitat i aigua.
- Compromisos adquirits sense procediment de contractació. (Llevat d'alguna despesa singular com tributs, dietes, ..., que s'haurà d'incorporar al punt següent "altres", aquest import haurà de ser la diferència entre el total dels compromisos dels capítols i els imports detallats en els punts anteriors).
- Altres.

Composició dels contractes formalitzats durant l'exercici i els procedents d'exercicis anteriors

Classificar les despeses dels capítols 2 i 6 d'acord amb l'estructura següent:

Contractes formalitzats en el transcurs de l'exercici fiscalitzat

Classificats segons el procediment de contractació segons:

- Contractació directa,
- Concurs,
- Modificacions de contracte,
- Altres (amb explicació del procediment).

Contractes formalitzats en exercicis anteriors i vigents durant l'exercici

Classificats segons el procediment de contractació segons:

- Contractació directa,
- Concurs,

- Modificacions de contracte,
- Altres (amb explicació del procediment).

Pròrroques de contractes d'exercicis anteriors

De cadascun dels contractes anteriors, caldrà recollir la informació següent:

- Adjudicatari,
- Objecte del contracte,
- Data d'adjudicació i data de formalització,
- Òrgan de contractació,
- Import d'adjudicació,
- Imports liquidats durant l'exercici,
- Imports meritats, si són diferents als liquidats,
- Termini.

Projectes conclosos durant l'exercici

Elaborar un resum dels projectes d'inversió de l'entitat fiscalitzada, que s'hagin conclòs durant l'exercici (tant si tenen el seu origen a l'exercici o provenen de l'exercici anterior) i fer un quadre resum que inclogui:

- Pressupost de licitació,
- Import d'adjudicació,
- Import de les modificacions aprovades,
- Cost final de la inversió,
- Termini inicialment previst d'execució,
- Data de la recepció provisional de la inversió.

Quan el cost final de la inversió superi el 20% de l'import d'adjudicació, obtenir de l'expedient la causa o les causes, quantificades, que han motivat la desviació (errors del projecte inicial, qüestions o prestacions no contemplades en el projecte inicial, desviacions de preus dels materials o altres recursos, ...).

Procediments administratius de contractació administrativa

En la planificació dels treballs, l'auditor haurà d'haver analitzat els procediments de contractació que l'ens fiscalitzat té establerts i avaluar els potencials incompliments que, en el seu cas, es puguin produir.

Aquests riscos potencials hauran de ser recollits en els programes de treball als efectes d'evidenciar-los i, en el seu cas, quantificar-los.

Proves i procediments d'auditoria per verificar el compliment de legalitat

Sobre una mostra representativa de transaccions verificar l'acompliment dels aspectes següents:

En relació amb el procediment administratiu general:

- Verificar que les autoritats o funcionaris que han participat en alguna de les fases de l'expedient no es trobaven en alguna de les circumstàncies que comportin abstenció d'acord amb els apartats que segueixen i que, si era el cas, s'han abstingut d'intervenir, d'acord amb allò que preveu l'article 115 del Codi de l'Administració.

D'acord amb aquest article, són motius d'abstenció:

- a) Tenir interès personal en la qüestió o ésser administrador de societat o d'entitat interessada, o tenir interès en alguna altra qüestió semblant, la resolució de la qual pogués influir en aquella, o tenir qüestió litigiosa pendent amb algun interessat.
- b) Parentiu de consanguinitat fins al quart grau o d'afinitat fins al segon, amb qualsevol dels interessats, amb els administradors de societats o d'entitats interessades i també amb els assessors, representants legals o mandatariis que intervinguin en el procediment.
- c) Amistat íntima o enemistat manifesta amb alguna de les persones esmentades a l'apartat anterior.
- d) Haver tingut intervenció com a pèrit o com a testimoni en el procediment de què es tracti.

L'actuació dels funcionaris en els quals concorrin motius d'abstenció, no implicarà necessàriament la invalidesa dels actes en què hagin intervingut.

Àmbit d'aplicació i règim normatiu

- Verificar si la naturalesa i l'import de la transacció la feia susceptible de contractació i, en el seu cas, aquest s'ha tramitat i formalitzat. En aquest sentit cal tenir en compte el regulat en els articles 6 i 8 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021 pel que fa a la realització directa d'obres i els contractes menors. I l'article 7 pel que fa als contractes de subministraments.
- Comprovar que la consideració del contracte en administratiu o privat s'ha fet d'acord amb el regulat en l'article 3 de la LCP i aquesta classificació s'ha tingut en compte en la tramitació i execució posterior.

Òrgans de contractació

- Cal revisar que l'òrgan de contractació està facultat per a fer-ho d'acord amb el que es regula en l'article 5 de la LCP.

Plec de clàusules administratives i de prescripcions tècniques

- Comprovar l'existència de plecs de clàusules administratives i de prescripcions tècniques que regulin l'execució del contracte i que hagin regulat la seva licitació. (Excepte per contractes de treballs tècnics i de serveis, d'acord amb l'article 53.2 de la LCP).
- Comprovar que s'han aprovat per l'òrgan de contractació abans de la licitació o, si és el cas, l'adjudicació directa. L'aprovació del plec ha de comportar l'autorització de la despesa i el seu adequat reflex en el pressupost.

Legitimació i capacitació per contractar

- Comprovar que el plec de clàusules administratives que regeixen la contractació contenen la forma en que el licitador ha d'acreditar estar legitimat per contractar amb les administracions públiques i com ha d'acreditar disposar de solvència econòmica i financera, tècnica i professional.
- Revisar que els requisits exigits en el plec de clàusules no es contradiuen amb el regulat en els articles 7 a 9 de la LCP.
- Comprovar l'existència de mecanismes per avaluar la legitimitat per a contractar amb l'entitat, i en especial que doni resposta a allò que diu l'article 7 de la LCP, els relatius a l'article 115 del Codi de l'Administració i pel Capítol primer i quart dels delictes contra la funció pública de la Llei qualificada del codi penal, en allò que afecten a la legitimació per a contractar, així com que es duguin a terme consultes en registres públics.
- Verificar que el contractista al que se li ha adjudicat el contracte acredita suficientment la seva capacitat i solvència per a contractar d'acord amb els requeriments del plec de clàusules administratives.
- Quan el pressupost de la licitació sigui superior a 120.203 euros per contractes d'obra o a 60.102 euros per a contractes de subministraments de béns, verificar que el plec de clàusules requereix la corresponent classificació administrativa d'empresa contractista i que l'empresa adjudicatària ha aportat un certificat lliurat pel Ministeri de Finances que justifica estar en poder de la classificació requerida.
- En el supòsit que s'hagués exclòs de la licitació alguna proposta motivada per manca de legitimació, capacitat o solvència, o per no haver-se justificat adequadament algun d'aquests requisits, verificar la procedència d'aquesta exclusió d'acord amb els documents que figurin en l'expedient revisat.
- En el cas de contractistes estrangers, verificar que s'han acomplert els requisits exposats en l'article 9 de la LCP, especialment:
 - Pel que fa als contractes d'obra, l'obertura d'establiment temporal i el seu manteniment durant la vigència del contracte.
 - Pel que fa als contractes de gestió de serveis públics, haver constituït una societat per accions andorrana per una durada igual a la de la concessió, que tingui per únic objecte la gestió del servei concedit i que hagi obert l'establiment pertinent dins d'Andorra.

Garanties

- Comprovar que el plec de clàusules administratives requereix la constitució de la garantia provisional del 2% de l'import total del tipus de licitació o, en el seu cas, que l'objecte del contracte es troba entre els que s'exceptuen en l'article 69 de la LCP.
- Quan correspongui d'acord amb l'assenyalat en el punt anterior, obtenir evidència que l'adjudicatari havia dipositat la fiança provisional amb anterioritat a la presentació de la seva proposta, en efectiu o mitjançant aval d'entitat bancària degudament autoritzada per operar al Principat d'Andorra, i que aquesta no li ha estat retornada fins a la constitució de la garantia definitiva.
- Comprovar que la garantia definitiva exigida pels adjudicataris d'aquells contractes als que els hi és requerit, ha estat constituïda abans de la

formalització del contracte. Quan correspongui, comprovar la seva comptabilització.

- Calcular l'import de la garantia definitiva tenint en compte que, habitualment, ha d'ésser del 5% de l'import d'adjudicació, augmentada d'un 10% de la diferència entre l'import del tipus de licitació i el de l'adjudicació, en cas de ser inferior.
- En el cas que l'òrgan contractant hagi augmentat l'import de garantia definitiva, comprovar que la fiança constituïda s'ajusta a aquest import.

Publicitat de les licitacions

- Comprovar que la licitació s'ha anunciat mitjançant edicte al BOPA conforme el que requereix la LCP, amb una antelació mínima de 20 dies abans que acabi el termini de presentació de proposicions o de 30 dies en el cas de possibilitar la presentació de licitadors estrangers. (Cal tenir en compte que en el cas de tramitació urgent els terminis es redueixen a la meitat si bé, en aquest cas, a l'expedient s'ha de justificar la urgència).

Mesa de contractació

- Contrastar la composició de la mesa de contractació amb la requerida a l'apartat 4 de l'article 19 de la LCP.
- En el supòsit de que un membre de la junta de contractació hagi formalitzat alguna objecció al procediment, recollir l'observació i avaluar la seva raonabilitat.

Adjudicació i formalització del contracte

- Quan la forma d'adjudicació sigui la subhasta, comprovar que l'adjudicació s'ha fet al millor postor, llevat en supòsits de baixa temerària descrits en l'apartat següent.
- Quan l'adjudicació s'hagi fet per concurs, verificar que als projectes i als plecs de clàusules s'han precisat els criteris bàsics a tenir en compte per a realitzar l'adjudicació del contracte i que aquests s'han utilitzat en la designació de l'adjudicatari.
- En el cas que l'adjudicatari sigui una UTE, comprovar que cap de les empreses que l'integren hagin presentat altres propostes individualment.
- Quan l'adjudicatari és una persona física o jurídica, comprovar que no ha presentat cap proposta en UTE.
- Revisar la comptabilització del compromís de la despesa.
- Verificar l'existència d'un contracte formalitzat dins del termini de 30 dies a comptar des de l'adjudicació definitiva o de la contractació directa.
- Obtenir evidència que s'ha tramès, a través de la intervenció general, una còpia del contracte al registre de contractes de la junta de contractació administrativa del Ministeri de Finances en el termini d'un mes a comptar des de la data de formalització.
- Verificar la publicació de l'adjudicació definitiva d'acord amb allò que s'estableix en l'article 20.4 de la LCP i en l'article 11 de la Llei del pressupost, en especial:
 - Que s'hagi fet pública en el Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.
 - Que s'indica l'òrgan contractant i aquest és el correcte.

- Que s'indica la forma d'adjudicació i modalitat de contractació.
- Que s'identifica suficientment l'adjudicatari.
- Que es fa una descripció suficient i entenedora de l'objecte del contracte.
- Que s'indica el preu cert i aquest és suficientment indicatiu del que pot acabar costant el contracte a l'ens contractant.
- Que s'indica la partida pressupostària.
- Que s'indica el termini d'execució i s'ajusta a allò adjudicat.
- Si l'anunci conté més informació d'aquella que requereix la normativa, es verificarà igualment la seva veracitat.

Baixa desproporcionada o temerària

- En el cas que una proposta hagi estat declarada en baixa desproporcionada o temerària, caldrà verificar que s'ha donat audiència al licitador afectat i s'ha informat la junta de contractació administrativa.

Fiscalització de l'expedient

- Comprovar que, d'acord amb el que es preveu en l'article 44.4B) de la LGFP, la intervenció general:
 - Ha disposat de l'expedient de contractació previ a l'inici del període de licitació.
 - Ha emès informe sobre la proposta de resolució.
 - Pels casos anteriors, indicar el resultat de la fiscalització. En el cas de que sigui desfavorable, recollir i analitzar en els papers de treball els arguments exposats.
 - Recollir i analitzar, igualment, qualsevol altra objecció que hagi pogut formular la Intervenció en altres fases de la tramitació de la despesa, especialment les observacions o objeccions a les actes de recepció i de comprovació de serveis, obres i adquisicions.

Execució del contracte

- Obtenir evidència que el contracte s'ha executat o, en el seu cas, s'està executant amb estricta subjecció a les clàusules del contracte i dins dels terminis assenyalats. Quan correspongui, que el bé o servei s'ha recepcionat i està en poder de l'entitat. Si la naturalesa del bé o servei ho permet, es verificarà la seva existència mitjançant comprovació material per part dels auditors. En cas contrari, es farà constar als papers de treball les circumstàncies que ho impedeixen i les evidències alternatives que s'han cercat per obtenir una seguretat raonable de que el bé s'ha rebut o que el servei s'ha prestat. Quan els béns a comprovar siguin un nombre elevat, les comprovacions es faran per mostres que s'indicaran al paper de treball.
- Analitzar la raonabilitat de la comptabilització pressupostària i patrimonial de les transaccions que deriven de l'execució del contracte.

Resolució del contracte

- Quan el contracte que es revisa hagi estat resolt, comprovar que s'ha donat alguna de les causes previstes en l'article 31 de la LCP i que s'ha acordat per l'òrgan que té atribuïda la competència d'acord amb l'article 31.2 de la LCP.
- En els casos anteriors, revisar la liquidació del contracte que es practiqui i, quan la resolució sigui per culpa del contractista, el càlcul de la indemnització per danys i perjudicis i que s'hagi produït la confiscació de la fiança i la retenció de garantia. Caldrà analitzar, igualment, el reflex pressupostari i comptable d'aquestes operacions.

Adicionalment a les comprovacions anteriors, en funció de la naturalesa del contracte caldrà executar les proves i procediments d'auditoria següents:

A. Contractes d'obra

Objecte del contracte

- Comprovar que l'objecte del contracte s'adequa al d'un contracte d'obra.

Projectes d'obra

- Verificar l'existència d'un projecte degudament aprovat, juntament amb el plec de clàusules administratives i de prescripcions tècniques.
- Comprovar que el projecte s'ha referit a obres completes (d'acord amb l'article 15.1 de la LCP, són obres completes les susceptibles de satisfer totalment l'ús general o el servei públic).
- Quan el projecte sigui separat, comprovar que la fracció d'obra que s'ha adjudicat es pot considerar ben diferenciada. A aquest efectes, es podrà considerar ben diferenciada si:
 - La fracció d'obra és susceptible d'utilització independent.
 - El projecte fraccionat pot ser substancialment definit i executat, no precisant de cap coordinació o ajust amb els executors de fases anteriors o posteriors.
- En aquest segon cas, comprovar que l'entitat fiscalitzada disposa d'un projecte, avantprojecte o d'una planificació global de l'obra a executar i que té previstes tant les etapes i calendaris d'execució com els recursos pressupostaris per a finançar la inversió.
- Quan s'hagi adjudicat un contracte d'un projecte separat, que sigui continuació d'un d'anterior, al mateix contractista que aquest darrer, comprovar que no s'ha utilitzat aquest argument com a criteri d'adjudicació.
- Comprovar que els projectes continguin, com a mínim:
 - Memòria explicativa de les necessitats a satisfer i els factors a tenir en compte.
 - Plànols.
 - Pressupost, que ha d'expressar necessàriament els preus unitaris.

- Quan es tracti d'un contracte d'obra pública que comporti la nova construcció d'infraestructures, comprovar si el projecte, o en el seu defecte l'expedient de l'obra, conté un estudi d'impacte mediambiental. En cas negatiu expressar-ho en els papers de treball i, en cas afirmatiu documentar-ho a l'expedient.
- Quan l'import de les obres sigui superior a la quantitat que fixi per aquell any la llei del pressupost general, el projecte haurà de contenir també:
 - Programa de desenvolupament dels treballs.
 - En el cas que les obres hagin de ser objecte d'explotació retribuïda, els estudis econòmics i administratius respecte al règim d'utilització i tarifes aplicables.

Tramitació d'emergència

- Quan la transacció a revisar s'hagi tramitat sota aquesta modalitat, cal verificar que s'ha declarat expressament, que s'ha justificat, i que s'ha donat compte al Govern.

Realització directa d'obres

- Quan s'hagi disposat la realització directa d'obres, comprovar que s'han autoritzat per l'òrgan de contractació que tingui les atribucions corresponents i que es dona un dels supòsits previstos en el punt 6 l'article 18 de la LCP.

Procediment i forma d'adjudicació

- En el cas d'utilitzar-se un procediment restringit, comprovar que el plec de clàusules administratives particulars han establert criteris objectius reguladors de l'admissió prèvia i que aquests han estat degudament aplicats en la seva selecció.
- Quan la forma d'adjudicació ha estat la contractació directa, constatar que es troba davant un dels supòsits previstos en l'article 22 de la LCP i en l'article 6 de la llei del pressupost i que, quan ha estat possible, s'han demanat ofertes per escrit almenys a tres empreses capacitades.
- Quan la forma d'adjudicació hagi estat la subhasta, verificar que l'import de la licitació era inferior a 240.405 euros i que es justificava per no exigir-se una qualificació tècnica especial o la utilització d'equips complexos.

Execució del contracte

- Verificar que l'expedient conté l'acta de comprovació del replantejament de l'obra i que aquesta és posterior a la formalització del contracte.

- Verificar que s'ha donat compliment als terminis fixats per a l'execució del contracte o si, en el cas de demores imputables al contractista, s'han adoptat les mesures previstes en l'article 26.2 de la LCP.
- Si s'han donat suspensions de les obres, analitzar la possibilitat que s'hagin acreditat les indemnitzacions previstes en l'article 28 de la LCP.
- Quan durant l'execució del contracte es produeixi una cessió del mateix a un altre contractista, comprovar que el cessionari ha acreditat capacitat i solvència tècnica i econòmica i que la cessió s'ha aprovat per l'òrgan de contractació.

Modificació del contracte

- En el supòsit que s'hagi modificat el contracte, comprovar que:
 - Que l'ha aprovat l'òrgan de contractació.
 - Que s'ha formalitzat en document administratiu i s'ha publicat al BOPA amb els requisits exigits en l'article 20.4 de la LCP.
 - Que el conjunt de les modificacions tramitades no impliquen, aïlladament o conjunta, alteracions del preu d'adjudicació del contracte en més o menys del 20% del seu import, o representin una alteració substancial del projecte.
 - Que s'ha comptabilitzat adequadament el compromís derivat d'aquesta modificació.

Recepció

- Quan l'obra hagi acabat, o s'hagi de produir una recepció d'una part d'obra realitzada, verificar l'existència de la recepció provisional amb els requisits exigits per l'article 29.3 de la LCP.
- Verificar que en el moment de la recepció provisional s'havia practicat una retenció del 5% de l'import de l'obra o, en el seu cas, que aquesta retenció s'havia substituït per un aval bancari. En el supòsit que s'haguessin observat defectes, caldrà comprovar que s'ha donat compliment a les retencions de pagament i altres requisits exigits en l'article 29.4 de la LCP.
- Quan correspongui, comprovar que s'ha produït la recepció definitiva amb els efectes que es detallen en l'article 30 de la LCP. Verificar l'existència d'actes o altra documentació que informi de la recepció definitiva i la seva correcció.

B. Contractes de gestió de servei públic

Objecte del contracte

- Comprovar que l'objecte del contracte s'adequa al d'un contracte de gestió de servei públic.
- Verificar que la durada del contracte no excedeix de 50 anys. Igualment, si el contracte ha estat objecte de pròrrogues, comprovar que el període inicial i les pròrrogues posteriors no excedeixen del termini indicat.

Formes d'adjudicació

- Cal verificar que el contracte s'ha adjudicat per concurs o, quan es donin el supòsits previstos en l'article 37.2 de la LCP, per contractació directa.

Modificacions

- Obtenir de l'expedient la justificació que motiva la modificació del contracte la qual, en tot cas, haurà de ser per raó d'interès públic.
- Revisar les modificacions que afectin al règim financer del contracte i si és raonable atenent a la necessitat de mantenir l'equilibri econòmic del contracte i permetre la continuïtat de la seva execució.
- Analitzar el reflex pressupostari i comptable derivat d'aquesta modificació.

Extinció del contracte

- Si durant l'exercici revisat s'extingeix un contracte de gestió de servei públic, revisar la reversió a l'administració de les obres, les instal·lacions, etc., així com l'efecte comptable de la mateixa.

C. Contractes de subministraments

Objecte del contracte

- Comprovar que l'objecte del contracte s'adequa al d'un contracte de subministraments, d'acord amb el regulat a l'article 44 de la LCP.

Plec de bases

- Verificar l'existència d'un plec de bases ajustat als requeriments de l'article 45 de la LCP i que els béns subministrats reuneixen els requisits que el plec imposa.

Forma d'adjudicació

- Quan l'adjudicació no hagi estat per concurs, contrastar els motius que s'argumenten amb els que possibiliten la contractació directa segons l'article 46.2 de la LCP o els contractes menors previstos en l'article 8 de la llei del pressupost i avaluar la seva raonabilitat. Pels contractes directes i els subministraments menors, analitzar la possibilitat de que s'hagin pogut fraccionar els contractes a l'objecte d'eludir un altre procediment de contractació (articles 5 i 7 de la llei del pressupost). En el cas de contractes menors comprovar que aquests no tinguin una durada superior als 2 anys ni hagin estat objecte de pròrroga o revisió de preus, amb les excepcions que preveu el mateix article.

D. Contractes de treballs tècnics i de serveis

Objecte del contracte

- Comprovar que l'objecte del contracte s'adequa al d'un contracte de treball tècnic i de serveis, d'acord amb el regulat a l'article 52 de la LCP.
- Quan no s'hagin aprovat plecs de clàusules administratives que regeixin la contractació, revisar si el contracte conté amb precisió la definició del contingut i abast de les prestacions.
- Verificar que el termini del contracte no sigui superior a quatre anys i, incloses pròrrogues, a sis anys, llevat dels complementaris de contractes d'obra o de subministrament que serà, com a màxim, el del contracte principal.

Subcontractació

- Si de l'expedient revisat se'n deriva la possible subcontractació parcial de l'objecte del contracte, verificar si s'ha informat prèviament a l'òrgan de contractació.

Forma d'adjudicació

- Quan l'adjudicació no hagi estat per concurs, contrastar els motius que s'argumenten amb els que possibiliten la contractació directa segons l'article 54.2 de la LCP, l'article 8 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2021, el punt 2 de la disposició final quarta de la Llei 2/2016, de 10 de març, del pressupost per a l'exercici del 2016 i la Disposició addicional cinquena, de la Llei 5/2008, del 15 de maig, d'acompanyament del projecte de Llei del pressupost 2008 sobre les noves formes de contractació i finançament d'obres públiques.

E. Contracte de concessió d'obra pública

Per a la revisió d'aquests contractes, i de les seves modificacions, s'estarà al que es determina en els procediments per als contractes d'obra pel que fa a la preparació, licitació i adjudicació del contracte i de les seves modificacions, amb les particularitats que deriven de la llei (procediments, autoritzacions prèvies, penalitats, terminis, etc.) i les que es detallen més endavant les quals tenen els objectius següents:

- Evidenciar la major eficiència d'aquests procediments de contractació front els procediments convencionals.
- Comprovar que es registra adequadament l'execució del contracte, especialment, que es dona el tractament d'operació financera als compromisos futurs amb els contractistes en el cas que l'operació s'hagi de considerar d'aquesta naturalesa.

Els treballs específics a executar són:

- Dur a terme una revisió crítica de l'estudi de viabilitat contrastant les dades que allí s'hi consignin amb les derivades de l'adjudicació i de l'execució, especialment aquelles que permetin mesurar l'eficiència del procediment com són: costos de les obres, terminis d'execució, costos financers, en el seu cas, volums d'ingressos, solvència del contractista, etc.
- Analitzar si el tractament que l'entitat ha de donar a la concessió és el d'operació financera. Per això caldrà analitzar i ponderar les qüestions següents:
 - Qui assumeix els riscos del manteniment dels actius. Comprovar si el manteniment l'haurà de fer directament l'Administració o, en el cas que el faci el concessionari, si els costos es traslladen directament a l'Administració.
 - Quins compromisos ha d'assumir l'Administració en el cas de resolució anticipada de la concessió. Comprovar si l'Administració ha d'assumir directament l'operació financera associada a la concessió, tant si és resolució per causa dolosa o no.
 - Existència de risc de demanda. Comprovar si els ingressos del concessionari es determinen en funció de la demanda dels serveis de la concessió o, per contra, estan majoritàriament garantits per l'Administració.
 - Relacionat amb el punt anterior, comprovar si la concessió té, o tindrà, ingressos de tercers o, per contra, el conjunt dels ingressos seran de l'Administració.
 - Quins imports de valor residual haurà d'assumir l'Administració al final de període de vigència del contracte, comparant-lo amb el que resultaria d'una operació financera per un termini similar.
 - Comprovar si es traslladen directament qualsevol variació de cost del projecte a l'Administració i, per tant, el risc de la construcció no és assumit pel concessionari.
- Quan els compromisos de la concessió s'hagin de considerar operació financera, comprovar que es dóna el tractament comptable i pressupostari adequat a aquesta naturalesa.
- Durant el procés de construcció comprovar especialment:
 - L'existència de l'acta de comprovació del replanteig.
 - La supervisió i validació per tècnics de l'Administració de les certificacions d'obra.
 - L'acta de comprovació i inici de l'explotació de la concessió. Verificar l'existència de pagaments previs per part de l'Administració i, en cas afirmatiu, comprovar que es poden donar atenent el regulat en el contracte.
- Pel que fa a Forces Elèctriques d'Andorra, i amb l'aprovació i entrada en vigor de la Llei 5/2016, del 10 de març, que regula l'ens públic Forces Elèctriques d'Andorra (FEDA) i el règim de les activitats dels sectors elèctric, del fred i de la calor, caldrà obtenir evidència de com s'ha implementat en l'entitat la referida norma i en particular com s'ha desplegat l'article 16 de la Llei. I en concret pel que fa a si el Consell d'Administració ha aprovat el manual de bones practiques i que

aquest s'hagi publicat a la pàgina web de FEDA. I si amb la mateixa finalitat, FEDA ha publicat les adjudicacions de contractes realitzades per un import superior a aquell que determina anualment la Llei del pressupost, a excepció dels contractes amb els proveïdors d'energia elèctrica i de gas natural líquat i, en general, els previstos a l'article 2 de la Llei de contractació pública.

TRIBUTS

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei 94/2010, del 29 de desembre, de l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 29-4-2015, BOPA any 2015/núm. 38).
- Llei 95/2010, del 29 de desembre, de l'impost sobre societats (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 6-6-2019, BOPA any 2019/núm. 55).
- Llei 11/2012, del 21 de juny, de l'impost general indirecte (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 5-6-2019, BOPA any 2019/núm. 55).
- Llei 5/2014, del 24 d'abril, de l'impost sobre la renda de les persones físiques (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 5-6-2019, BOPA any 2019/núm. 55).
- Decret del 2-07-2014 pel qual s'aprova el Reglament de l'impost general indirecte (BOPA any 26/núm. 40).
- Decret del 23-07-2014 pel qual s'aprova el Reglament d'aplicació de la Llei 5/2014, del 24 d'abril, de l'impost sobre la renda de les persones físiques, i la modificació del Reglament de l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals (BOPA any 26/núm. 45).
- Decret del 23-09-2015 pel qual s'aprova el Reglament de l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals (BOPA any 2015/núm. 66).
- Decret del 14-5-2019 pel qual s'aprova el Reglament de l'impost sobre societats (BOPA any 2019/núm. 45).
- Decret 207/2021, del 23-6-2021, pel qual s'aprova la modificació del Reglament de l'impost sobre societats i del Reglament de l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals (BOPA any 2021/núm. 73).

OBJECTIUS

Verificar que l'entitat dóna compliment a les seves obligacions formals i materials en relació als tributs als quals es troba sotmesa.

Determinar si els comptes anuals reflecteixen tots els passius existents o contrets a la data de la fiscalització per aquests conceptes.

Determinar que tots els compromisos importants o contingències existents a la data de revisió es presenten adequadament als comptes anuals.

TREBALLS A EXECUTAR

- Atenent a la naturalesa jurídica de l'entitat i a la activitat que duu a terme i als tercers amb els quals ha fet transaccions, determinar els tributs als quals es troba sotmesa l'entitat.
- Elaborar la cèdula sumària de l'àrea recollint les liquidacions presentades, la data, els imports i altra informació rellevant relativa als tributs que ha satisfet l'entitat.

- Comprovar que els imports anteriors són els que deriven dels estats i comptes de l'entitat i que són coincidents amb els pagaments efectuats.
- Comprovar que els imports liquidats pels diferents tributs són els que deriven dels estats comptables i que s'han fet en la data que correspon atenent al calendari fiscal vigent.
- Verificar que a data de tancament l'entitat no es troba subjecta a cap inspecció fiscal, així com tampoc al llarg de l'exercici, en cas afirmatiu verificar el resultat d'aquesta inspecció i les eventuais sancions.

Impost general indirecte

- En el supòsit que l'entitat es trobi subjecta a l'impost, verificar que aquest es repercuteix d'acord amb el que disposa la norma d'aplicació, i que en el cas del suportat és donen les condicions per ser considerat deduïble.
- Verificar que es liquida d'acord amb el que disposa la norma i el règim que li sigui aplicable a l'entitat.
- Verificar que l'impost es registra adequadament.

Impost sobre societats

- Quan l'entitat es trobi subjecta i no exempta a l'impost sobre societats, verificar que dins del mes de juliol de 2021 s'ha efectuat la liquidació final d'acord amb el que disposa la norma d'aplicació.
- Verificar que l'impost es registra adequadament.
- En el cas de pagament a compte validar els càlculs del mateix.
- S'haurà de confeccionar un paper de treball amb la conciliació entre el resultat comptable i la base de tributació, el tipus aplicat i l'impost meritat.

Retencions sobre la renda dels no-residents fiscals (IRNR)

- En el supòsit que l'ens fiscalitzat hagi satisfet imports per treballs i prestacions de serveis o arrendaments subjectes a IRNR, comprovar que s'ha practicat adequadament la retenció de l'impost i que aquesta retenció s'ha liquidat en el trimestre que correspon i en la forma prevista. En el cas d'existir convenis de no doble imposició o altres que comportin la no aplicació d'aquest impost documentar-ho degudament.

Retencions efectuades de l'impost sobre la renda de les persones físiques

- A partir dels butlletins de salari, confeccionar un quadre amb les retencions practicades per aquest concepte i els imports liquidats mensualment al Departament de Tributs i Fronteres, i contrastar amb els imports comptabilitzats i els imports liquidats, analitzant les diferències.
- Sobre una mostra de treballadors que han percebut retribucions en l'exercici fiscalitzat comprovar:
 - Que a cada treballador hi havia el percentatge de retenció que li corresponia, i que aquest era el que havia determinat i comunicat la CASS, en cas de canvis en aquests percentatges documentar i justificar-ne els motius.

- Que pels treballadors subjectes a retenció se'ls hi han aplicat efectivament.
 - Que les retencions són les correctes atenent al temps i naturalesa de la relació contractual i que totes aquelles gratificacions susceptibles de ser generadores de retenció han estat declarades i han sofert dita retenció.
 - Que els pagament de les retencions practicades s'han liquidat en forma i en els períodes corresponents.
- Verificar la composició, funcionament, i raonabilitat del compte 4751 “Departament de Tributs i Fronteres creditor per retencions practicades”, o el compte anàleg utilitzat per l’entitat.

SOSTENIBILITAT DE LES FINANCES PÚBLIQUES I ESTABILITAT PRESSUPOSTÀRIA I FISCAL *

*** Aquest apartat és d'aplicació en la realització de l'informe corresponent al Govern**

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), i les seves modificacions posteriors.
- Llei 32/2014, del 27 de novembre, de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102) i les seves modificacions posteriors.
- Edicte de 28-9-2020 pel qual es fa públic els objectius de sostenibilitat financera i d'estabilitat pressupostària i fiscal per a l'exercici 2021 (BOPA any 2020/núm. 115).
- Llei 18/2020, del 17 de desembre, del pressupost per a l'exercici del 2021 (BOPA any 2021/ núm. 2).
- Edicte de 4-6-2021 pel qual es fan públics els objectius de sostenibilitat financera i d'estabilitat pressupostària i fiscal de l'Administració general actualitzats per a l'exercici del 2021 i l'objectiu de deute del Principat actualitzat (BOPA any 2020/núm. 66).
- Marc pressupostari de l'Administració general.

OBJECTIUS

Comprovar que el projecte de pressupost disposava d'un marc pressupostari previ, i que el pressupost s'ajusta al mateix.

Verificar que en l'execució i liquidació del pressupost s'han complert les obligacions que estableix la LSEPF en matèria de sostenibilitat financera i d'estabilitat pressupostària i fiscal.

TREBALLS A EXECUTAR

Pressupost

- Comprovar que a data de la revisió del marc pressupostari de Govern es comptava amb l'informe previ del Tribunal sobre els objectius.
- Comprovar que l'elaboració i l'aprovació del pressupost de l'exercici s'ha ajustat al marc pressupostari general aprovat. En aquest sentit, caldrà comparar el pressupost aprovat amb el que es conté en el marc pressupostari i recollir les justificacions, que en el seu cas, hagi fet l'entitat per a justificar els possibles desajustos.
- Comprovar, en el pressupost aprovat:

- Quan el pressupost no s'ajusti al Marc pressupostari, que el pressupost dóna compliment a les limitacions normatives de la LSEPF relatives a la capacitat d'endeutament, a la despesa màxima permesa, la regla de la despesa corrent i la limitació de la imposició directa.
- Es preveu la quantia adequada del compte de compensació i que el pressupost inclou la partida pressupostaria corresponent destinada a la seva dotació.

Execució i liquidació del pressupost i pressupost extraordinari

- Les validacions respecte els articles 15, 16 i 20 de la LSEPF seran sobre els imports liquidats.
- Validar que l'endeutament per l'exercici sigui d'acord amb el marc pressupostari i els objectius publicats per aquell exercici, tot indicant les possibles diferències detectades en termes absoluts i percentuals, i justificant-les adequadament. Validar així mateix que l'endeutament de l'Administració general de l'estat no supera els límits fixats per l'article 12 de la LSEPF.
- Validar que la despesa per l'exercici sigui d'acord amb el marc pressupostari i els objectius publicats per aquell exercici, tot indicant les possibles diferències detectades en termes absoluts i percentuals, i justificant-les adequadament. Validar així mateix que la despesa de l'Administració general de l'estat no supera els límits fixats per l'article 15 de la LSEPF.
- Validar que la despesa corrent o de funcionament per l'exercici sigui d'acord amb el marc pressupostari i els objectius publicats per aquell exercici, tot indicant les possibles diferències detectades en termes absoluts i percentuals, i justificant-les adequadament. Validar així mateix que la despesa corrent o de funcionament de l'Administració general de l'estat no supera els límits fixats per l'article 16 de la LSEPF.
- Validar que el pes de la tributació directa sobre el total de impostos directes e indirectes de l'Administració general per l'exercici sigui d'acord amb el marc pressupostari i els objectius publicats per aquell exercici, tot indicant les possibles diferències detectades en termes absoluts i percentuals, i justificant-les adequadament. Validar així mateix que el pes de la tributació directa sobre el total de impostos directes e indirectes de l'Administració general no supera els límits fixats per l'article 20 de la LSEPF.
- En el cas de superàvits pressupostaris veure que s'han destinat o bé a la reducció de deute públic, a la dotació d'un compte de reserves de lliure disposició o a l'adquisició de participacions en entitats públiques o de dret públic, o en societats públiques participades per l'Administració general. Per a dur a terme aquesta comprovació caldrà obtenir el resultat pressupostari de l'exercici anterior i verificar que el superàvit o dèficit de caixa és més petit que la variació de passius financers. Aquesta anàlisi caldrà fer-la, igualment, sobre el resultat pressupostari de l'exercici que es fiscalitza.
- Verificar que la dotació al compte de compensació ha sigut la fixada per l'article 19 de la LSEPF.
- En el cas de pressupostos extraordinaris previstos en els articles 14 i 17 de la LSEPF analitzar el compliment dels mateixos.

Control

- Demanar els informes de seguiment trimestrals d'execució del pressupost previstos en l'article 21 de la LSEPF, i dels mecanismes de control, que contempla Capítol setè de la LSEPF. Fer un anàlisi dels mateixos, en cas de desviacions respecte a les previsions, demanar les justificacions pertinents i les mesures que s'han aplicat per corregir-ho.
- Demanar si en l'execució del pressupost la intervenció ha detectat un incompliment o un risc greu d'incompliment de les obligacions establertes als articles 12 i 15 relatives al deute, a la despesa permessa o al dèficit públic dels comuns, d'acord al marc pressupostari aprovat, i si s'ha informat al Tribunal, segons l'article 22 de la LSEPF.
- En el cas de la implantació de plans d'equilibri financer, veure que s'han creat i desenvolupat d'acord al que preveu la LSEPF, veure'n els motius que els van originar, la seva evolució i si han donat resposta a la necessitat de re-equilibrar el pressupost.
- Comprovar que s'ha remès al Tribunal de Comptes, per part de les intervencions, dels informes globals previstos en l'article 8.3 de la LSEPF.
- En el cas que pertoqui verificar que s'ha donat compliment a l'article 8.4 de la LSEPF, i que l'entitat hagi estat sotmesa a una auditoria sobre la gestió econòmica realitzada, a la finalització de cada mandat polític, d'acord amb els requisits i continguts que s'hagin determinat reglamentàriament.

TRANSFERÈNCIES ALS COMUNS *

*** Aquest apartat és d'aplicació en la realització de l'informe corresponent al Govern**

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns, de 4 de novembre de 1993 (BOPA any 5/núm. 64).
- Llei 19/2017, del 20 d'octubre, qualificada de modificació de la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns (BOPA any 2019/núm. 79).
- Llei 32/2017, del 20 de desembre, de col·laboració entre l'Administració general i els comuns, i entre els comuns (BOPA any 2018/núm. 4).
- Llei 25/2018, del 18 d'octubre, de modificació de la Llei 32/2017, del 20 de desembre, de col·laboració entre l'Administració general i els comuns, i entre els comuns (BOPA any 2018/núm. 67).
- Llei general d'ordenació del territori i urbanisme (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 19-6-2019, BOPA any 2019/núm. 57).
- Decret legislatiu del 18-9-2019 de publicació del text consolidat de la Llei 18/2017, del 20 d'octubre, qualificada de transferències als comuns (BOPA any 2019/núm. 79).
- Llei 18/2020, del 17 de desembre, del pressupost per a l'exercici del 2021 (BOPA any 2021/ núm. 2).

OBJECTIUS

Determinar si les transferències han estat quantificades i distribuïdes, i que s'han destinat a les finalitats previstes, d'acord amb la normativa vigent.

Que, per part del Govern, no s'han fet inversions o altres actuacions que podrien comportar ajuts addicionals als que s'han de percebre a través d'aquestes ajudes.

TREBALLS A EXECUTAR

Quantia dels ajuts

- Verificar que Govern hagi inclòs en el pressupost de l'Administració general per a cada exercici econòmic, i com a crèdit ampliable, l'import total de les transferències als comuns determinades d'acord amb les disposicions de la preceptiva Llei.
- Comprovar que l'import transferit per aquest concepte per l'exercici 2021 de les transferències de capital als comuns s'hagin fet d'acord amb els termes establerts per la Llei qualificada de transferències als comuns.
- Verificar que als efectes de les previsions de la Llei, el Departament d'Estadística del Govern hagi emès, amb caràcter anual i durant el primer trimestre de l'any natural posterior, una nota informativa amb el contingut o l'expressió numèrica dels índexs o paràmetres següents d'acord amb les

definicions i el contingut normatiu d'aquesta Llei, referides al 31 de desembre de cada any:

- ✓ Producte interior brut.
 - ✓ Taxa de variació de l'avanç del producte interior brut anual.
 - ✓ Població registrada, total i per parròquia.
 - ✓ Població estimada, total i per parròquia.
 - ✓ Població d'infants registrada, total i per parròquia.
 - ✓ Població d'infants estimada, total i per parròquia.
 - ✓ Població de gent gran registrada, total i per parròquia.
 - ✓ Població de gent gran estimada, total i per parròquia.
 - ✓ Distribució de pernотacions per parròquia.
 - ✓ Nombre d'establiments comercials, total i per parròquia.
- Verificar la distribució de la quantia anterior entre els comuns tenint en compte que s'ha de distribuir, d'acord amb la LQTC.
 - Verificar que durant el segon trimestre de l'exercici el ministeri encarregat de les finances hagi elaborat un informe motivat de la liquidació per al repartiment entre els comuns de l'import destinat a les transferències en aplicació de les disposicions d'aquesta Llei. Comprovar que si a la data d'emissió de l'informe motivat objecte del paràgraf anterior el ministeri encarregat de les finances no disposés de la totalitat de les dades o paràmetres per al càlcul del repartiment de l'import destinat a les transferències als comuns, hagi procedit a fer el pagament per la mateixa quantitat del trimestre anterior, i així successivament fins a disposar de la totalitat de les dades o paràmetres.
 - Comprovar que el Govern hagi satisfet als comuns l'import anual de les transferències objecte d'aquesta Llei mitjançant quatre pagaments, a efectuar a l'inici de cadascun dels trimestres naturals.
 - Validar els càlculs definitius efectuats per Govern, i la regularització efectuades per la diferència entre els pagaments a comptes i els imports finals que correspondrien a transferir.
 - Obtenir evidència de que les assignacions pressupostàries determinades s'han notificat a cada comú i si algun d'aquests ha formulat cap impugnació. En el cas d'existir analitzar les bases argumentals de la mateixa i, en el seu cas, les solucions adoptades pel Govern.
 - Comprovar que no figura en la liquidació de pressupost cap subvenció o ajut als comuns que sigui incompatible amb la LQTC.
 - De la totalitat de projectes d'inversió endegats pel Govern, revisar que es troben en algun dels següents supòsits:
 - Que són projectes susceptibles de ser considerats d'interès nacional, en els termes de l'article 61 i següents del Decret legislatiu del 19-6-2019 de publicació del text refós de la Llei general d'ordenació del territori i urbanisme (BOPA any 2019/núm.57), com ara la construcció d'infraestructures viàries i de comunicació, a l'execució de la política hidràulica, de sanejament i energètica, a la lluita contra la contaminació i a la protecció de la natura, a la dotació de serveis de caràcter sanitari, assistencial, educatiu, cultural, administratiu, de seguretat i protecció civil.
 - Que són de caràcter nacional.
 - Que siguin competència del Govern.
 - En el cas d'actuacions en carreteres secundàries, que es limiti a les obres de l'enquitrانament, senyalització i manteniment.

REVISIÓ DE L'INFORME I ELS PAPERS DE TREBALL D'ALTRES AUDITORS

LEGISLACIÓ APLICABLE

ISSAI 2610 – Ús dels treballs dels auditors interns.

ISSAI 2620 – Ús dels treballs d'un expert.

En aquells aspectes en els quals la relació és anàloga a la que es descriu en els objectius posteriors.

OBJECTIUS

Els procediments d'auditoria que es descriuen tenen per finalitat poder assumir la responsabilitat del treball realitzat per l'altre auditor, respecte de l'auditoria financera, amb el que es vol obtenir evidència suficient de que el treball executat per altres auditors s'ha dut a terme amb subjecció a les normes d'auditoria del sector públic i s'han executat, amb eficàcia, els procediments d'auditoria generalment acceptats. Igualment, es comprovarà que per a l'execució d'aquests treballs s'ha disposat de les autoritzacions a que fa esment la Llei del Tribunal de Comptes.

Aquest treball és necessari per assumir la feina d'altres auditors, respecte de l'auditoria financera, en aquelles entitats que hagin estat auditades. Quan d'aquesta revisió, i, en el seu cas, d'altres complementàries que pugui proposar l'auditor, se'n derivin mancances, debilitats, insuficiències o conclusions diferents a les que hauria arribat aquest auditor, haurà de completar els procediments d'auditoria necessaris fins a obtenir l'evidència suficient que li permeti emetre el seu informe de fiscalització.

Aquest procediment no es podrà aplicar respecte de la fiscalització del control de legalitat, la qual s'haurà de dur a terme executant els procediments d'auditoria previstos en les guies de fiscalització d'aquest Tribunal.

TREBALLS A EXECUTAR

Quan en els treballs de fiscalització s'observi l'existència d'informes d'auditoria que facin referència a l'entitat i període que es revisa, el treball per compte del Tribunal es podrà suportar parcialment en aquests treballs d'auditoria sempre que resultin satisfactòries les verificacions que es demanen en aquest apartat. No obstant l'anterior, els papers de treball elaborats per compte del Tribunal s'hauran de complementar amb aquella evidència (acords, contractes, factures, documents i altra informació) que suportin les conclusions que s'assumeixen del treball de l'auditor.

Igualment, qui executi la fiscalització per compte del Tribunal, haurà de comprovar que s'ha sol·licitat al mateix els criteris, principis, etc., a que fa esment l'article 5.4 de la Llei del Tribunal de Comptes.

A partir de la revisió dels expedients de treball dels auditors:

- Elaborar una fitxa on es detalli:
 - Nom de la firma auditora,
 - Nom del soci signant de l'informe d'auditoria,
 - Ubicació de la firma auditora,
 - Data del control,
 - Any dels comptes anuals,
 - Nom de l'equip d'auditoria que ha dut a terme el treball, amb indicació de la categoria.

Estructura i contingut de l'informe

- Verificar que l'informe d'auditoria conté els següents elements:
 - Títol,
 - A qui va adreçat,
 - Identificació dels comptes auditats,
 - Referència als principis i normes d'auditoria aplicats,
 - En el seu cas, limitacions a l'abast, salvetats i incerteses,
 - Una opinió professional,
 - La firma,
 - La data de l'informe,
 - L'adreça dels auditors.
- A partir de l'observació dels papers de treball dels auditors, verificar que la data de l'informe és correcta.
- Avaluar la raonabilitat de l'opinió d'auditoria atenent a les limitacions a l'abast, les salvetats i les incerteses expressades a l'informe d'auditoria.
- Verificar que hi ha una explicació suficient en els estats financers i la memòria:
 - Estat de Situació financera i de resultat financer.
 - Els estats definits en l'article 48 de la LGFP.
 - Memòria contenint la informació que proposa la intervenció general.

Independència, integritat i objectivitat

- Verificar si els auditors, i els integrants de l'equip d'auditoria, s'han assegurat de tenir independència respecte l'ens auditat que els hi permeti actuar amb integritat i objectivitat.
- Comprovar que s'ha advertit oportunament i adequada al personal sobre la necessitat d'observar els requeriments d'independència, integritat, objectivitat en relació a l'ens auditat i les parts relacionades com sucursals, inversors, afiliats, ...
- Comprovar que, en el seu cas, també s'ha assegurat la independència d'altres auditors, per treballs fets sobre àmbits parcials o components separats de l'entitat.
- Si s'ha detectat qualsevol informació que pugui indicar manca d'independència, integritat, i objectivitat, verificar si s'ha resolt adequadament i identificat els seus possibles efectes.
- Si varen ser els honoraris facturats pels serveis prestats en anys anteriors, cobrats abans de l'emissió de l'informe d'aquest encàrrec.

Equip de treball

- Comprovar, en la planificació dels treballs, que es van preveure i establir les necessitats de personal en el temps oportú i varen ser aprovades pel soci responsable del treball.
- Comprovar que el personal assignat al treball té, en el seu conjunt, un apropiat nivell d'experiència, destresa i formació tècnica en relació a la complexitat o altres requeriments de l'encàrrec.

Planificació

- Avaluar si dels papers de treball analitzats se'n desprèn una adequada planificació de la auditoria.
- La planificació ha tingut en compte:
 - Naturalesa de les activitats,
 - Condicions econòmiques que afecten l'ens o al sector,
 - Experiència de l'equip de treball,
 - Materialitat i risc,
 - Enfocament global d'auditoria,
 - Calendari,
 - Utilització d'experts,
 - Eines d'auditoria, mostres estadístiques, auditoria informàtica, ...
- Indicar la materialitat emprada pels auditors i avaluar-ne la seva raonabilitat.
- Verificar si hi ha un pressupost d'hores en l'arxiu.
- Verificar si hi figura la carta d'encàrrec indicant les obligacions actuals, en l'arxiu.

Revisió i supervisió

- Comprovar que hi ha evidència adequada de que els papers de treball han estat revisats mitjançant les firmes del gerent del treball i del soci que firma.
- Preparar un resum dels punts que s'han discutit i avaluat en el transcurs del treball d'auditoria.

Evidència d'auditoria

- Control intern:
 - Comprovar que hi ha constància en l'expedient de que s'ha avaluat el control intern, ja sigui amb qüestionari, resum de procediments o fluxgrames. I que s'han fet les corresponents proves de compliment.
 - Preparar un resum de les debilitats de control intern detectades.
 - Fer un extracte de la carta o informe de recomanacions.
- Papers de treball:
 - Comprovar que en els papers de treball hi ha constància de qui els ha preparat i la data, qui els ha revisat i la data, objectiu de la prova i conclusió de la prova.
 - Quan correspongui, verificar que s'ha comprovat que els saldos inicials s'han creuat amb l'auditoria de l'exercici anterior i els saldos finals amb els majors i el balanç de tancament.

- Per cadascuna de les àrees de revisió, preparar un resum de les proves i procediments d'auditoria efectuats i del resultat dels mateixos, avaluant la seva raonabilitat.
- Entre d'altres, cal comprovar que s'han dut a terme les següents proves i procediments d'auditoria:
 - Quan les partides siguin significatives, l'inventari, comprovació d'inventari o procediments similars que hagin permès obtenir evidència de l'existència física dels béns de l'immobilitzat i de les existències que integren l'actiu de l'ens.
 - Proves relatives a criteris comptables i estimats, així com de la seva aplicació uniforme respecte d'exercicis anteriors. Per exemple: criteris d'amortització i estimats de vida útil, criteris de valoració d'existències, obsolescència de béns, estimació de dubtós cobrament, provisions, valoració d'inversions financeres i dotacions, ...
 - Proves relatives a tall d'operacions, de compres i despeses, vendes, i d'entrades i sortides de béns, abans i després de la data de tancament.
 - Anàlisi de la cobertura d'assegurances dels béns, drets, riscos, ...
 - Circularització de bancs i entitats financeres, deutors, creditors, assessors legals, i d'altres, juntament amb l'anàlisi de les respostes i, en el seu cas, proves alternatives.
 - Anàlisi de les transaccions amb empreses o entitats del grup i de les inversions financeres en aquestes entitats.
 - Revisió d'actes, acords, escriptures i altres documents legals.
 - Que s'han verificat i avaluat els possibles dubtes que afectin a la continuïtat de l'entitat i, en el seu cas, s'han identificat les causes.
 - S'han analitzat adequadament els riscos i contingències passives.
 - Proves d'anàlisi de fets posteriors.
 - Carta de manifestacions de la direcció. Quan aquesta carta contingui manifestacions addicionals a les que són considerades habituals, caldrà fer-ne una anàlisi específica.
- Caldrà verificar, especialment, que els papers de treball contenen evidència suficient de les conclusions de l'informe d'auditoria.
- Igualment, caldrà avaluar aquelles observacions que no s'han considerat a l'hora de formular l'opinió.
- Basat en l'evidència dels papers de treball, caldrà indicar possibles desacords amb la opinió emesa.

Carta o informe de recomanacions

- Obtenir i analitzar l'informe de recomanacions que formulin els auditors.
- Analitzar els efectes que, sobre la fiscalització, poden comportar els aspectes que s'hi recullen.

ENTITATS DEPENDENTS O PARTICIPADES

LEGISLACIÓ APLICABLE

- Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996 (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 20-11-2019, BOPA any 2019/núm. 102), i les seves modificacions posteriors.
- Llei 30/2007, del 20 de desembre, de comptabilitat dels empresaris (el text refós de la qual va ser publicat per Decret del 15-02-2012, BOPA any 24/núm. 9), modificada per la Llei 8/2010, del 22 d'abril i per la Llei 26/2011, del 29 de desembre.
- Decret del 15-02-2012 pel qual s'aprova la modificació del Pla general de comptabilitat (BOPA any 24/núm. 9).
- Decret del 15-02-2012 pel qual es modifica el reglament de formulació dels comptes anuals consolidats (BOPA any 24/núm. 9).
- Reglament d'adopció de les NICSP (Decret de 22/12/2016 BOPA any 2016/núm. 78) i normes de desenvolupament.
- Llei de societats anònimes i de responsabilitat limitada (el text refós de la qual va ser publicat per Decret legislatiu del 5-12-2018, BOPA any 2018/núm. 75).

OBJECTIUS

Que l'entitat s'hagi sotmès al preceptiu control financer requerit per l'article 39 de la LGFP a l'objecte de garantir la presentació adequada de la informació financera, l'acompliment de les normes i directrius que siguin aplicables i el grau d'eficàcia i eficiència en la consecució dels objectius.

Que es pot garantir raonablement la fiabilitat de la informació financera de les entitats dependents o participades.

TREBALLS A EXECUTAR

- Sol·licitar els informes de control financer de les entitats participades, efectuar un buidat crític de les observacions i conclusions així com, en el seu cas, de les alegacions de l'entitat.
- Comprovar que l'informe s'ha tramès a Govern a l'objecte del seu examen.
- Quan aquest control financer s'hagi dut a terme mitjançant la contractació d'auditors externs, caldrà dur a terme els procediments previstos per a la revisió d'informes i papers de treball d'altres auditors. Caldrà comprovar, també, que l'auditoria contempla a més dels objectius de l'auditoria financera, els de l'acompliment de la legalitat requerits per l'article 37 de la LGFP.
- Quan el control financer s'hagi executat directament per la Intervenció General, sol·licitar els papers que suporten el treball i analitzar la raonabilitat i amplitud dels procediments de revisió que s'han realitzat.
- En qualsevol cas, cal obtenir la informació següent:
 - Informació relativa a les operacions d'endeutament concertades per aquestes entitats amb el detall següent (fotocòpia del document íntegre):
 - Entitat financera,
 - Import formalitzat,

- Import pendent a l'inici i al tancament de l'exercici,
 - Despeses financeres meritedes durant el període,
 - Termini de l'operació,
 - Destinació de l'operació,
 - Tipus d'interès.
- Caldrà cercar especialment, i detallar, aquelles transaccions que hagin dut a terme aquestes entitats i que portin implícites operacions financeres com són els arrendaments financers o les compres a terminis o amb pagament ajornat.
- En cas de patrimoni net negatiu o inferior a la meitat de la xifra del capital social validar les actuacions dutes a terme per l'entitat per equilibrar el seu patrimoni net. Determinar si l'entitat es troba en causa de dissolució, i les conseqüències del desequilibri patrimonial (article 85 de la Llei 20/2007).

TANCAMENT DE LES ÀREES DE REVISIÓ

Cada àrea de revisió s'haurà de concloure amb:

- Si és el cas, un resum dels ajustaments i reclassificacions proposats.
- Un detall de les observacions que s'han posat de manifest classificades per:
 - Limitacions a l'abast.
 - Debilitats o punts de millora del control intern.
 - Incompliments normatius.
 - Excepcions o salvetats.
 - Incerteses.
 - Altres observacions no significatives.
 - Comentaris a incloure en les recomanacions.
- Pel que fa als incompliments normatius, caldrà avaluar si a criteri de l'auditor s'observen actuacions realitzades de forma dolosa, culposa o negligent per part d'òrgans de govern, directius o tècnics de l'entitat fiscalitzada.
- Detallar separadament aquells incompliments normatius observats que, a criteri de l'auditor, suposen o poden suposar un detriment de fons públics o un perjudici patrimonial per l'entitat fiscalitzada.
- Una conclusió global de l'àrea.

PAPERS DE TREBALL

D'acord amb el que disposa el plec de clàusules que regula la contractació dels treballs de fiscalització, els papers de treball, així com la resta de la documentació que hagi servit de suport per a l'elaboració dels informes de fiscalització, inclosos aquells que s'han obtingut amb suport informàtic, telemàtic o similar, s'hauran de lliurar al Tribunal de Comptes a l'acabament dels treballs.

La citada documentació serà propietat del Tribunal, qui, en cas de sol·licitar-se, podrà autoritzar la seva utilització per a fiscalitzacions de períodes posteriors i en el seu cas, a la firma adjudicatària a efectes de controls de qualitat que la mateixa tingui establerts o als que pugui estar sotmesa.

Els fitxers informàtics que s'hagin obtingut per l'execució dels treballs, s'hauran d'utilitzar exclusivament en les dependències de l'ens fiscalitzat, restant expressament prohibit treure'ls de l'entitat, havent de ser eliminats al concloure el treball de camp, llevat d'aquelles còpies o fraccions dels fitxers que s'hagin de lliurar al Tribunal per formar part del paper de treball de la fiscalització.

Com es determina a la guia de fiscalització corresponent a la planificació de la fiscalització, els treballs hauran de comportar la revisió dels papers corresponents a l'exercici anterior abans de cercar informació i mantenir entrevistes amb els responsables de les entitats fiscalitzades, a l'objecte d'obtenir aquells antecedents que es considerin necessaris i que estiguin en poder del Tribunal, augmentant d'aquesta manera l'eficiència dels treballs i evitant distorsions innecessàries a l'ens fiscalitzat.

Els expedients que continguin els papers de treball s'hauran d'estructurar en dos parts:

- Arxiu permanent o històric: Que contindrà el conjunt de documentació relativa a l'entitat fiscalitzada, que s'hagi obtingut durant el període, sigui quina sigui la data del seu origen, i que sigui d'interès per a futures fiscalitzacions. A efectes il·lustratius, formen part d'aquest arxiu:
 - Estatuts, modificacions d'estatuts.
 - Acords o resolucions que determinen la composició o modificació d'òrgans de govern, d'administració o de direcció.
 - Normatives que afecten especialment a l'ens fiscalitzat.
 - Escriitures públiques de compra d'actius, participacions, ...
 - Contractes la vigència dels quals excedeixi el període fiscalitzat.
 - Descripció de circuits i procediments, així com manuals o instruccions de funcionament.
- Arxiu de l'exercici: que contindrà el conjunt de papers de treball i altra documentació relativa a la fiscalització de l'exercici i que es subdividirà en:
 - Arxiu general: amb la informació de la fiscalització que afecta a diferents àrees de revisió, així com resums de conclusions, estats fiscalitzats, resums d'actes, etc.
 - Arxiu de revisió de les àrees: en les que s'hagi dividit el treball, contenint els corresponents papers de treball i altra documentació de la fiscalització que constitueixi l'evidència del treball realitzat i de les observacions i conclusions obtingudes del mateix.

Habitualment, aquestes àrees de revisió s'hauran d'estructurar de la forma següent:

- Papers de treball que recullin la documentació o informació comptable o pressupostària que es sotmet a revisió en aquella àrea.
- Fulls de treball que desglossaran els diferents apartats en els que es subdivideix la informació que es sotmet a revisió, recollint i detallant la composició dels imports i el detall dels moviments que s'han succeït durant el període.
- Papers de treball que recullin les anàlisis, comprovacions i revisions que s'hagin dut a terme com a conseqüència de l'execució de les proves requerides en les guies de fiscalització.
- Documents que siguin suport i evidència dels treballs efectuats i de les seves conclusions.

Els papers de treball s'hauran de posar a disposició del Tribunal en el moment de lliurar l'informe provisional. Qualsevol comprovació, verificació o treball que s'hagi de dur a terme amb posterioritat, requerirà que es coordini amb el Tribunal la devolució total o parcial dels papers de treball o que aquests es completin i ultimïn a les dependències d'aquest Tribunal. En qualsevol cas, el lliurament dels papers de treball no podrà ser oposat pels auditors als efectes de dur a terme els treballs i verificacions que, d'acord amb el plec de clàusules, els hi correspon en aquesta fase del treball.

Preparació i lliurament dels papers de treball en suport informàtic

Els papers de treball s'hauran de preparar i lliurar en suport informàtic d'acord amb les següents instruccions:

- Els papers de treball elaborats pels auditors, es lliuraran en suport gestionable amb els programaris d'ofimàtica comunament utilitzats, en els formats contemplats en el Decret del 10-02-2010 pel qual s'aprova el catàleg dels formats elementals que s'han d'utilitzar en el desenvolupament i en el desplegament dels sistemes d'informació i en l'intercanvi de dades que realitza l'Administració general. Com a norma general el conjunt de papers de treball es lliuraran en format electrònic al Tribunal de Comptes; només aquella documentació que no pugui ser lliurada sota aquest suport serà entregada en suport físic.
- La informació obtinguda de les entitats fiscalitzades en suport informàtic, es lliurarà en idèntic format al rebut. En el cas que els auditors dugin a terme treballs directes sobre aquests fitxers, caldrà lliurar al Tribunal còpia dels fitxers originals rebuts i, formant part dels papers de treball, aquells que resultin del treball efectuat.
- Les còpies de documents originals es lliuraran en un format que permeti el seu visionat, d'entre els contemplats en el Decret de 10-02-2010 citat més amunt.
- Els documents originals que no es puguin lliurar en format electrònic es lliuraran en suport paper al Tribunal degudament referenciats per a poder relacionar-los amb els papers de treball.

El conjunt dels papers de treball, fitxers informàtics i expedients, han de ser degudament referenciats de manera que permetin relacionar eficaçment la informació

continguda en el paper amb els procediments executats, les conclusions, les evidències que el suporten, etc.

L'estructura dels papers de treball ha de contenir una carpeta amb el nom de l'entitat i l'any de la fiscalització, que contindrà dos subcarpetes, la corresponent a l'arxiu permanent o històric, i a l'arxiu de l'exercici (ambdues carpetes amb els continguts que es detallen en aquesta guia de fiscalització). La carpeta de l'arxiu de l'exercici contindrà dos subcarpetes: una corresponent a l'arxiu general i una altra a l'arxiu de revisió d'àrees (també amb els continguts que es detallen en aquesta guia).

Els fitxers que conformen els papers de treball i altra documentació s'hauran de presentar en carpetes seguint el model del paràgraf anterior, ordenats i amb el títol del fitxer explícit i que permeti una clara identificació del contingut que conté. Pel que fa als papers de treball corresponents a l'arxiu de revisió per àrees s'hauran de presentar identificant l'àrea de revisió (entenent com a àrea de revisió cada un dels títols que conforma l'índex de la guia de fiscalització).

INFORMES

D'acord amb el que disposa el plec de clàusules que regulen la contractació, els auditors hauran de presentar els resultats dels seus treballs en informes que s'ajustaran al procediment següent:

a) Informe provisional

Els auditors presentaran un informe per cada entitat fiscalitzada, on es posi de manifest de forma adequada, documentada, independent i objectiva el resultat del seu treball.

Els informes han de constatar si els comptes anuals presentats per les entitats fiscalitzades al tancament de l'exercici, representen la seva situació economicopatrimonial i el resultat de les seves operacions a 31 de desembre, d'acord amb els principis comptables i pressupostaris que els són d'aplicació.

Així mateix l'esmentat informe inclourà l'anàlisi de la gestió pressupostària de les diferents entitats, execució, principis i procediments. Les observacions derivades de l'anàlisi i verificació de l'acompliment de la normativa aplicable en l'execució dels actes, operacions i procediments de la seva gestió, els resultats derivats de l'anàlisi de la organització i el control intern, i l'assoliment de millores en base a l'aplicació de mesures correctores proposades en anys anteriors.

L'estructura dels informes s'haurà d'ajustar al format i model facilitat pel Tribunal de Comptes.

De manera enunciativa, el contingut de l'informe ha de respondre a l'esquema següent:

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ

- 1.1. Objecte i abast
- 1.2. Metodologia
- 1.3. Marc jurídic
- 1.4. Organització i control intern
- 1.5. Limitacions a l'abast

2. FISCALITZACIÓ REALITZADA

- 2.1. Pressupost de l'exercici
 - 2.1.1. Pressupost inicial
 - 2.1.2. Modificacions pressupostàries
 - 2.1.3. Despeses pluriennals
- 2.2. Liquidació del pressupost
 - 2.2.1. Impostos directes i indirectes
 - 2.2.2. Taxes i altres ingressos
 - 2.2.3. Transferències corrents d'ingressos
 - 2.2.4. Ingressos patrimonials
 - 2.2.5. Despeses de personal
 - 2.2.6. Consum de béns corrents i serveis
 - 2.2.7. Transferències i subvencions atorgades
 - 2.2.8. Inversions reals
- 2.3. Estats financers
 - 2.3.1. Efectiu i equivalents d'efectiu
 - 2.3.2. Altres actius financers
 - 2.3.3. Comptes a cobrar, vendes i ingressos
 - 2.3.4. Inventaris
 - 2.3.5. Altres actius financers no corrents
 - 2.3.6. Propietats d'inversió
 - 2.3.7. Propietat, planta i equipament
 - 2.3.8. Actius intangibles
 - 2.3.9. Comptes a pagar
 - 2.3.10. Passius financers corrents
 - 2.3.11. Passius financers no corrents
 - 2.3.12. Provisions a llarg termini
 - 2.3.13. Compte d'endeutament
 - 2.3.14. Actius nets/Patrimoni
 - 2.3.15. Resultats extraordinaris
 - 2.3.16. Impost sobre societats
- 2.4. Estat del romanent de tresoreria
- 2.5. Contractació pública
- 2.6. Sostenibilitat de les finances públiques i estabilitat pressupostària i fiscal (sols d'aplicació en la realització de l'informe corresponent al Govern)
- 2.7. Altres aspectes a destacar
- 2.8. Evolució de les magnituds i ratis principals

3. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS

4. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'ANYS ANTERIORS

5. CONCLUSIONS (Opinió)

En aquest informe provisional l'auditor haurà d'indicar aquelles observacions que figuraven en exercicis anteriors i que segons el parer professional de l'auditor no són d'aplicació en l'exercici que es fiscalitza. Caldrà que indiqui clarament la referència al paper de treball que justifica la no consideració de les observacions. Així mateix, per aquelles observacions noves, caldrà que també indiqui la referència al paper de treball i que en aquest es justifiquin els motius de la seva incorporació a l'informe de fiscalització.

Per la resta d'observacions que figuren en l'informe, l'auditor les haurà de referenciar clarament als seus papers de treball per tal de que es pugui identificar les evidències que les sustenten.

Els quadres de l'informe que reproduïxen els estats i comptes fiscalitzats, s'hauran d'ajustar al format que facilitarà el Tribunal de Comptes a l'empresa auditora.

L'informe provisional, un cop revisat i aprovat pel Tribunal, serà presentat a les entitats objecte de la fiscalització, als efectes de que si s'escau formulin les seves observacions o aclariments, en presència eventual dels auditors.

b) Informe definitiu

Els auditors col·laboraran amb el Tribunal en la resolució de les observacions i aclariments formulats pels responsables dels ens fiscalitzats.

Els auditors donaran el seu parer professional, per cada una de les al·legacions presentades indicant: observació a la que fan referència, arguments que varen justificar l'observació, arguments presentats per l'entitat, opinió d'aquests arguments i raonabilitat segons l'auditor. I finalment la indicació de si es modifica, o no, l'observació i com quedaria l'informe final.

ANNEX Núm. 1

Les polítiques que duen a terme les entitats poden tenir impacte en el medi ambient el qual, als efectes de l'abast de la fiscalització del Tribunal, pot comportar la necessitat d'introduir en els comptes que es reten, costos, passius o provisions per atendre a les contingències derivades de les seves actuacions o poden comportar la desvalorització de béns i altres actius de l'entitat.

Igualment, en el marc de l'avaluació del compliment de les normes que li són d'aplicació, pertoca al Tribunal conèixer i analitzar les iniciatives per a prevenir, minorar o pal·liar els efectes mediambientals de les seves activitats.

Per tal de donar resposta a aquestes qüestions caldrà executar com a mínim els següents treballs:

- Analitzar el compromís mediambiental:
 - a) Analitzar si existeix un compromís de política mediambiental.
 - b) Si existeix un programa formal mitjançant plans degudament formalitzats.
 - c) Recursos humans, tècnics i econòmics disponibles.
 - d) Estat d'aquests plans i execució dels mateixos.
 - e) Identificar l'existència o no d'indicadors, la seva mesura i el control periòdic.
 - f) Normativa promoguda per l'entitat respecte el medi ambient.
 - g) Si existeix alguna certificació oficial, col·laboracions institucionals o altres.
- Objectius de caire mediambiental pressupost 2021 i execució dels mateixos.
- Analitzar l'actuació i gestió de l'ens en els següents camps (entre altres):
 - i) Sistema de recollida selectiva i reciclatge de residus.
 - ii) Actuacions per la reducció del consum energètic i d'aigua i la promoció de les energies renovables.
 - iii) Mecanisme de protecció del medi ambient.
 - iv) Promoció, formació i actes per la divulgació del medi ambient.
 - v) Contaminació acústica, lumínica i atmosfèrica.
- S'hauran de validar les polítiques de l'entitat des de la vessant interna (dins de la pròpia entitat), com externa (interaccions i externalitats de l'entitat).
- En el cas dels treballs de Govern, caldrà demanar l'establiment, evolució i seguiment dels ODS, així com de les revisions efectuades i l'assoliment o no de les fites previstes.

ANNEX Núm. 2

Amb la finalitat de comprovar i verificar si l'execució dels pressupostos s'ajusta a les normes i els principis, jurídics o d'una altra naturalesa, que la regeixen, als objectius que es pretenen i a l'economicitat i eficiència de la despesa pública, l'ens fiscalitzat ha de complementar el control financer amb els controls de legalitat, d'oportunitat econòmica i d'eficàcia i, especialment en el cas d'aquests dos darrers, indicar de forma clara i precisa quines circumstàncies han concorregut a l'hora de plantejar aquests controls i quin és el grau d'assoliment dels mateixos. L'objectiu d'aquesta àrea és el de verificar el compliment d'allò que s'ha referit anteriorment.

Per tal de donar resposta a les accions i controls efectuats per l'entitat s'adjunten dos qüestionaris en funció de la dimensió de l'entitat, que un cop realitzats ha de donar evidència del nivell de economicitat, eficiència i eficàcia de l'entitat.

El qüestionari i els treballs a realitzar a totes les entitats amb l'excepció de Govern seria:

- Es coneixen els costos dels serveis i/o activitat de l'ens.
 - En cas afirmatiu, s'analitzen de forma regular? Com?.
 - S'utilitzen per a la presa de decisions? En cas afirmatiu, il·lustrar amb algun exemple que faciliti l'entitat.
- Es fan plans d'actuacions? En cas afirmatiu, incorporar als papers de treball, i donar resposta a:
 - Es segueixen.
 - S'analitzen les desviacions.
 - S'adopten mesures correctores. En cas afirmatiu, il·lustrar amb algun exemple que faciliti l'entitat.

Pel que fa a Govern el qüestionari a realitzar seria:

A) ANÀLISI DE LA GESTIÓ DE LES INVERSIONS

	SI	NO	Comentaris
1. Es disposa per a cada projecte d'una fitxa o registre informàtic que expressi i relacioni les dades previstes en l'article 18 de la LGFP.			
2. Existència d'un sistema d'informació que integri tota la informació disponible de cada fase i que permeti la seva vinculació directa amb les corresponents partides pressupostàries (Gestor d'expedients de les inversions).			
3. (En cas que la resposta núm. 2 sigui afirmativa) El gestor d'expedients permet: <ul style="list-style-type: none"> - La formalització de la fitxa prevista en l'art 18 de la LGFP. - Aplicació orientada a integrar els procediments i la informació utilitzada pels tècnics del departament d'obres. - Digitalització de la totalitat de documents bàsics. - Iniciació dels expedients en l'estimació prèvia del cost del projecte (permetent l'anàlisi total de les desviacions econòmiques). - Utilització de la figura de la despesa pluriennal per permetre detectar les desviacions en temps (endarreriments). 			
4. Més enllà de la revisió de les certificacions i visites d'obra, es disposa d'instruments per la gestió i control de les inversions sota els criteris d'economia, eficiència i eficàcia en relació a: <ul style="list-style-type: none"> - Abans d'iniciar l'obra (avaluació prèvia i previsió de costos i resultats). - Durant la seva execució (seguiment). - A la seva finalització i posada en funcionament (avaluació dels resultats obtinguts). 			
5. Més enllà del pressupost, es disposa d'instruments d'anàlisi que permetin avaluar el rendiment del servei, juntament amb la valoració global del pla d'obres.			
6. Es disposa d'un sistema de control de les certificacions que detalli per a cada obra, totes les certificacions i diferenciant els imports corresponents a: <ul style="list-style-type: none"> - Preus i quantitats previstes en el contracte (A). - Augment d'amidaments (B). - Revisió de preus (C). 			

B) ANÀLISI DE COSTOS (EFICIÈNCIA)

	SI	NO	Comentaris
1. Es disposa de l'estat de les despeses segons la classificació funcional, d'acord amb l'article 18 de la LGFP.			
2. Es realitza el control d'oportunitat econòmica previst als art. 38 i 44 de la LGFP i del Decret del 31-3-2021, d'aprovació del Reglament relatiu a l'establiment del programa de control pressupostari per a l'exercici 2021, consistent en la determinació quantitativa i qualitativa de les conseqüències per la realització de determinades despeses tindria i l'execució normal del pressupost i estimació de les noves despeses que previsiblement es derivarien de la que és objecte del control, així com la qualificació d'incidències de determinades despeses sobre l'economia de l'entitat i la situació conjuntural. Existència d'un sistema d'informació que integri tota la informació disponible de cada fase i que permeti la seva vinculació directa amb les corresponents partides pressupostàries (Gestor d'expedients de les inversions).			
3. Es realitza el control d'economia per a detectar els possibles factors antieconòmics i disposició d'un programa d'actuacions per a corregir-lo.			
4. La memòria explicativa del pressupost inclou un estudi relatiu a l'anàlisi de costos de funcionament i del rendiment o la utilitat dels serveis, les obres i les adquisicions (memòria de costos i rendiment dels serveis) previst als articles 18 i 19 de la LGFP.			
5. Es disposa d'un estudi de plantilles i funcions, d'una planificació del personal i la seva inclusió a les bases del pressupost.			
6. Existència d'una política de nivells retributius, remuneracions en general, gratificacions extraordinàries, altres avantatges socials, etc.			
7. Es disposa d'un catàleg de serveis, que reculli la totalitat de serveis públics prestats amb inclusió dels que no tenen cap tipus de contraprestació econòmica, definició de les unitats de mesura que permetin obtenir els costos unitaris d'aquests serveis.			
8. Es disposa del càlcul actualitzat dels costos dels serveis subjectes als preus públics i taxes amb inclusió dels costos directes i indirectes.			
9. Es disposa d'un sistema de comptabilitat analítica per activitats (Activity based cost).			

C) ANÀLISI DE LA GESTIÓ PRESSUPOSTÀRIA

	SI	NO	Comentaris
1. Es realitza una planificació prèvia amb unes actuacions i uns objectius clarament definits i quantificables.			
2. Es defineixen indicadors per a fer el control d'eficàcia previst en l'art 40 de la LGFP, i verificar l'assoliment dels objectius previstos.			
3. (Si la resposta a la pregunta núm. 2 és afirmativa) Els indicadors de gestió estan vinculats al pressupost i als utilitzats per avaluar l'acompliment del lloc de treball. Aquests indicadors s'utilitzen pels departaments com a instruments de planificació, de suport a la presa de decisions i avaluació contínua dels resultats de la seva gestió.			
4. Es realitza un seguiment del grau d'execució de pressupost, analitzant les causes de les principals desviacions o incompliments.			
5. En cas d'existència d'objectius, es realitza la seva avaluació a l'acabament de l'exercici? En cas de que els resultats no hagin estat els esperats, hi ha l'adopció de mesures per millorar l'eficàcia del programa en els exercicis següents.			
6. S'utilitzen mecanismes de col·laboració entre administracions per la contractació de despeses (central de compres, serveis compartits, etc.) i avaluació del rendiment (estalvi de costos i servei al ciutadà).			

D) ALTRES ACTUACIONS EN CURS